

4

1996

VOJENSKÝ PROFESIONÁL

ARMÁDNÍ ODBORNÝ ČASOPIS

Obrana v horském a zalesněném terénu

Plk. v zál. doc. Ing. JOSEF KAŠPAR, CSc.

Cvičení COOPERATIVE NUGGET '95

Kpt. Ing. ROMAN SIWEK

COOPERATIVE CHALLENGE' 95 a Bosna

Plk. gšt. Ing. LADISLAV PETRÁŠ

Podmínky výcviku

Ing. MILOŠ JANDA

Vojenský pentatlon

Mjr. PaedDr. LUBOMÍR PŘÍVĚTIVÝ, CSc.

VOJENSKÝ PROFESIONÁL

Armádní odborný časopis

● Vydává ministerstvo obrany ve vydavatelství MAGNET-PRESS

● Šéfredaktor
plk. Ing. Vilibald Dvorský

● Zástupce šéfredaktora
plk. Ing. Petr Obermayer

● Redakce: plk. Josef Gajda, Jarmila Pošpišilová, Jaroslava Kaiglová

● Redakční rada: pplk. Ing. Jan Houha, plk. Ing. Vojtěch Jamrich, plk. Ing. Miloš Jiříkovský, plk. v zál. doc. Ing. Josef Kašpar, CSc., plk. Ing. Josef Kohout, CSc., plk. v zál. prof. Ing. Kamil Kollert, CSc., plk. Ing. Aleš Komár, CSc., plk. Mgr. Antonín Konrád, pplk. Ing. Zdeněk Krůpa, pplk. Ing. Alexander Lehner, plk. doc. Ing. Vítězslav Stodůlka, CSc., plk. Ing. Bohumil Vaniš, plk. Václav Vavřík, plk. Ing. Bohumil Vyšný, plk. gšt. Ing. Jozef Žerebák

● Adresa: Redakce časopisu Vojenský profesionál, Vladislavova 26, 113 66 Praha 1 (telefon 24 22 73 84-92; 24 22 77 23-29; linky 324, 384, 385)

● Časopis vychází měsíčně v rozsahu 40 tiskových stran a 4 strany obálka, cena jednoho výtisku je 10 Kč (předplatné na rok 120 Kč)

● Rozšiřuje vydavatelství MAGNET-PRESS, administrace, Praha 1, Vladislavova 26, PSČ 113 66 (telefon 24 22 73 84-92; 24 22 77 23-29; linka 445. Fax: 24 22 31 73; 24 21 73 15). Pro čtenáře ve Slovenské republice MAGNET-PRESS SLOVAKIA, s. r. o., Grösslingova 62, 811 09 Bratislava, tel./fax: 07/36 13 90, cena předplatného na jeden výtisk ve SR je 12,- Sk. Ostatní objednávky do zahraničí zabezpečuje vydavatelství MAGNET-PRESS, OZO. 312, po zaslání bankovního šeku na výše uvedenou adresu. Celoroční předplatné pozemní cestou je 55,- DEM nebo 40,- US \$, letecky 68,- DEM nebo 49,- US \$.

● Uveřejněný obrazový materiál a nevyžádané rukopisy se nevracejí
● Zveřejněné názory nemusí být totožné s názory redakce a vydavatele
● Tiskne Naše vojsko 08, Vlastina 23, Praha 6

● Rukopis tohoto čísla byl předán tiskárně 5. 2. 1996.

● Podávání novinových zásilek povoleno Ředitelstvím pošt Praha č. j. 5045/1994 ze dne 14. 11. 1994 a RPP Bratislava – Pošta Bratislava 12 dňa 23. 8. 1993, č. j. 74/93.
● Registrační značka MK ČR 6123
● MČ 47 759
● ISSN 1210 – 3179
© Vydavatelství MAGNET-PRESS

OBSAH

Ing. M. JANDA: Podmínky výcviku	1
Pplk. Ing. V. MRÁZEK, CSc.: Velení vojskům – jedna z hlavních priorit postupného přechodu na standardy NATO.....	3
Plk. gšt. Ing. L. PETRÁŠ: COOPERATIVE CHALLENGE '95 a Bosna.....	5
Pplk. doc. Ing. L. HODBOŘ, CSc.: Řízení pomocí cílů.....	6
Plk. v zál. doc. Ing. J. KAŠPAR, CSc.: Obrana v horském a zalesněném terénu	8
Plk. A. BENEŠ: Průzkum v sestavě protivníka.....	10
Plk. v zál. Ing. B. DANIEL: Činnost obsluhy 120mm samohybného minometu – metodiky činnosti	14
Mjr. Ing. B. KRAJČA: Krátkodobé ukládání ženijní techniky	17
Mjr. Ing. P. LIPOWSKÝ: Využití nevybušných zátarasů	18
Pplk. Ing. J. KRBEC, CSc.: Elektronická pošta podle standardu X.400 ...	19
Mjr. Ing. S. FLORUS, CSc.: Zařízení pro řízené vytváření dýmových clon.....	22
Pplk. Ing. M. CEMPÍREK, CSc., Ing. V. POLÁCH, plk. v zál.: Úloha NL-ZV mechanizované brigády v rozhodovacím procesu velitele a při plánování logistické podpory	23
Mjr. Ing. J. KOUDELKA, Ing. L. TRTÍLEK: Situační značky chemického vojska	25
Mjr. PaedDr. L. PRÍVĚTIVÝ, CSc.: Vojenský pentatlon – součást speciální tělesné přípravy	26
Kpt. Ing. R. SIWEK: Cvičení COOPERATIVE NUGGET '95.....	28
Ing. F. JEDLÁNEK: Zákon o státních vyznamenáních ČR	30
Ing. R. ŠTRUNC, Ing. M. LORENC, CSc., Dr. Ing. P. SAZEČEK: Kodifikační systém NATO	31
Možnosti zdokonalování pancéřové ochrany	33
Mjr. dr. P. PAZDERA: Konference o komunikačních a informačních systémech	35
Ing. P. MILKA: Bezpečnost občanů v podmínkách tržního hospodářství.....	36
Jazykový koutek.....	38

Připravujeme do č. 5/1996

Možnost výběru nových letounů je ze čtyř typů... rozhovor s gen. mjr. Ing. L. KLÍMOU

„Taktika-96“ – vojenskovědecká konference 14. – 15. května 1996 na VVŠ PV Vyškov

Pplk. Ing. P. MUSIL: Jde jen o vševojskovost REB?

Představy Ruska o budoucí válce (překlad)

Ing. S. ŠEDÝ: Organizace přípravy řidičů v AČR

Mjr. PaedDr. Z. KVAKA: Výcvik ve vojenskopraktickém lezení

Ing. B. DANIEL: Zkrácené tabulky střelby pro 82mm minomet vz. 52 a jejich použití

Pplk. Ing. M. JURÁČKA: Vlivy odvodu na profesionalizaci armády – ohlas

Mjr. Ing. E. KRISTEK, pplk. Ing. M. MUSIL: Některé poznatky z výcviku jednotek pozemního vojska bundeswehru

Kpt. Ing. J. PITAŠ: PTRS BILL – Střela TOP ATTACK

Sarajevo: Elitní střelci proti sniperům

Ing. Z. ŘEZÁČ: Vládní vojsko

Podmínky výcviku

Ing. MILOŠ JANDA

Se závěrečným článkem seriálu k přípravě poloprofesionální armády, který začal ve Vojenském profesionálu 11/95 jsem úmyslně nespíchal. Jednak proto, že v době, kdy vycházely články tohoto seriálu, se řada věcí v armádě měnila a jednak proto, že jsem chtěl reagovat na názory odborníků.

Hlavním argumentem našich kritiků po uveřejnění článků „Je nutné měnit systém příprav velitelů, štábů a vojsk?“ a „Vliv odvodu na profesionalizaci armády“ byl nedostatek našich aktuálních poznatků od vojsk, jinak řečeno pohled „od zeleného stolu“. Tento argument beru, ale myslím, že právě proto, že nejsme tolik ovlivněni denními problémy jako odpovědní pracovníci daných oblastí, máme možnost vidět problémy s nadhledem, a proto se snažíme, abychom s využitím poznatků naší i jiných armád promýšleli právě ty souvislosti, které jednotlivé problémy zobecňují.

Od ukončení studie oddělení výzkumu taktiky ÚOS AČR „Příprava poloprofesionální armády“ uplynulo více než půl roku, chtěli jsme si tedy zkonfrontovat naše tehdejší názory s realitou. Z celého systému přípravy armády se v článku soustředím jen na problém podmínek pro výcvik.

Protože si stále myslíme, že výcvik musí být hlavní náplní života útvarů v míru, znovu jsme si položili otázky:

1. Je kým cvičit?

2. Je koho cvičit?

3. Je podle čeho cvičit?

4. Je na čem cvičit?

5. Je za co cvičit?

První dvě otázky směřují do oblasti personálních podmínek, zbývající do oblasti materiálních podmínek.

Personální podmínky

Odpověď na první otázku je alarmující: Profesionální poddú-

stojnický sbor a silný praporčický sbor, který je ve většině armád základem výcviku, v AČR téměř neexistují a nejsou vyhlídky, že se stav v blízké době změní. Státní legislativa neudělala nic proto, aby mohla armáda doplňovat poddůstojníky v další službě (nebo moderněji „na čas“), kteří jsou pro kvalitní výcvik poloprofesionálních jednotek nepostradatelní. Takže vlastně ani nadále neexistují (kromě 4. brn) jednotky složené z profesionálů i vojáků základní služby.

Navíc se nadále prohlubuje nedostatek velitelů čet a rot, obsazení všech nejnižších praporčických a důstojnických funkcí, které jsou předurčeny pro organizování výcviku základních bojových jednotek. Jestliže v roce 1995 ukončilo studium na VVŠ PV např. asi 6 důstojníků tankové odbornosti a necelých 20 mechanizované odbornosti pro celou armádu, hovoří to samo za sebe. Ani střední odborná škola ve Vyškově na tom není lépe, když na 30 míst studentů praporčické kategorie se přihlásil jeden.

Směrnice NGŠ AČR pro přípravu vojsk v tomto výcvikovém roce sice stanovuje úkol pro personální marketing zkvalitnit doplňování poddůstojníků v další službě, zásady kariérního řádu dokonce počítají se 730 novými praporčíky ročně, ale chybí návod (resp. podmínky, jak cílového stavu dosáhnout).

Je zřejmé, že řešení opravdu vyžaduje systémové změny:

- **A) mimo armádu**, tedy zákonné vytvoření sociálních a ekonomických podmínek vojáků z povolání a v další službě, které by oslovily část mladé mužské populace,

- **B) uvnitř armády**, tedy přijatelný režim služby vojáků v činné službě, způsobem přijetí do armády počínaje, ale hlavně přitažlivý, motivující i tvrdý výcvik, který by přesvědčil vojáky základní služby o smysluplnosti vojenské služby a tím vytvořil předpoklady pro jejich rozhodnutí pracovat několik dalších let v armádě.

Odpověď na 2. otázku v úvodu článku je, bohužel, také neuspokojivá.

Rozbory výsledků výcvikového roku 1995 potvrdily náš závěr ve zmíněné studii, že jednou z příčin nízké kvality výcviku jsou neúplné jednotky. Jestliže 1/3 vojáků mechanizovaných a tankových rot má zdravotní omezení, svědčí to o hrubých nedostacích doplňování armády. Ilustruje to např. neprovedení 4 rotních taktických cvičení s bojovou střelbou, protože prostě nebylo s kým cvičit.

Výcvik byl výrazně omezen z tohoto důvodu nejen u mechanizovaných jednotek, ale i u speciálních druhů vojsk, jako je vojsko REB, PVO, dělostřelectvo ap.

- Pro částečně nenaplněné jednotky a útvary je problémem postavit celodenní směnu k zabezpečení života útvaru, teprve kdo zbyde, cvičí. Proto jsme znovu navrhli existenci pouze dvou kategorií útvarů (jednotek): **plných**, které budou cvičit a **zrámcovaných**, kde budou pouze profesionální organizační jádra s mobilizačním úkolem. Ostrahu takových objektů nemusí provádět vojáci.

Pro objektivní posouzení účinnosti výcviku a výchovy je nutné kvantifikovat cílový stav připravenosti každé kategorie vojáků zvlášť a zladěnosti jednotek v měřitelných hodnotách. Rozbory výsledků výcvikového roku dokázaly, že někteří funkcionáři vidí problémy nadále spíše u podřízených (viz opatření typu: – zvýšit metodickou připravenost velitelů družstev, provést ukázkou, zkvalitnit výcvik řidičů ap.). Méně se zamýšlejí nad svojí úlohou v tvorbě systému, proto raději výsledky zamlžují.

V závěru roku 1995 byl sice dokončen aktualizovaný předpis

o kontrolní činnosti, který však svoji obecností nenahradil starý předpis. Inspektoráty GŠ tedy musejí rozpracovat systémy hodnocení svých podřízených, což vlastně nevyřeší ten **hlavní problém**, tedy **sebehodnocení** oblasti, za kterou odpovídají.

Bude-li stanoven pro každý stupeň etalon vycvičenosti, pak bude možné hodnocení omezit pouze na výroky **splnil – nesplnil**. Pro jednotlivce by znamenalo splnění norem ukončení výcviku až do lhůty nutnosti potvrzení stupně vycvičenosti, pro jednotky možnost přechodu do další etapy výcviku.

Objektivitu a srovnatelnost hodnocení zabezpečí však pouze orgán nezávislý na velitelských stupních, přímo za přípravu odpovídajících.

Materiální podmínky přípravy

Jestliže personální zabezpečení považujeme za první klíčovou podmínku přípravy armády, pak za druhou nezbytnou podmínku považujeme její materiální zabezpečení a umění jeho využití.

Odpověď na 3. otázku:

- Ve studii jsme doporučovali „... bez odkladů vydat nové normativní akty odpovídající soudobým požadavkům rezortu armády. Jedná se zejména o Polní řád, předpisy o bojovém i nebojovém použití svazků, útvarů a jednotek“.

Práce na Polním řádu a Bojovém řádu polního vojska (část brigáda, prapor, rota) jsou ve stadiu dokončení, zbývá jejich výroba a distribuce. Ve vojscích, ale i ve vojenských školách jsou očekávány. Naproti tomu pro vojska územní obrany neexistuje ani ucelená teorie jejich použití, pro nestandardní použití vojsk chybí závazná norma. Na aktualizaci a modernizaci učebnic, příruček a pomůcek pro velitele, střelce, řidiče a mnoho dalších profesí většiny druhů vojsk nejsou zřejmě síly ani prostředky.

- Osvědčily se programy výcviku, vydané před dvěma léty. Kladem je, že se daří obnovovat postupně metodiky výcviku v jednotlivých druzích příprav za aktivního přispění nejen štábů armádních sborů, ale i brigád, často osobním nadšením jednotlivců. Forma zpracování srovnatelná s jinými armádami je však nákladná. Vynaložené prostředky by však měly rychlou návratnost nejen v efektivním výcviku.

Odpovědi na 4. a 5. otázku se prolínají a mají společného jmenovatele – peníze.

- Učebně výcvikovou základnu považujeme nadále nejen za místo provádění výcviku, ale zejména za jeden z prostředků motivace vojáků k zájmu o výcvik. Je to začarovaný kruh: Neefektivní výcvik na nekvalitní UVZ nebaví ani mladé vojáky z povolání, kteří výcvik řídí namísto chybějících poddůstojníků, ani vojáky základní služby.

Mladí vojáci z povolání z armády odcházejí a vojáci základní služby se snaží takovému výcviku vyhnout a ani je nenapadne zůstat na vojně v další službě. A jsme zase na začátku řetězce příčin a důsledků. V rozboru výcvikového roku si přečteme, že „... příčinami neefektivního výcviku je nízká profesionalizace velitelů družstev, osádek a obsluh, nízká připravenost velitelů...“ (neboli malá zkušenost, protože zkušenější odešli).

Jsmo přesvědčeni, že nízká profesionalizace nejnižších velitelských stupňů je nejen **příčinou**, ale zejména **důsledkem** neefektivního výcviku. **Kdo jiný, než odpovědní funkcionáři armády však mohou – a musí – rozseknout tento kruh?**

Je potěšující, že v průběhu roku 1995 bylo dáno do provozu více než 100 souprav trenažérů pro výcvik ve střelbě z ručních zbraní a zbraní bojových vozidel. Stále si však myslíme, že civilní rezorty jsou aktivnější a pokrokovější. Jsou již firmy (nebudu jmenovat, abych nebyl podezříván z provize z reklamy), které nabízejí příslušníkům armády výcvik na kombat střelnicích (ostrou střelbou za do-

vodu akustických a světelných efektů), diaprojektorových střelnicích ap.

Nebylo by levnější využít takových nabídek, než stavět a provozovat nákladná vlastní zařízení, anebo naopak již vybudovaná zařízení (UNIST 94, TEST-1, 2) plně využívat kromě výcviku vojáků v činné službě i pro zdokonalování záložníků a komerční cíle? Jednou z možných cest ke zkvalitnění materiálních podmínek je soustředění prostředků do kvalitních zařízení na úkor kvantity.

- Zajištění provozu výcvikové techniky je zřejmě nejsložitější pro výcvik řidičů. Chybí nejen trenažéry, ale stav řidičských cvičišť se stále zhoršuje. Proto je smutné, že se nenašlo několik set tisíc Kč na instalaci již vyrobených řidičských trenažérů v hodnotě 4,5 mil. Kč. Tyto mohly ušetřit značné prostředky právě za PHM, kterých byl nedostatek, a za opravy techniky, která trpí nedostatkem náhradních dílů. Druhému armádnímu sboru nezbyla nafta ani na zářijový výcvik v překonávání vodních překážek, což bývalo chloubou tankového vojska a vyvrcholením výcviku řidičů bojových vozidel. Ze stejného důvodu nebyla provedena u mechanizovaného vojska ani část RTC s BS.

- Znovu navrhujeme vybudovat v rámci pozemního vojska jedno středisko bojového výcviku pro stupeň rota, s využitím trenažérů, simulátorů, televizní techniky, speciálních učeben, cvičišť pro taktickou přípravu čet a rot v různých podmínkách (město, horský a zalesněný prostor, ale i prostor ekologické havárie, separace, státní hranice ap.), umožňující získat velitelům i vojákům představu o skutečném bojovém i nebojovém použití, nutícím je přemýšlet a samostatně řešit modelové situace. Tímto střediskem s obsluhou profesionálních instruktorů pak nechávat projít každou bojovou rotu se závěrečným testem zladěnosti.

- Nadále doporučujeme vojenské školy vybavit simulačními systémy pro stupeň prapor a brigáda. Tyto systémy využívat i štáby brigád a praporů při přípravě štábů. Zejména areál a výcviková zařízení VVŠ PV již v současné době poskytují solidní podmínky. Škola má hardwarové vybavení, jsou tam odborníci a pro štáby praporů má i logistické zázemí. Odpovídající software nabízí např. Francie.

- Pro upevňování fyzické a psychické kondice vojáků všech kategorií jsou nutná moderní tělovýchovná zařízení v posádkách a využití civilních zařízení (posiloven, bazénů ap.).

Závěr

Úroveň připravenosti je odrazem úrovně svazků, útvarů a základem je vlastně úroveň připravenosti jednotlivců. Z rozboru výsledků výcvikového roku 1995 je zřejmé, že právě tato připravenost je ve značně neutěšeném stavu. Za hlavní příčinu považují odborníci druhů vojsk **materiální podmínky výcviku**.

Bohužel, situace se nelepší, naopak podmínky pro provádění plnohodnotného výcviku, který by se svým obsahem, náročností a výsledky blížil armádám vyspělých států NATO, se nadále zhoršují.

- Armáda z mála peněz, které má, dává na zabezpečení výcviku takové minimum, že už to jednotliví odborníci ventilují i na stránkách denního tisku.

- Tolik potřebné zásady kariérního řádu s prognózou struktury vojáků jednotlivých kategorií a hodnoty zůstávají fikcí.

- Modernizace výzbroje armády se postupně zastavila a není naděje na její rychlé obnovení. Modernizace výcvikové základny je stále vzdalujícím se snem.

- Výcvik záloh byl ve 2. pololetí 1995 zastaven. O výcviku pilotů se dočítáme v denním tisku. Co bude následovat?

Tento článek a tím celý seriál nemohu zakončit jinak, než otázkou podobnou názvu 1. článku: **Opravdu není nutné co nejdříve změnit systém výcviku?** Těžko si lze představit, že by velení NATO mělo zájem o armádu, která není kvalitně vycvičena a nemá pro efektivní výcvik ani podmínky. Jen proto ale armádu nepřipravujeme.

Velení vojskům

– jedna z hlavních priorit postupného přechodu na standardy NATO

3. část

Podplukovník Ing. VLADISLAV MRÁZEK, CSc.

Podle standardů NATO po ujasnění úkolu a vydání počáteční instrukce plní nezastupitelnou úlohu v rámci algoritmu činnosti velitele a štábu zpravodajští důstojníci.

Tito důstojníci zpracovávají při přípravě boje vlastní hodnocení, které vychází z úkolu nadřízeného. Metodologie, podle níž zpravodajští důstojníci na taktickém stupni připravují své hodnocení, se nazývá proces zpravodajské přípravy bojiště.

Zpravodajská příprava bojiště je systematická a kontinuální proces analýzy počasí, terénu a protivníka ve vymezené geografické oblasti, která pomáhá stanovit a ohodnotit možnosti protivníka a jeho zranitelná místa. Zpravodajská příprava bojiště se soustřeďuje na vybudování databáze informací o činnosti protivníka a na důležité údaje k podpoře vlastních taktických činností.

Vyúsťuje ve zpravodajské zhodnocení bojiště, které ukazuje možné varianty bojové činnosti protivníka a jeho záměry v pořadí pravděpodobnosti jejich předpokládaného uskutečnění. Obecně tento proces představuje kontinuální sled vzájemně zladěných činností využívající metody plánování podle cílů. V tomto procesu jsou hodnoceny a rozpracovány čtyři základní kroky:

- vymezení prostředí bojiště,
- popis účinků bojiště (hodnocení terénu, hodnocení počasí),
- hodnocení ohrožení,
- stanovení variant bojové činnosti protivníka.

Zpravodajští důstojníci musí umět zpravodajské hodnocení bojiště do nejmenšího detailu. Základ jejich činnosti spočívá v neustálém předvídání průběhu budoucí operace a boje. Současně systematicky sbírají informace o terénu, počasí a protivníkovi. Veškeré informace se průběžně aktualizují.

Velitel i každý příslušník štábu potřebuje být informován o závěrech z hodnocení terénu, počasí a musí být seznámen s možnými variantami činnosti protivníka. To jim pak umožní objektivně a efektivně plánovat vlastní bojovou činnost.

Hodnocení počasí a terénu

a) **Počasí** je hodnoceno z hlediska jeho přímého vlivu na veškerou činnost v určeném prostoru a také z hlediska jeho vlivu na terén.

Je hodnocena: • aktuální situace, • vojenské aspekty, • vliv na činnosť protivníka, • vliv na činnost vlastních vojsk. Značná pozornost se věnuje vojenským aspektům počasí.

Za vojenské aspekty počasí se považuje: • viditelnost, • síla a směr větru, • druh a množství srážek, • oblačnost, • teplota a vlhkost vzduchu.

Při hodnocení viditelnosti patří k nejdůležitějším informacím **stanovení délky denního světla**. Prakticky to znamená určení doby počátku svítání, východu a západu Slunce, závěru stmívání, ale také východu a západu Měsíce.

Neméně důležitou součástí hodnocení počasí je vymezení vlivu počasí na činnost protivníka a na činnost vlastních vojsk. K vyjádření této oblasti vojenských aspektů lze využít různá schémata a tabulky.

Zpravodajští důstojníci hodnotí možné účinky počasí na přístupové cesty a dále hodnotí klimatické podmínky dané ročním obdobím. Důležité jsou především informace o přízemní mlze, mracích, účincích deště a bouří, směru větru, síle ledu na vodních tocích, síle vrstvy sněhové pokrývky, atd.

Na základě těchto informací jsou vyvozovány závěry o možném vlivu počasí na činnost vlastních vojsk a vojsk protivníka. Účinky počasí mohou ve svém důsledku omezovat nebo podporovat činnost protivníka a vlastních vojsk, a to přímo nebo nepřímo. Výsledky hodnocení jsou využity jako podpora rozhodovacího procesu, především při tvorbě variant bojové činnosti a při výběru optimální varianty.

b) **Hodnocení terénu** se především zaměřuje na vojenské aspekty terénu a jeho vlivy na činnost protivníka a vlastních vojsk.

Je hodnocen:

- aktuální stav,
- vojenské aspekty terénu (např. překážky, přístupové cesty a přístupové koridory), klíčový terén a životně důležitý terén, prostory pozorování a palby, krytí a maskování),
- vliv terénu na činnost protivníka,
- vliv terénu na činnost vlastních vojsk.

Překážkami jsou označovány v přírodě existující nebo člověkem vytvořené terénní předměty, které mohou zastavit, zpomalit nebo odklonit pohyb vojsk. Překážky mají přímý vliv na provádění manévru. Zpravodajští důstojníci důsledně vyhodnocují možnosti manévru protivníka a vlastních vojsk a vliv terénních překážek na jeho uskutečňování.

Přístupovými cestami se v armádách NATO rozumí trasy v konkrétním terénu, po nichž mohou vojska ovládnout klíčový terén nebo cílový prostor na straně protivníka. Přístupové cesty jsou hodnoceny především podle jejich schopnosti pojmout určité množství vojsk a podpořit jejich manévry a pohyb. Součástí hodnocení je i míra propustnosti terénu a stupeň schopnosti terénu usměrňovat pohyb vojsk.

Přístupové cesty jsou tvořeny přístupovými koridory jednotek, které jim dovolují postupovat v souladu s jejich záměrem.

Klíčovým terénem se rozumí jakýkoli charakteristický terénní znak, prostředí nebo plocha, jejichž udržení (ovládnutím) je dosaženo znatelně taktické výhody. Klíčový terén je vyhodnocován v závislosti na konkrétní bojové činnosti, na stupni velení, na cíli a na situaci protivníka a vlastních vojsk. Klíčový terén, který má výjimečný vliv na plnění cíle boje, může být označen jako životně důležitý terén. Na udržení (ovládnutí) životně důležitého terénu závisí splnění či nesplnění bojového úkolu.

Prostory pozorování a palby se vyhodnocují na základě možností a účinnosti zbraňových systémů v konkrétním terénu.

Krytí a maskování je v terminologii NATO chápáno jako ochrana před přímou a nepřímou palbou. Maskováním se rozumí ochrana před pozorováním ze strany protivníka.

Správné zhodnocení vlivů terénu na bojovou činnost protivníka a vlastních vojsk, vyvození závěrů co umožňuje a co omezuje, patří k základním východiskům zabezpečení objektivnosti rozhodovacího procesu. Hloubka a rozsah hodnocení terénu se liší podle stupně velení.

Velitelé a štáby brigád hodnotí silniční síť, možné trasy přeletu

taktického a vrtulníkového letectva, systém vodních toků a především systém hlavních terénních dominant (vyvýšenin, svahů atd.), linie lesů, zastavěné prostory ap.

Velitelé a štáby brigád hodnotí terén v souladu s cíli bojové činnosti svého svazku v rámci operace. Důraz je položen na hodnocení možnosti terénu ke krytí a maskování, vyhodnocuje se vliv terénu na manévry protivníka a vlastních vojsk a využití terénu pro pozorování a přímou palbu. Vyvozené závěry se využívají k hledání optimálního způsobu plnění bojového úkolu. Při analýze terénu se dává přednost použití grafických metod zobrazení účinků terénu na bojovou činnost, i když popisné metody se nevylučují.

Současná organizační struktura štábu mechanizované brigády, funkční povinnosti a způsob přípravy příslušníků štábu z hlediska kompetentnosti, neumožňuje okamžitě delegovat požadavky hodnocení počasí a terénu na zpravodajské důstojníky. Z toho důvodu v podmínkách AČR bude pravděpodobně pravidlem, že ve zpravodajských skupinách budou v této fázi rozhodovacího procesu pracovat ženijní specialisté.

Nedílnou součástí hodnocení vojenských aspektů terénu je **příprava schémat**, na nichž jsou vyjádřeny rozhodující terénní faktory. Tato schémata doplňují informace obsažené ve standardních topografických mapách. Schémata na fóliích je možné vytvářet i za tím účelem, aby byly zdůrazněny konkrétní terénní faktory, které nejsou zcela zřejmé u vojenských map.

Analogicky z hodnocení terénu vycházejí plány manévru, palby, zátarasů atd. Velitelé a štáby proto musí hodnotit terén v celé hloubce plnění bojového úkolu a zároveň v prostorech, odkud lze očekávat ovlivňování vedení bojové činnosti protivníka, jako například přísun jeho záloh ap.

Závěry o vlivu počasí a terénu jsou předneseny s využitím schématu zpravodajským důstojníkem příslušníkům štábu (hlavním funkcionářům, náčelníkům oddělení a skupin). Pro potřebu oddělení (skupin) štábu jsou zpracovány a předány oleáty se schématem vyhodnocení terénu.

K dosažení co největší efektivity hodnocení terénu, které je prováděno podle mapy, lze (pokud to umožní situace) organizovat výjezdy do terénu. Při těchto výjezdech se pak potvrzují nebo korigují přijaté závěry.

V další fázi rozhodovacího procesu je hodnocen protivník (včetně variant průběhu boje).

Hodnocení protivníka (hodnocení ohrožení) je prioritním úkolem činnosti zpravodajských důstojníků. Na kvalitě této fáze procesu rozhodování závisí budoucí optimalizace způsobu reakce vlastními silami. Obsahově se jedná o stanovení možnosti sil protivníka, zásad vedení bojové činnosti a používání taktiky a techniky.

Modelují se různé situace, které znázorňují jak protivník zpravidla vede bojovou činnost a jak reagoval na obdobné situace v minulosti. Rovněž toto modelování slouží k poznání, zda má protivník aktuálně dostatečnou kapacitu sil a prostředků k uplatnění svých zásad a zvyklostí v konkrétní situaci.

Na stupni svazek lze pro zabezpečení objektivního hodnocení protivníka vytvořit jednoduchý schematický model, který dává přehled, jak by se protivník mohl chovat podle obvyklých zásad a způsobu vedení bojové činnosti s přihlédnutím k jeho vycvičenosti, jestliže by nebyl omezen počasím, terénem anebo bojovými ztrátami.

Model by měl zpravidla obsahovat

- standardní grafické prostorové vymezení, například rozhraní mezi útvary ap.,
- popis typických bojových úkolů, které protivník obvykle zadává podřízeným,
- hodnocení vycvičenosti protivníka,
- rozbor typických variant bojové činnosti používaných protivníkem, včetně i případných dřívějších chybných řešení a možnost uplatnění neočekávaných variant bojové činnosti,

• hodnocení sil a prostředků protivníka, silných a slabých míst, hodnocení hlavních prvků jeho bojové sestavy.

Po této činnosti následuje nejdůležitější etapa procesu zpravodajské přípravy bojiště, která spočívá v úsilí zpravodajské skupiny shrnout veškeré analyzované údaje o prostoru bojové činnosti, protivníkovi, terénu a počasí a vytvořit reálnou představu o činnosti protivníka.

Tato představa je obvykle zpracována ve více variantách. Při tvorbě schémat variant bojové činnosti protivníka jsou zpravidla **hledány odpovědi na otázky**

- jaký je záměr protivníka nebo jeho konečný cíl,
- jaké jsou pravděpodobné dílčí cíle protivníka,
- jaká jsou slabá a silná místa protivníka,
- jaké jsou aktuální možnosti protivníka,
- jaký je směr hlavního a vedlejšího úsilí protivníka,
- jak protivník bude vnímat protistojící síly,
- jaké bude úsilí protivníka dosáhnout překvapení.

Každá varianta bojové činnosti protivníka se musí posuzovat z hlediska její přiměřenosti, proveditelnosti, přijatelnosti, jedinečnosti a v souladu se zásadami a způsoby vedení bojové činnosti protivníkem.

Při hodnocení a stanovení pořadí základních variant bojové činnosti se postupuje v souladu s těmito kroky:

- u každé varianty bojové činnosti protivníka se vyhodnotí její silné a slabé stránky, těžiště a rozhodující body a fáze činnosti,
- hodnotí se, jak každá varianta bojové činnosti naplňuje kritéria přiměřenosti, proveditelnosti, přijatelnosti, jedinečnosti v souladu se zásadami a způsoby vedení bojové činnosti protivníkem,
- hodnotí se, do jaké míry každá varianta bojové činnosti těží z výhod plynoucích z prostředí bojiště nebo jak je jím oslabována,
- každá varianta bojové činnosti se porovnává s ostatními a určuje se pořadí pravděpodobnosti.

Zároveň se bere v úvahu, že protivník může přijmout i další variantu a využít klamné činnosti. Praktické zkušenosti ze cvičení ukazují, že nejčastěji se volí dvě až tři varianty činnosti protivníka.

Aby byla zabezpečena komplexní analýza variant bojové činnosti protivníka, je každá z nich posuzována z hlediska odpovědí na pět základních otázek: co, kdy, kde, jak a proč?

Jde tedy o to, odpovědět si na otázku, co bude dělat protivník (jakou činnost povede), kdy je schopen zahájit bojovou činnost, kde, v kterých sektorech, pásmech, směrech útoku, přístupových cestách může působit, jak protivník použije svoje prostředky (bojovou sestavu, směr hlavního úsilí, plán manévru), a proč je použije (cíle nebo výsledky, který chce protivník dosáhnout).

Zpravidla se varianta bojové činnosti protivníka zpracovává graficky na fólii v měřítku shodném s mapou. Zpravodajská skupina pro jednotlivé varianty stanovuje, kde v konkrétním terénu ovlivněném lokálním klimatem a počasím může protivník rozmístit své útvary (jednotky), kde jsou jejich rozhraní, prostory rozmístění a úkoly záloh, prostory rozmístění dělostřelectva atd. Schéma rovněž znázorňuje jednotlivé časově postupné linie, podle nichž by měl protivník postupovat při plnění bojového úkolu.

Se závěry z hodnocení protivníka a s variantami jeho bojové činnosti jsou zpravidla seznámeni příslušníci štábu (hlavní funkcionáři, náčelníci oddělení a skupin). Zpravodajská příprava tímto poskytuje nutné informace pro práci štábu o prostředí bojiště, to jest zejména o počasí, terénu a protivníkovi, aby štáb mechanizované brigády mohl kvalifikovaně realizovat další fázi rozhodovacího procesu.

Poznámka: V jednotlivých armádách NATO jsou určité rozdíly v rozsahu hodnocení (ve stupni podrobnosti), jednotlivých faktorech, ve využití různých technik a v kritériích hodnocení. V našich podmínkách jde především o to, aby byly plně doceněny vlivy počasí a terénu a přijímány reálné varianty činnosti protivníka a jim odpovídající varianty činnosti vlastních vojsk.

V pokračování v č. 5/96 objasním další fáze rozhodovacího procesu velitele a štábu mechanizované brigády při přípravě boje.

COOPERATIVE CHALLENGE '95 A BOSNA

Plukovník gšt. Ing. LADISLAV PETRÁŠ

Je obecně známo, že v říjnu 1995 proběhlo na území ČR, ve Vyškově, společné VŠC některých členských států NATO spolu s většinou zemí, které přistoupily k PFP. Ve svém článku se chci zabývat výsledky tohoto cvičení vzhledem k jejich možné aplikaci pro přípravu a činnost mnohonárodnostních sil pod velením NATO v Bosně.

Proč se zabývám možností aplikace výsledků tohoto cvičení na podmínky zásahu mnohonárodnostních sil v Bosně?

Především proto, že je zde několik souvislostí, které tuto myšlenku umožňují. Na přípravě cvičení CC-95 se významnou měrou podílel štáb 1. od armády USA dislokované na území SRN. Velitelský sbor 1. od se také podílel na řízení tohoto cvičení a řada příslušníků byla zařazena jako cvičící. Podle posledních zpráv se také část příslušníků 1. od zúčastňuje akce SPOJENÉ ÚSILÍ v Bosně.

Druhým důvodem mých úvah je ten fakt, že se procvičovala spolupráce mezi armádami některých členských zemí NATO a armádami států, které přistoupily na spolupráci v rámci PFP a některé z nich požádaly o účast v akci SPOJENÉ ÚSILÍ v rámci nasazení jednotek IFOR v Bosně.

V neposlední řadě je to tematika cvičení CC-95. Obsahem tohoto cvičení bylo především procvičit činnost mnohonárodnostních sil při oddělování dvou zneprátených zemí. To je v podstatě také úkol jednotek IFOR. Procvičovala se řada modelových situací, které mohou nastat při nasazení sil v Bosně.

Z hlediska těchto skutečností je zajímavé posouzení výsledků cvičení CC-95 a jejich možné aplikace do přípravy a činnosti našeho praporu vyslaného v rámci sil IFOR. Chci předeslat, že pohled na výsledky cvičení CC-95 je můj osobní názor, který nemusí korespondovat s oficiálními výsledky cvičení.

Cvičení CC-95 bylo zpracováno na tematiku činnosti mnohonárodnostní mb v rámci sil OSN. Důraz byl položen na zvládnutí metodiky práce mnohonárodnostního štábu při plánování operace a řízení národních útvarů a jednotek. V rámci cvičení se procvičovaly takové situace, které se dají shrnout do následujících oblastí:

- a) využívání médií při plnění úkolů mise,
- b) rozmístění sil a jejich použití s důrazem na:
 - monitorování situace,

- prosazování mírového plánu,
- zabezpečení volnosti pohybu,
- koordinace činnosti,
- c) vyjednávání a zprostředkování,
- d) poskytování humanitární pomoci.

V souladu s těmito hlavními úkoly byly rozehrávány takové situace, které reálně mohou nastat při takovéto misi OSN. Na řadě těchto situací můžeme vidět jasný vliv zkušeností z konfliktu v bývalé Jugoslávii.

Uvedu několik příkladů procvičovaných situací:

- * řešení nepokojů a demonstrací místního obyvatelstva,
- * zjišťování nových minových polí,
- * umístění a zabezpečení uprchlíků,
- * řešení problémů v zásobování,
- * zprostředkování výměny zajatců,
- * činnost při narušení bezletové zóny,
- * činnost při násilném zastavení konvoje OSN atd.

Pro vymezení práv a povinností mnohonárodnostních sil v konfliktu byl velmi podrobně rozpracován „Mandát“ těchto sil. Ten velmi podrobně stanovoval pravidla použití vyčleněných sil. Musím konstatovat, že tato přílišná podrobnost značně komplikovala činnost vyčleněných sil. V mnoha případech měli velitelé „svázané ruce“ a ve svých rozhodnutích je tato podrobnost vedla ke dvěma extrémům.

Prvním z nich bylo převážně silové řešení rozehrané situace, což vedlo k vyhrocování konfliktu a porušování „Mandátu“. Druhý extrém se projevoval v tom, že se velitelé a štáby zaměřili pouze na monitorování situace a podávání hlášení na nadřízený štáb.

Také takováto činnost vede k vyhrocování konfliktu mezi zainteresovanými stranami a k neplnění cílů postavených před silou OSN. V obou případech to může vést k odmítání sil OSN ze strany země zainteresované na konfliktu, popřípadě k tomu, že síly OSN mohou být brány jako nepřátelské. V prvním případě proto, že porušují zásady nestrannosti, ve druhém případě proto, že neplní deklarované cíle a jsou tudíž zbytečné.

Podle mého názoru je v takovýchto situacích důležité přijímat především preventivní opatření k předcházení krizovým situacím v konfliktu, než používání vojenské síly. To je ale úkol více diplomatický, než vojenský.

V rámci cvičení CC-95 neměly vojenské složky žádnou diplomatickou, ani politickou podporu při řešení problémů. Byly nuceny přebírat na sebe zodpovědnost, která jim nepříslušela. Vojenské složky nejsou vybaveny prostředky, kterými vládne diplomacie a politika. Mohly tedy použít pouze prostředků silových a tudíž neadekvátních.

Řešení jednotlivých situací cvičícím velitelům a štábům ztěžovala **absence právníků**. Povaha posláních vyčleněných sil a specifická plnění úkolů jednoznačně vyžadovala přítomnost právníků znalých především mezinárodního práva válečného, ale také specifických právních norem platných na území, kde vyčleněné síly působí.

Z vystoupení mnohonárodnostních sil při konfliktu v Perském zálivu je dostatečně známo nejednoznačné hodnocení některých akcí spojeneckých vojsk (z právního hlediska) i přesto, že při tomto konfliktu bylo množství právníků i na jednotkách

a útvarch. Přitom situace řešené na cvičení CC-95 byly po právní stránce značně komplikované.

Třetí důležitý poznatek ze cvičení CC-95 se týká organizační struktury štábu a vojsk. Do operace byly zasazeny štáby, jednotky a útvary ve stávající organizační struktuře. To znamená v takové organizační struktuře, která odpovídá požadavkům na vedení boje a méně již posílání sil OSN a „Mandátu“, který tyto síly mají.

Mnohé požadavky, které byly kladeny na štáb mb a štáby útvarů, byly tyto organizační stupně schopny plnit pouze částečně. Tato omezená možnost plnohodnotně plnit procvičované úkoly vyplývá ze specifiky činnosti vyčleněných sil. Vždyť plnění úkolů, jako je monitorování situace, zjišťování minových polí a vytváření průchodů v nich, doprovod konvojů, vyjednávání s místní samosprávou a se zneprátelenými stranami, zabránění teroristickým akcím, aktivní oddělování válečných stran, svědčí o plnění různých úkolů. Tyto úkoly byly plněny útvary samostatně, v rozsáhlých prostorech, mnohdy značně vzdálených od řídicího centra, nebo od místa dislokace útvarů druhů vojsk, se kterými měly společně plnit některé úkoly.

Vhodnější bylo vytvořit účelovou organizační strukturu štábu, útvarů a jednotek. Tato účelová organizační struktura by lépe odpovídala plněním úkolům. Soustředění potřebných sil a prostředků bylo možno řešit také posílením jednotek, útvarů i štábů.

Do štábu mohli být začleněni právníci, tlumočníci, zpravodajští důstojníci a jiní potřební funkcionáři, jednotky a útvary mohly být posíleny silami z vojskových útvarů mb, například ženijními, průzkumnými jednotkami, zdravotnickými prostředky, zdravotnickým personálem a dalšími silami a prostředky podle povahy plněných úkolů. To by umožňovalo efektivnější použití sil a prostředků, rychlejší a pružnější reagování na vznikající situaci.

Také považují za vhodné připravit velitele jednotek a štáby útvarů na řešení možných situací zejména odvečením modelových situací pravděpodobného vývoje konfliktu pomocí válečné hry nebo VŠC. Na základě vytvořených modelových situací by bylo možné hledat jejich optimální řešení a adekvátní způsoby jednání vojáků a rozhodování velitelů.

Bude jistě zajímavé, jak budou využity zkušenosti, které byly získány nejen při cvičení CC-95, ale i zkušenosti ze zasazení našich sil v rámci akce UNPROFOR. Vždyť činnost českého praporu v akci SPOJENÉ ÚSILÍ bude značně náročnější a nebezpečnější zejména proto, že je zde reálná hrozba otevřeného bojového střetnutí, a to nejen s některou ze stran vtažených do konfliktu, ale především v podmínkách nejsložitějších, podmínkách partyzánské války, diverze a teroristických útoků.

Je obecně známo, že takový způsob boje vyžaduje nejen teoretické zvládnutí problematiky tohoto boje, zkušený velitelský sbor a vycvičené vojáky, ale také vybavení velitelů odpovídajícími pravomocemi a odpovídající zpravodajskou, materiální, technickou a zdravotnickou podporou.

Bude také nutné, aby naši velitelé pochopili, že úspěch našich jednotek v rámci sil UNPROFOR byl dán především důslednou nestranností a objektivitou, kterou uplatňovali příslušníci našich jednotek. Dodržet objektivitu a nestrannost v rámci akce SPOJENÉ ÚSILÍ bude podstatně složitější. Vždyť dnes již nikdo nemůže objektivně určit, kdo je v tomto konfliktu agresorem. Můžeme pouze konstatovat, že se všichni stali obětmi tohoto konfliktu.

Tento článek byl napsán v prosinci 1995. Vzhledem k tomu, že je publikován až v č. 4/1996, můžeme konfrontovat tyto názory s reálným stavem.

Řízení pomocí cílů

3. část

Podplukovník doc. Ing. LUDĚK HODBOŮ, CSc.

Obsah prováděcího projektu:

• úvodní část

- rekapitulace podstaty a smyslu metody,
- stanovení rozsahu a způsobu její aplikace ve specifických podmínkách organizace (obsahová orientace do příslušných cílových oblastí v souladu s filozofií řízení, politickou organizací, základními nosnými programy a funkcemi včetně rozsahu uplatnění metody v příslušném variantním řešení),

- **předpoklady pro zavedení metody** – míra jejich vytvoření (současného stavu) s eventuálním návrhem realizace zbývajících,

- **zásobník** (soubor) klíčových cílů – přesná formulace klíčových cílů včetně uvedení ředitele, patrona a termínu konečného výstupu (splnění),

• další postup při praktickém uplatnění metody

- uvedení nezbytných kroků: • k uzavření dohod po schválení jejich návrhů, • k vytvoření sjednaných podmínek práce pro řešitele cílů, • ke způsobu kontroly plnění klíčových cílů, • k vyčlenění finančních prostředků na cílové odměny ap.,

- stanovení zásad a pravidel fungování a dalšího rozvoje uplatnění metody, tzn.: • jak stálá aktualizace soustavy podnikových cílů na základě soustavné prognostické a koncepční práce, • tak perspektivní rozšiřování rozsahu aplikace,

- vymezení rámcové povinnosti a pravomoci řešitelů a patronů, způsobu jejich činnosti, odpovědnosti vedoucích pracovníků a útvarů za pružné vytváření podmínek a řešení dalších problémů spjatých s aplikací metody,

- závěrečné ustanovení – návrh příslušného řídicího aktu k zahájení a vlastnímu průběhu aplikace metody.

• přílohy

- závěrečná verze soustavy dlouho, středně a krátkodobých cílů organizace, členěná v rámci příslušných časových období podle významu a cílových oblastí,

- návrhy dohod a evidenčních listů k zajištění realizace jednotlivých klíčových cílů.

Prováděcí projekt je podkladem pro přijetí rozhodnutí o aplikaci metody ŘPC v organizaci. Proto by se jeho zpracování měla věnovat mimořádná pozornost – jeho projednání ve vrcholovém vedení má předcházet připomínkové řízení za účasti širšího okruhu vedoucích pracovníků organizace.

Schválením prováděcího projektu a vydáním příslušné řídicí normy vedoucím organizace začíná etapa vlastního uplatňování řízení pomocí cílů. Jejimi součástmi jsou především:

- úsilí řešitelů o splnění (dosažení) stanovených cílů,
- kontrola a hodnocení tohoto úsilí (včetně vyplácení odměn),
- soustavná péče o prohlubování tohoto způsobu řízení.

Řízení procesu zavádění metody řízení pomocí cílů

Obsahově řídí proces zavádění řízení pomocí cílů vrcholové ve-

dení organizace, které rozhoduje: • o aplikaci metody, • o rozsahu jejího uplatnění ve specifických podmínkách podniku, • o obsahu soustavy cílů, • o výběru klíčových cílů a jejich řešitelů, • o obsahu dohod a evidenčních listů k zajištění klíčových cílů stejně jako o celkové částce na odměny vyplácené za jejich splnění.

Vedoucí pracovníci na všech stupních řízení v rámci své funkční pravomoci řídí konkrétní aplikaci metody, pomáhají přímým podřízeným při stanovení cílů a hodnotí jejich dosahování, předkládají za svěřený útvár návrhy nových či upravených cílů organizace, dbají na soustavnou aktualizaci soustavy cílů v rámci své působnosti i v rámci celé organizace.

Odborně metodické řízení procesu zavádění a uplatňování metody RPC náleží zpravidla útvarům perspektivy rozvoje (organizace a techniky řízení).

Kontrola dosahování (plnění) klíčových cílů

Průběžná kontrola plnění klíčového cíle je především věcí řešitele a jeho týmu na základě vlastního plánu – harmonogramu postupu řešení. V případě zjištění ohrožení dosažení cíle ve sjednaném rozsahu nebo termínu informuje řešitel svého garanta.

Kontrola plnění klíčového cíle ze strany organizace (garanta) se uskutečňuje v předem sjednaných termínech – u méně náročných řešení v termínech stanovených pro jejich celkový výstup, u náročnějších (dlouhodobějších) klíčových cílů v termínech stanovených pro ukončení dílčích etap, nejméně ale jednou za půl roku (v mezidobí by vedení organizace nemělo zasahovat do průběhu řešení, aby nevyvolalo pocit nedůvěry).

Ve sjednaných termínech předkládá řešitel garantovi (určenému orgánu vedení organizace) průběžné nebo konečné výsledky své činnosti, doložené příslušnými doklady o dosažení celkového efektu, výstižným popisem výhod i slabin řešení, problémů a důsledků spjatých s realizací daného cíle. Projednání má mít ráz otevřené výměny názorů a stanovisek s přihlédnutím k žádoucímu rozvoji organizace.

Poznámka: Kontrolu je třeba chápat spíše jako obsahovou a metodickou pomoc, jako poradenskou činnost v zájmu uspokojivého řešení. Z výsledků kontroly je nutno vyvodit potřebná poučení jako přirozený podklad pro hodnocení.

Aktualizace soustavy cílů

Uplatnění metody RPC předpokládá soustavnou a stálou aktualizaci soustavy cílů na základě permanentní prognostické a koncepční práce – v souvislosti s rozvojem organizace a jejího okolí vystávají neustále nové a nové cíle, podle rozsahu aplikace metody RPC se mění i počet řešitelů.

Řízení pomocí cílů je metodou, jejíž tvůrčí rozvoj a stále obohacování je spjato s nepřetržitým řídicím procesem. Tato nepřetržitost je dána variabilitou cílů, možností a cest k jejich dosažení i variabilitou počtu a profesního složení řešitelů.

V rámci rozvoje řízení organizace pomocí cílů dochází průběžně k tvorbě nových cílů při současném řešení a realizaci cílů dříve přijatých. Nedílnou součástí kontroly a hodnocení realizace přijatých cílů je nová cílová orientace – tato kontinuální tvorba a realizaci cílů na všech stupních řízení (organizačních úrovních) poskytuje organizaci neustálé impulzy k jejímu rozvoji.

Aktualizace soustavy cílů se v organizaci provádí zpravidla jedenkrát ročně, při příležitosti přijetí a rozpisu cílů (a úkolů) na následující rok na základě námětů a doporučení předkládaných vedoucími pracovníky. Souběžně si všichni vedoucí i ostatní pracovníci stanoví své vlastní cíle, jejichž konečná modifikace se provádí až po aktualizaci celé soustavy cílů organizace.

Nedílnou součástí aktualizace soustavy cílů je přirozeně i **aktualizace krátkodobých cílů**, která se stává podkladem pro formování cílů politiky organizace na následující rok.

Nezbytným předpokladem aktualizace soustavy cílů organizace

a každého pracovníka je důsledný kritický rozbor splnění dříve přijatých cílů a to na základě přesného měření (hodnocení) dosažených výsledků. Součástí tohoto měření je i komparace různých činností podle toho, jak přispěly k splnění cílů organizace.

Aktualizace soustavy cílů je současně příležitostí k jejímu posouzení a revizi pod vlivem dosavadních poznatků, zkušeností a měnících se okolností dalšího rozvoje organizace. (Viz Metody řízení. Řízení pomocí cílů. IZ 772, UVI 1992)

Z porovnání výše a dříve uvedené charakteristiky metody RPC a osobních zkušeností většiny příslušníků AČR je, domnívám se, bohužel dostatečně zřejmé, že se zatím vůbec nedá hovořit o skutečně reálném zavádění nebo využívání metody RPC v podmínkách AČR, což má minimálně dvojí negativní důsledek:

- nejsou využity možnosti, které metoda RPC nabízí k aktivizaci příslušníků AČR v složitém období její transformace,

- moderní a pokrokové metody řízení jsou v mysli, o jejich podstatě, neinformovaných příslušníků AČR celkově diskreditovány, což vede k rezervovanému postoji k jejich zavádění, protože místo přínosů a výhod pro realizátory jsou spojovány pouze s činnostmi a úkony navíc, překračujícími předešlý rozsah činností a úkolů.

O tom, že zavedení metody RPC není vůbec jednoduché, svědčí např. zkušenost, že při zaměstnáních se studenty akademických kurzů VA jsme se nedokázali shodnout např. v tom, zda cíl stanovený veliteli rot, „dosáhnout na závěr výcvikového období takových (konkrétních) výsledků v jednotlivých (konkrétně určených) přípravách (např. stílečské, tělesné ap.)“ lze skutečně považovat za jeho osobní cíl, za jehož splnění mu náleží příslušná, předem stanovená odměna nebo zda se jedná pouze o plnění funkčních povinností, za což mu náleží služební plat.

Jiný názor – za splnění funkčních povinností lze považovat dosažení vyhovujících výsledků (např. – rota „splnila“ a je připravena k plnění uložených úkolů) a každé vyšší hodnocení už je „za rámcem“ funkčních povinností, neboť vyžaduje vynaložení podstatně většího úsilí a pracovního vypětí a tudíž je lze hodnotit jako splnění cíle velitele rot, za což odměna náleží.

Přitom právě transformace AČR, konkretizovaná v soustavě cílů, možná přímo vybízela vymezit individuální cíle pro jednotlivé, konkrétní funkcionáře (jejich velitele či náčelníky), jejichž úroveň splnění bylo pak možné na základě předem stanovených podmínek nejen vyhodnotit, ale také odměnit (úmyslně podruhé připomínám odměnu, protože metoda RPC je mj. založena na hmotné zainteresovanosti řešitelů cílů na jejich splnění a jinak tomu proto nemůže být ani v armádě).

Domnívám se, že právě malá adresnost jednotlivých cílů vůči jejich „řešitelům“ a nedostatečná hmotná zainteresovanost jednotlivých funkcionářů výrazně ovlivnily dosavadní nízkou výslednost používání metody RPC v podmínkách AČR.

Současně se také domnívám (a to je hlavní důvod napsání článku), že dokončovaná transformace AČR a připravovaná koncepce jejího rozvoje od roku 2005 i připravovaný (dokončovaný?) kariérní řád a systém hodnocení vojáků z povolání, o nichž se např. zmínil pan genmjr. Zezula (A Report č. 17/95), umožňují „oživit“ myšlenku využití metody řízení pomocí cílů v armádě.

Jsem přesvědčen, že v rámci AČR existují a rozvíjejí se zařízení a instituce, jejichž vedoucí pracovníci mají jasnou koncepci jejich činnosti a rozvoje a jsou proto schopni k realizaci svých záměrů spolu se svými spolupracovníky využít metodu řízení pomocí cílů nezávisle na míře jejího zavedení a používání v AČR jako celku. Jen to musí učinit tak, jak to tato metoda vyžaduje, aby bylo dosaženo očekávaných výsledků a ne tak, že pouze vydají rozkaz (nařízení) o jejím používání bez objasnění její podstaty a smyslu použití a bez přesvědčení svých podřízených o smyslu a přínosu použití metody RPC nejen pro AČR, ale především pro ně samé.

Právě seznámení čtenářů s hlavními myšlenkami a podstatou metody RPC bylo proto smyslem článku a cílem autora.

Obrana

v horském a zalesněném terénu – 1. část

Plukovník v zál. doc. Ing. JOSEF KAŠPAR, CSc.

Horský terén vždy představoval přirozenou hradbu proti nepřátelským vpádům a státy ho také různým způsobem využívaly ke své obraně. Vzhledem k tomu, že horský terén výrazně ovlivňuje použití všech druhů vojsk, byly již koncem minulého století v armádách států, na jejichž území se rozkládají velké horské masivy, k vedení boje v tomto prostředí vytvářeny a speciálně cvičeny útvary horské pěchoty.

Rovněž i území České republiky se vyznačuje značnou geologickou rozmanitostí a členitostí reliéfu. Na území ČR jsou zastoupeny všechny typy reliéfu od plochých rovin až po značně členitý horský terén. Roviny, které zabírají jen 4,5 % území, se vyskytují převážně v nížinách, pahorkatiny a vrchoviny v nadmořských výškách 600 až 1000 m. Typický horský terén pak převládá v nadmořských výškách nad 1000 m.

Pahorkatiny (s relativním převýšením 30 až 150 m) zabírají 50,1 % státního území a vrchoviny (s relativním převýšením 151 až 300 m), které již částečně, a v některých úsecích i značně ztěžují pohyb bojové a dopravní techniky mimo cesty a zvyšují účinnost překážek, zabírají 33,8 % území. Horský terén, v němž je pohyb omezen jen na komunikace nebo na úzké pásy terénu podél nich, představuje desetinu území (10,8 %) a velehorský terén zabírá jen 0,8 plochy státu.

Problematika boje v horském terénu a v terénu, který se svými charakteristickými rysy tomuto terénu značně přibližuje (i terén v některých vrchovinách lze považovat za horský) je proto aktuální pro svazky, útvary a jednotky polního vojska, vojska územní obrany a případně i sil rychlého nasazení AČR.

Pahorkatiny, vrchoviny a hornatiny se vyznačují i různým stupněm zalesnění. Lesní plochy v ČR představují 33,3 % z celkové rozlohy státu, přičemž rozsah lesnatosti území vzrůstá se stoupající nadmořskou výškou. Proto se největší a nejdůležitější lesní porosty nacházejí v horských oblastech, přibližně však jen do výšky 1400 m n. m., kde končí přirozené hranice lesa. Tato skutečnost se odráží i v tom, že pokud se řeší boj v horách, je vždy spojován s bojem v lesnatém terénu. Ve vojenské mluvě, ale i v řádech se pro vyjádření této reality vžil název „horský a zalesněný terén“. V některých materiálech je však užíván název „horský terén“ a zalesněnost hor je považována za jejich samozřejmou součást.

Nejrozsáhlejší oblasti lesních porostů jsou jižní a západní Čechy s poměrně rozlehlými, převážně smrkovými lesy na Šumavě, v podhůří Šumavy, Doupovských horách, Českém a Slavkovském lese. Druhou významnou oblastí je severní Morava a Slezsko s převážně smrkovými porosty v Hrubém a Nízkém Jeseníku, Moravskoslezských Beskydech a přilehlých horských celcích. Rozsáhlé lesy jsou ještě v Krkonoších, Jizerských, Lužických a Orlických horách, v Českomoravské, Dražanské, Tepelské, Děčínské, Krivoklátské a Brdské vrchovině. Mnohé z nich však nevytvářejí souvislé lesní komplexy, nýbrž lesní celky, které jsou oddělené loukami, pastvinami, poli, holinami nebo zastavěnými plochami.

Převážná část velkých lesních celků mimo horské oblasti má dostatek příjezdových a výjezdových komunikací, lesních cest a průseků i dobré podmínky pro rozmístění vojsk. Nepřístupné lesy, většinou s hustým podrostem, jsou zejména na horských svazích.

Při vojenském využití lesů je však nutno počítat i s jejich poškozením. Výsledkem silného a místy až extrémně znečištěného ovzduší došlo k rozsáhlému poškození lesních porostů. Toto poškození pak vedlo k silné neplánované těžbě dřeva, zpravidla pa-

sečným způsobem. Důsledkem této těžby je rozšiřování holosečí a sítě lesních cest a tedy i narůstající prostupnost lesů. Katastrofálně jsou poškozeny především lesy Krkonošů a Jizerských hor a západních Krkonošů.

Horský a zalesněný terén tím, že omezuje pohyb těžké zbroje a techniky, rozvíjení a manévry vojsk, poskytuje především určité výhody bránícím se vojskům. Čím jsou hory členitější, čím větší relativní výšky mají, čím více jsou porostlé lesními a jinými porosty, čím méně mají komunikací, tím více ztěžují činnost mechanizovaných, tankových, dělostřeleckých a dalších jednotek útočnicka. Výrazný vliv na činnost vojsk k tomuto terénu může mít i počasí a roční doba.

Horský a zalesněný terén ovlivňuje jak přípravu, tak i vedení obrany. V tomto terénu lze vždy nalézt dostatek prostorů výhodných pro obranu takových taktických celků, jako jsou brigády, prapory a roty. Vzhledem k omezeným možnostem útočnicka musí být obrana připravována především na směrech dostupných tankům, bojovým vozidlům a obrněným transportérům protivníka. To ale neznamená, že ostatní úseky nebudou bráněny.

Pokrytost a členitost terénu umožňují útočnicku protivníkovu využívat různých skrytých přístupů k prosakování, k obchvatům a obejitím. Těmto činnostem a manévrum musí obránce čelit vytvářením různých silných pohyblivých záloh, které budou schopné operativně zabezpečovat boky bránících se vojsk a čelit pokusům protivníka o proniknutí do hloubky prostoru obrany.

Šířky a hloubky prostorů obrany jednotlivých taktických celků závisí na rázu terénu a důležitosti bráněného směru. Např. brigáda může dostat prostor obrany, kterým povedou dva i více směrů vhodných pro útok větších sil protivníka, prostor obrany praporu bude obvykle přehrazovat jeden až dva směry.

Obranná postavení mohou být vedena buď podél hřbetů (pak je nutno jejich přední okraj umístit na svah přivrácený k protivníkovi), nebo napříč hřbetů (pak se jejich přední okraj umísťuje na svazích dominujících výšin a hřbetů a na jejich výběžcích přivrácených k protivníkovi).

Boj v horách je obvykle bojem o horské hřbety, přechody, vrcholy výšin a komunikace. Proto i velitelé brigád a praporů musí klást důraz na udržení hřbetů a výšin, z nichž lze ovládat komunikace a přechody přes horstvo. Cílem útoků protivníka zpravidla budou křížovatky cest v hloubce prostoru obrany, údolí jimiž vedou výkonné komunikace, přechody přes horské hřbety a důležité osady jak na předním postavení, tak i v hloubce prostoru obrany. Velitelé brigád (praporů) musí organizovat obranu tak, aby zabránili útočnickovi ovládnout jejich prostory obrany.

Terén v horských a lesnatých částech území může některé prostory obrany brigád a někdy i prostory obrany praporů rozdělovat na samostatné celky oddělené od sebe horskými hřbety nebo lesními masivy. Zásah velitele brigády do těchto prostorů svými prostředky (např. protitankovou zálohou) si zpravidla vyžádá delší doby, a v některých případech bude moci zasahovat jen omezený-

mi silami. Proto je žádoucí, aby k obraně takových prostorů byla vytvořena dostatečně silná bojová (taktická) uskupení, schopná vést boj samostatně i po delší dobu a bude-li to nutné, schopná houževnatě se bránit na místě i v obklíčení.

Horský a zalesněný terén poskytuje dobré možnosti k vybudování předsunutých postavení a k činnosti krycích sil. Obránce si tak vytváří předpoklady k včasnému zjištění síly a složení útočícího protivníka, jeho možného záměru činnosti a tím i k organizovanému zahájení boje hlavními silami.

V prostorech obrany brigád, praporů a rot je nutné využít ochranných vlastností horského terénu a vhodnými úpravami tyto vlastnosti co nejvíce zvýšit.

Na cestách, průsecích a na místech výhodných ke skrytí jednotek protivníka, jak před předním postavením, tak i v hloubce každého prostoru obrany (v mezerách mezi opěrnými body čet, na bocích prostorů obrany rot i v prostoru rozmístění logistických jednotek) je nutno budovat různé druhy zátarasů (v zalesněných úsecích lze zřizovat stromové záseky).

Horský a zalesněný terén umožňuje vedení manévrové obrany. Odchod na připravená obranná postavení a čáry v hloubce se provádí na rozkaz velitele brigády, na samostatných směrech na rozkaz velitele praporu.

Obranný boj probíhá zpravidla na široké frontě a výrazně při něm narůstá úloha jednotek, jako jsou družstva, čety a rot. Jejich velitelé musí jednat smele a samostatně.

Zkušenosti z obranných bojů v horském terénu potvrzují, že i vojska obránce jsou vystavena zvýšenému fyzickému a psychickému vypětí a že v tomto boji uspěla jen vojska vycvičená, morálně pevná a materiálně dobře zabezpečená.

V horském a zalesněném terénu se v určitých obdobích a prostorech může výrazně projevit i vliv klimatických poměrů. Podstatný vliv na klimatické poměry ČR má reliéf terénu a především jeho nadmořská výška. S přibývajícím nadmořskou výškou teplota ubývá – přibližně o 0,6 °C na každých 100 m. Pravidelný pokles teploty s přibývajícím nadmořskou výškou je v zimě na horách často přerušován teplotními zvraty – inverzemi. Zvláštním druhem zimních srážek jsou námraza a mlha. Mezi důležité klimatické prvky patří také vítr (v jehož četnosti, směru a síle jsou na území ČR značné rozdíly), relativní vlhkost vzduchu a oblačnost.

Vliv hor a lesů na přípravu a vedení obrany musí být velitelem brigády (praporu, rot), náčelníkem štábu, zástupci velitele a dalšími funkcionáři pečlivě zhodnocen (posouzen) při přípravě rozhodnutí.

Při hodnocení vlivu konkrétního horstva na obranu brigády (praporu, rot) je třeba hodnotit vliv fyzikálně-geografických podmínek na různé stránky činnosti vojsk brigády (praporu, rot), např. na využití druhů vojsk, na organizaci ochrany vojsk, zabezpečení činnosti vojsk atd.

Konkrétně to znamená, že velitel brigády (praporu, rot) hodnotí vliv:

- tvárnosti terénu, jeho členitosti, charakteru povrchového reliéfu, sklonu svahů,
- horských vodních překážek,
- lesních porostů,
- komunikační sítě,
- půdních a klimatických poměrů.

Při hodnocení tvárnosti horského terénu je nutné především zhodnotit jeho taktické vlastnosti, vliv na použití druhů vojsk, průchodnosti, možnosti pro vytvoření bojových sestav, manévr a zejména přípravu terénu.

Typ tvárnosti terénu se určuje podle jeho výšky (pahorkatý, vrchovinový, horský). Ochranné vlastnosti se určují podle jeho schopnosti zeslabovat účinky leteckých úderů, paleb dělostřelectva a dalších prostředků ničení. Tyto vlastnosti závisí na množství přírodních úkrytů (kotlin, zářezů, roklí aj.).

Průchodnost terénu se určuje podle jeho tvarů, včetně absolutní a relativní výšky horských překážek, stupně jejich vertikálního

a horizontálního členění, příkrostiti a dostupnosti přechodů. Hodnotí se rovněž vliv terénu na průběh obranných postavení, rozmístění opěrných bodů a dalších obranných zařízení a na charakter jejich ženijní přípravy.

Na základě zhodnocení tvárnosti terénu může velitel brigády (praporu, rot) přijmout závěry pro konkrétní rozmístění sil a prostředků, jejich manévr a možnou součinnost, umístění těžiště obrany, opatření ochrany vojsk. Ženijní přípravu a další opatření.

Při hodnocení lesních porostů musí velitel brigády (praporu, rot) věnovat pozornost stupni zalesnění v prostoru obrany, velikosti a vzájemné vzdálenosti lesních masivů (lesních celků), jejich průchodnosti, podmínkám ochrany vojsk, možnostem manévru, přísunu a odsunu techniky, materiálu, munice a dalších potřeb pro boj. Při hodnocení jednotlivých lesních celků je nutno brát v úvahu druh, růst, výšku, sílu a hustotu stromů, dobu opadání listů, podmínky ochrany vojsk, možnosti protivníka v překonávání lesů a možnosti vzniku požárů a závalů.

Les je neprůchodný pro pásová vozidla, když jsou stromy od sebe vzdáleny 5 metrů a méně, a pro kolová vozidla 4 metry a méně. Stromy o průměru větším než 15 cm znemožňují pohyb pásovým vozidlům a o průměru větším než 10 cm vozidlům kolovým.

Na základě zhodnocení porostu pak velitelé činí **závěry o vlivu zalesnění terénu**, o podmínkách ochrany vojsk, o průchodnosti lesních celků a jejich vlivu na uskupení bojové sestavy a celkový charakter vedení obrany.

Při hodnocení komunikační sítě hodnotí velitel brigády (praporu, rot) především její hlavní ukazatele: hustotu, kvalitu a průběh. Součástí komunikační sítě jsou četné silniční objekty (mosty, podjezdy, propustky a další), které svými parametry limitují plynulost provozu a v případě vyřazení mohou vážně narušit provoz na nich. Kromě toho musí vyhodnotit i množství podélných a příčných os, jejich provozní výkonnost, rychlosti přesunu na nich, nejdůležitější komunikační uzly a nejzranitelnější místa na komunikační síti.

Hodnocení půdních poměrů je obvykle součástí hodnocení průchodnosti terénu. Půda se dále hodnotí z hlediska možností provádění zemních ženijních prací.

Z vojenského hlediska se půdy (je užíván i název horniny) dělí na lehké kopné, středně kopné, těžké kopné a rozpojitelné trhaviny.

Důležitou charakteristikou je i hloubka půdy. Význam hloubky půdy se prakticky projevuje při všech zemních pracích. Podle hloubky jsou rozlišovány:

- půdy mělké a velmi mělké (do 30 cm), které jsou příznačné pro hornatiny a vyšší oblasti vrchovin,
- půdy středně hluboké (30–100 cm) převažují ve vrchovinách a pahorkatinách,
- půdy hluboké a velmi hluboké (přes 100 cm), typické pro kotliny, brázdy, nížiny a údolí.

Půdy jsou pro vojska a bojovou techniku důležité z hlediska únosnosti, průchodnosti a sjízdnosti. Půdy v prostorech obrany mohou být dostupné pro bojovou techniku protivníka mimo cesty v kteroukoliv roční dobu a za každého počasí nebo mohou umožnit její pohyb jen v suchém období. Písčité a hlinitopísčité půdy nemění při deštích a tání sněhu podstatně své vlastnosti a jsou dobře sjízdné. Hlinité a jílovité půdy mohou být po dlouhotrvajících deštích nesjízdné pro kolovou techniku.

Z hodnocení půdních poměrů vyvozují velitelé především **závěry pro uskupení bojové sestavy** (rozmístění sil), pro manévr sil a prostředků k přehrazení průchodných směrů a pro ženijní přípravu prostoru obrany s využitím ženijních strojů, trhavin a dalších prostředků.

Při hodnocení klimatických poměrů (povětrnostních podmínek) je nutné zvážit režim teplot, rychlost a směr větru, množství atmosférických srážek, hloubku sněhové pokrývky a jiné zvláštnosti a vzít v úvahu jejich vliv na činnost vojsk.

(pokračování)

Prostor činnosti je prostor, ve kterém průzkumný orgán plní stanovený úkol.

Průzkumná hlídka v závislosti na síle, složení a stanoveném úkolu zaujímá v tomto prostoru výchozí místo, pozorovací stanoviště průzkumných skupin, stanovují se prostory činnosti průzkumných skupin k vedení průzkumu propátráváním a určuje se stále shromaždiště hlídky.

Průzkumná skupina vzhledem k počtu osob plní úkol jako celek a nezaujímá výchozí místo. V prostoru činnosti vede buď statický průzkum z pozorovacího stanoviště nebo pohyblivý průzkum, tj. propátráváním prostoru.

Velitel průzkumné hlídky (skupiny) řídí přesun do výchozího místa (pozorovacího stanoviště), je-li to možné, přes záložní výchozí místo (záložní pozorovací stanoviště), které zároveň prověří. Případné zaujetí záložního výchozího místa (záložního pozorovacího stanoviště) je potom snazší. Zjistí-li, že záložní výchozí místo (záložní pozorovací stanoviště) nevyhovuje, vyhledá jiné.

Po příchodu do prostoru výchozího místa (pozorovacího stanoviště) provede velitel průzkumné hlídky (skupiny) podrobnou rekonoskaci a určí jednotlivé prvky výchozího místa (pozorovacího stanoviště) a způsob jejich úpravy (vybudování).

Výchozí místo by mělo umožňovat:

- výhodné spojení s nadřazeným a trvalé řízení průzkumné hlídky velitelem,
- možnost skrytého příchodu a rovněž skrytého a rychlého opuštění v několika směrech,
- skryt činnost jádra průzkumné hlídky před pozorováním a pátráním protivníka,
- umožnit příslušníkům průzkumné hlídky přiměřený odpočinek.

Vzhledem k těmto požadavkům se výchozí místo volí zpravidla na pokrytých místech obklopených skalami, stržemi, rybníky nebo hustými porosty a ve větší vzdálenosti od komunikací.

Prvky výchozího místa mohou tvořit:

- pozorovací stanoviště obsazené jednou průzkumnou skupinou,
- stanoviště velitele průzkumné hlídky, rádiové stanice a místo pro odpočinek,
- stanoviště strážného,
- kontrolní bod.

Pro stanoviště velitele, rádiové stanice a místa pro odpočinek se využívají různé jámy a prohloubení, která se upravují nebo se budují povrchové přístřešky, sněhové chyše ap.

Průzkum v sestavě protivníka

– část 2

Plukovník ALOIS BENEŠ

Stanoviště strážného musí zabezpečovat kruhový výhled na takovou vzdálenost, aby jádro průzkumné hlídky mělo možnost odchodu. S ohledem na tento požadavek se stanoviště strážného buduje podle situace na vyvýšeném místě nebo ve větvích stromů. Nejvýhodnější je okop s pečlivě zamaskovaným výhledem. Ve větvích stromů se vybuduje pohodlný zamaskovaný posed. Stanoviště se spojuje s velitelem mechanickým (lankem) nebo světelným (vzájemným propojením svítilen) signálem.

Kontrolní bod se určuje v takové vzdálenosti, aby průzkumné skupiny (průzkumníci) vracející se do výchozího místa nepadli do léčky protivníka, který mezitím napadl a obsadil výchozí místo. Podle situace to může být 1 až 2 km. Určuje se na nejbezpečnějším (skrytém) směru příchodu do výchozího místa a zároveň pravděpodobným ústupovým směru.

Jako kontrolní bod se určuje objekt orientačně výhodný i v noci, nepřilíší nápadný, který nebudí pozornost. Mohou to být např.:

- nalomená visící větve v stromu dobře zjištělné i v noci, která se dá snadno úplně ulomit,
- vykopaný pařez, který se dá lehce přemístit,
- sverázek tvarovaný kámen na břehu potoka nebo v jeho korytě, na soutoku potoků ap., který se dá snadno překrýt nebo ponořit.

Kontrolní bod ukáže velitel hlídce všem průzkumníkům, kteří odchází plnit úkoly z výchozího místa a také těm ve výchozím místě, kteří budou povinni v případě nutnosti kontrolní bod odstranit.

Průzkumné skupiny (průzkumníci) vracející se do výchozího místa musí určeným kontrolním bodem projít a přesvědčit se, že příchod do výchozího místa je bezpečný. Ostatní příchody k výchozímu místu je možno přehradit nástrahami, které upozorní hlídku na příchod nepovolaných osob z nestřeženého směru. Průchody v nástrahách musí znát všichni příslušníci, kteří jsou ve výchozím místě, pro případ rychlého opuštění výchozího místa.

Kromě nástrah jsou používány i různé technické prostředky ochrany, jako pozemní senzory ap.

Pro případ, že výchozí místo bude rychle opuštěno a velitel hlídky nebude mít čas uvědomit průzkumné skupiny plnění úkol mimo výchozí místo, je výhodné určit v místě kontrolního bodu **mrtvou schránku**, do které velitel hlídky nařídí uložit smlouvenou zprávu o další činnosti (směru nebo místě odchodu). Je výhodné pro tento případ plánovat několik variant činnosti, přičemž v každé je určeno budoucí shromaždiště. Smlouvená zpráva pak může být vyjádřena písmenky nebo čísly. Např. „2“ bude znamenat: „Zaujal jsem záložní výchozí místo“.

Pozorovací stanoviště zaujímané průzkumnou skupinou tvoří zpravidla úkryt s pozorovatelnou a stanoviště strážného.

Úkryt s pozorovatelnou musí umožňovat:

- pozorování stanoveného objektu (prostoru),
- bezpečné spojení s nadřazeným,
- možnost skrytého úniku,
- ochranu příslušníků skupiny před nepříznivými vlivy počasí a odpočinek.

V nevýhodných terénních podmínkách se může rádiová stanice umístit mimo pozorovatelnou. Vzdálenost od pozorovatelnou by měla umožňovat předávání zpráv bez použití rádiové stanice. Jestliže to není možné, zřizuje se mezi pozorovatelnou a místem rádiové stanice nepřetržitě spojení VKV pojítkem.

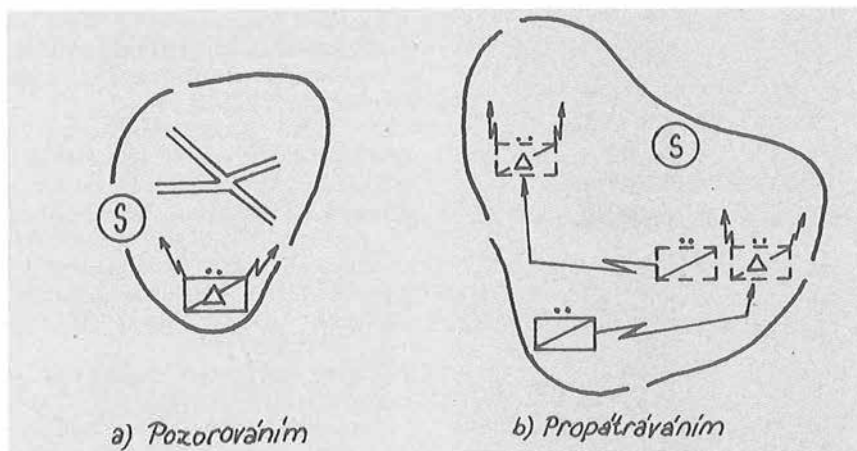
Velitel průzkumné skupiny se osobně podílí na plnění úkolu. Je proto na pozorovatelně. Na místě rádiové stanice je radista a odpočívající průzkumník.

Stanoviště strážného se umísťuje podle stejných zásad jako u průzkumné hlídky.

Po celou dobu činnosti průzkumné hlídky (skupiny) v sestavě protivníka jsou určována dočasná a stálá shromaždiště.

Dočasné shromaždiště je určováno k bezprostřednímu shromáždění hlídky (skupiny) v případě napadení a rozprášení protivníkem. Při zaujetí výchozího místa určí velitel průzkumné hlídky toto shromaždiště ve vzdálenosti 1 až 2 km od výchozího místa na pravděpodobném ústupovém směru. Podobné shromaždiště si určují průzkumné skupiny při vedení průzkumu z pozorovacího stanoviště.

Stálé shromaždiště se určuje zpravi-

Obr. 1. Průzkum průzkumnou skupinou

dla jedno pro celý prostor činnosti. Jako stálé shromaždiště se určují výrazné objekty (soutoky větších potoků, vrcholy výšin ap.).

Nezbytnou součástí zaujetí prostoru činnosti je provedení průzkumu nejbližšího okolí výchozího místa nebo pozorovacího stanoviště. Průzkumem musí být zjištěna celková situace, z které vyvodí velitel průzkumné hlídky (skupiny) nezbytné závěry ke stanovení režimu činnosti hlídky (skupiny).

Způsoby získávání zpráv v sestavě protivníka

Hlavními způsoby získávání zpráv průzkumnou skupinou (hlídkou) v sestavě protivníka je **pozorování a propátrávání** prostoru. U průzkumné hlídky navíc léčkami a přepady.

Volba způsobu získávání zpráv bude závislá na stanoveném úkolu.

Má-li průzkumná skupina úkol trvale sledovat určený objekt (důležitou křižovatku, most ap.), obsazuje pozorovací stanoviště, z kterého vede průzkum pozorováním. Pozorování je organizováno podle zásad platných pro pozorovací skupinu.

V případě, že průzkumná skupina obdržela úkol získat zprávy z prostoru, který není možné obsáhnout z pozorovacího stanoviště, provádí propátrávání prostoru (obr. 1).

Základními způsoby propátrávání prostoru jsou:

- postup od jednoho místa předpokládaného rozmístění jednotek protivníka k druhému a jeho průzkum,
- postupné zaujímání míst výhodných k pozorování v blízkosti vyhodnocených prostorů předpokládaného rozmístění jednotek protivníka.

Rozhodujícím faktorem volby způsobu propátrávání je terén. Ve většině případů však bude průzkumná skupina plnit úkol oběma způsoby.

První způsob propátrávání se uskutečňuje v silně členitém nepřehledném terénu a za snížené viditelnosti.

Průzkumná skupina podle vyhodnocené situace a terénu postupuje po zvolené ose. Velitel skupiny s radistou tvoří jádro skupiny, která je zabezpečována pátrači. Při zjištění protivníka postup zastaví a pozorováním zjišťuje všechny dostupné zprávy o počtech a rozmístění jednotek nebo objektů.

V mnoha případech zprávy o jednotkách (objektech) protivníka zjištěné v jednom prostoru umožní, na základě znalostí taktických zásad protivníka, usměr-

nit postup průzkumné skupiny do nejpravděpodobnějšího prostoru rozmístění dalších jednotek a objektů protivníka.

Vzhledem k tomu, že úkolem průzkumné skupiny je pátrat po jednotkách (objektech) protivníka, bude výhodnější volit postup podél komunikací se současným sledováním stop na nich. To umožňuje zjišťovat druh vozidel, směr jejich přesunu a podle toho usměrnit postup průzkumné skupiny do prostoru nejpravděpodobnějšího rozmístění protivníka.

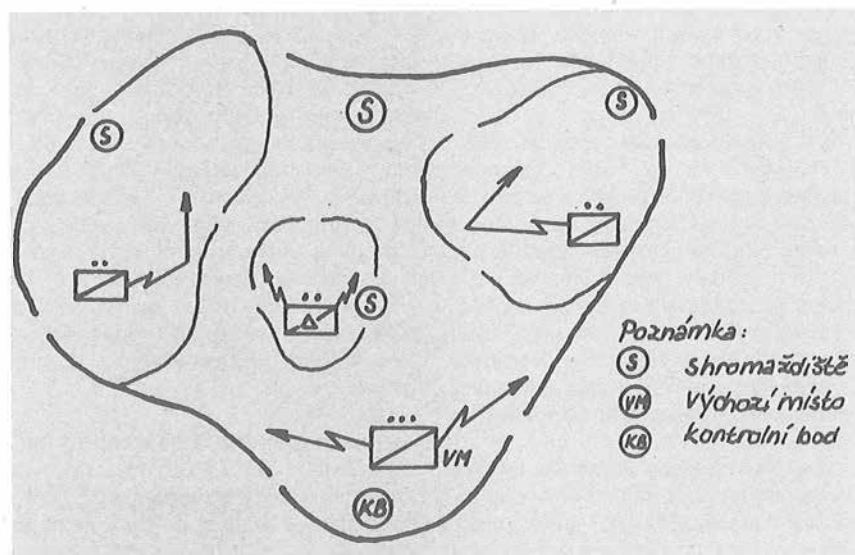
Propátrávání postupným zaujímáním pozorovacích stanovišť se provádí v mírně porostlém a členitém terénu a ve dne. Velitel průzkumné skupiny si musí již v přípravě k plnění úkolu vyhodnotit terén z hlediska volby nejvýhodnějších míst pro pozorování. Tato místa musí zabezpečovat možnost pozorování co největšího prostoru, dobré spojení s nadřazeným a co nejvíce vyloučit hluché prostory.

Souhrnným pozorováním ze všech stanovišť by měl být propátrán celý určený prostor.

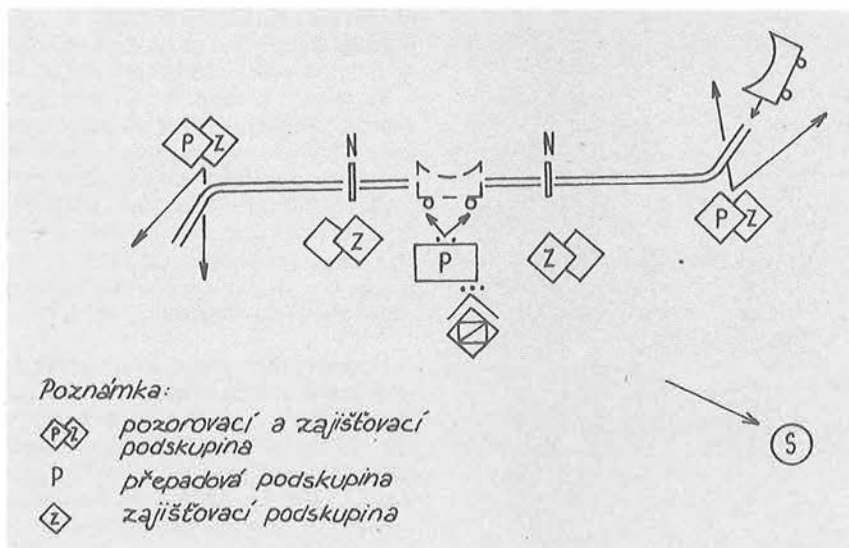
Přesun k předem určeným pozorovacím stanovištím se provádí skrytě. Za přesunu musí být prověřeny prostory, do kterých nebylo z předcházejícího pozorovacího stanoviště vidět.

Doba pozorování je závislá na velikosti prostoru, který je nutno prověřit. Při zjištění příznaků přítomnosti protivníka v určeném prostoru se prostor propátrává z menších vzdáleností.

Průzkumná skupina se může rozdělit a současně plnit dva úkoly (pozorováním a

Obr. 2. Průzkum průzkumnou hlídkou

Obr. 3. Možná varianta provedení lěčky průzkumnou hlídkou

propátráváním) pouze výjimečně a jen na omezenou dobu a do vzdálenosti dané možnostmi VKV pojítek.

V případě, že se velitel průzkumné skupiny rozhodne osobně provést průzkum protivníka (nebo k tomu dostane nařízení) v blízkosti prostoru činnosti skupiny, může:

- odejít na průzkum s jedním průzkumníkem a zbytek průzkumné skupiny plní původní úkol,
- na rozkaz nadřízeného nebo s jeho svolením odejít na průzkum celá průzkumná skupina a původní úkol přestává plnit úplně nebo jen po určité stanovenou dobu.

Průzkumné hlídce je zpravidla stanoven větší prostor činnosti než průzkumné skupině a může vést současně průzkum pozorováním a propátráváním.

K trvalému sledování určených objektů (prostorů) se vyčleňují průzkumné skupiny, které vedou průzkum pozorováním z pozorovacích stanovišť a další průzkumné skupiny provádí propátrávání prostoru. Zásady jejich činnosti jsou shodné se zásadami uvedenými v předchozí části, pojednávající o způsobu provádění průzkumu průzkumnou skupinou. Činnost průzkumných skupin řídí velitel průzkumné hlídky zpravidla z výchozího místa (obr. 2).

Možnými způsoby získávání zprávy průzkumnými hlídkami je i zřizování lěček a provádění přepadů s cílem zmocnění se zajatců, dokumentů a výzbroje. Tyto způsoby získávání zpráv budou využívány pouze ve zvláštních případech a

zejména přepady budou prováděny zcela výjimečně.

Lěčka je způsob získávání zpráv, při němž se využívá bojové činnosti proti pohyblivým objektům protivníka (obr. 3).

Cílem lěčky je formou nástrah, zátarasů i palbou zastavit pohyblivý objekt v nevhodnějším terénu, zmocnit se zajatců, dokumentů nebo výzbroje. Ve výjimečném případě může být cílem vyřazení (zničení) objektu.

Objektem lěčky mohou být štábní vozidla, spojky, malé skupiny nebo jednotky protivníka ap.

Charakteristickým rysem lěčky je krátká doba na její přípravu. Proto otázky výcviku, souhry, iniciativy, směle a odvážné činnosti všech příslušníků, jakož i okamžité rozhodování velitele průzkumné hlídky, mají rozhodující úlohu.

Lěčka je účelné organizovat v místech, kde jsou výhodné podmínky ke skryté činnosti hlídky, např. na cestách a silnicích v lese, v úžlabinách, soutěskách, v zatáčkách, stoupáních nebo klesáních, kdy vozidla protivníka jsou nucena zpomalit jízdu a hukot motorů skýtá dobrou zvukovou kulisu k provedení lěčky.

K provedení lěčky se průzkumná hlídka může členit na tyto podskupiny:

- pozorovací (pozorovatelé),
- přepadovou,
- zajišťovací.

Úkolem pozorovací podskupiny (pozorovatelů) je zjistit protivníka, sledovat ho a včas hlásit jeho přiblížení k místu lěčky. Pozorovatelé se umisťují na pravděpodobných směrech postupu protivníka. Umisťují se v takové vzdálenosti, aby měli dobrý výhled směrem k protivníko-

vi i k místu lěčky. Zjištění a přiblížení protivníka hlásí veliteli pomocí spojovacích prostředků, zdvojených akustickými nebo optickými signály.

Přepadová podskupina se umísť skrytě na takovém místě, odkud má nejvýhodnější podmínky k rychlému a bezpečnému splnění úkolu. Rozmísťuje se zpravidla poblíž cest pravděpodobného postupu protivníka a má za úkol vlastní provedení lěčky, tj. zmocnit se zajatce, dokumentů, výzbroje nebo zničit (umlčet) určený objekt.

Úkolem zajišťovací podskupiny je nedovolit protivníkovi uniknutí z lěčky, zabránit příchodu posilových jednotek, chránit přepadovou podskupinu a zajišťovat palbou její odchod po splnění úkolu.

Velitel průzkumné hlídky je obvykle na takovém místě, které mu umožňuje nejvýhodnější podmínky pro velení. Jeho stanoviště je zpravidla u přepadové podskupiny, odkud má možnost řídit činnost celé hlídky.

Bojová sestava průzkumné hlídky v lěčce musí zajišťovat splnění úkolu, možnost pozorování a organizaci kruhové obrany. Je-li to výhodné, zřídí zátaras a nástrahy na předpokládané ose postupu protivníka tak, aby byla vytvořena možnost účinnějšího překvapení.

Lěčka se organizuje a provádí v denní i noční době. Lěčky provedené v noci silně demoralizují protivníka, lze jimi dosáhnout lepších výsledků, ale jejich příprava i provedení jsou složitější a celkově obtížnější.

Místo k provedení lěčky musí vždy zabezpečovat důkladné zamaskování průzkumné hlídky a možnost jejího bezpečného odchodu po splnění úkolu.

Spojení mezi jednotlivými podskupinami je nutno zásadně organizovat rádiovými stanicemi pro vnitřní spojení, světelné a zvukové signály a smluvená znamení jsou pouze zdvojením.

Průzkumníci musí být v lěčce pečlivě zamaskováni. Pozorovací podskupina (pozorovatelé) musí hlásit vše co vidí a to i zdánlivé podrobnosti.

Napadení protivníka se provádí současně všemi příslušnými přepadové podskupiny. Palbu zahájí všichni průzkumníci současně. Průzkumná hlídka musí využít chvíle, kdy je protivník zmaten a co nejrychleji splnit úkol, organizovaně a skrytě odejít. Před odchodem je nutno provést prohlídku místa lěčky. Po provedení lěčky odchází průzkumná hlídka na rozkaz velitele.

Odchod z lěčky musí být proveden rychle a organizovaně. Průzkumná hlídka zpravidla odchází po podskupinách na

předem stanovené shromaždiště, které se určuje zpravidla ve vzdálenosti 3 až 5 km od místa léčky.

Přepad je způsob získávání zpráv, při němž se využívá bojové činnosti proti statickým cílům protivníka s cílem zmocnit se zajatců, dokumentů a výzbroje nebo vyřadit (zničit) důležitý objekt protivníka (obr. 4).

Přepad může být proveden různými způsoby v závislosti na protivníkovi, složení průzkumné hlídky a terénu. Při získávání zajatce, dokumentů a výzbroje musí být pokud možno veškerá činnost hlídky maximálně utajena a bezhlučná, včetně odchodu hlídky. Úspěch přepadu je podmíněn vycvičeností a zladěností průzkumné hlídky.

Objektem přepadu mohou být: velitelská stanoviště, stanoviště REB, navedení letectva, PVO a spojovacích prostředků, vyčkávací prostory bitevních vrtulníků a jiné důležité objekty.

Přepad bude průzkumná hlídka zpravidla provádět s přípravou a to ve dvou etapách:

V první (přípravné) etapě organizuje velitel průzkumné hlídky průzkum objektu k získání dostatečného množství poznatků z okolí i o vlastním objektu. Čím více bude mít velitel průzkumné hlídky času k provedení průzkumu a k seznámení s objektem, tím reálnější bude úspěch připravovaného přepadu.

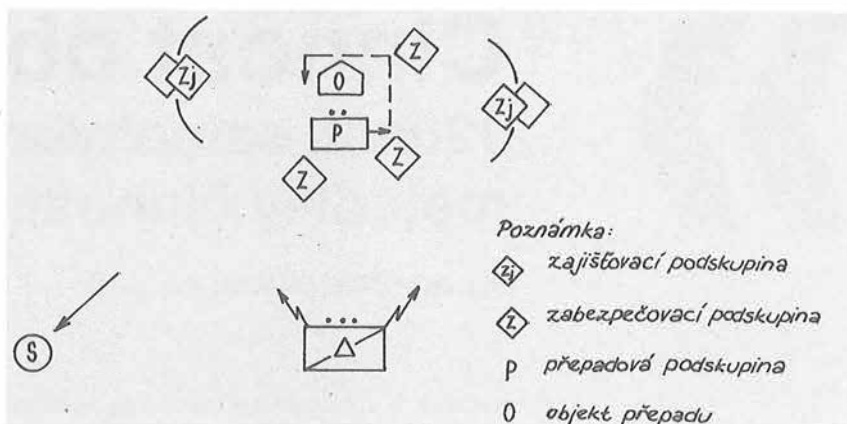
Průzkum v přípravné etapě se provádí zpravidla nepřetržitým pozorováním z určených pozorovacích stanovišť s důrazem na:

- charakter terénu přilehlého k objektu přepadu a zjištění nejvýhodnější přístupové a ústupové cesty,
- způsob a prvky strážení vlastního objektu,
- nejsilnější a nejslabší strážena místa mimo objekt i uvnitř objektu, na výhodné přístupy a místa pro nepozorované vniknutí do objektu,
- vhodná místa k násilnému vniknutí do objektu,
- místa a směry telefonních linek a antén ke spojení objektu přepadu s vnějšími účastníky.

Výsledky předběžného průzkumu jsou pro velitele průzkumné hlídky hlavními podklady pro rozhodnutí.

Ve druhé etapě se velitel průzkumné hlídky rozhodne k provedení vlastního přepadu. Před rozhodnutím si musí ujasnit:

- celkovou situaci protivníka v objektu a jeho okolí s důrazem na přerušení

Obr. 4. Možná varianta provedení přepadu průzkumnou hlídkou

spojovacích cest a znemožnění pomoci zvenčí,

- způsob přiblížení do bezprostřední blízkosti objektu a organizaci proniknutí systémem nástrah,
- způsoby překonání strážních a pozorovacích stanovišť,
- použití palby k proniknutí do objektu,
- způsob získání zajatců, dokumentů a výzbroje nebo zničení určených prvků,
- odchod a shromaždiště průzkumné hlídky po splnění úkolu a její další činnost.

Po ujasnění a zhodnocení uvedených otázek se velitel průzkumné hlídky rozhodne pro optimální způsob a dobu přepadu a stanoví úkoly podřízeným.

Velitel průzkumné hlídky rozdělí hlídku na potřebný počet podskupin k plnění konkrétních úkolů a určí jejich výzbroj a materiální vybavení. Zpravidla se vyčleňují tyto podskupiny: • zajišťovací, • zabezpečovací, • přepadová.

Zajišťovací podskupina zajišťuje činnost ostatních podskupin a kryje odchod průzkumné hlídky po splnění úkolu. Podle charakteru objektu, situace protivníka a terénu může být organizováno i několik zajišťovacích podskupin.

Zabezpečovací podskupina provádí průzkum blízkého okolí objektu s cílem upřesnit nástrahy, upravit a vyznačit přepadové podskupině vhodnou přístupovou cestu k objektu.

Přepadová podskupina může plnit dva odlišné úkoly podle toho, je-li cílem přepadu zmocnění se zajatců, dokumentů, výzbroje nebo má-li být objekt zničen.

Při bezhlučném přepadu odstraní strážné, případně další zabezpečovací prvky a zmocní se zajatce, dokumentů, výzbroje.

Při ničení palbou zahájí palbu z přidělených zbraní a po umlčení odporů provede zteč spojenou s ničením ručními granáty.

Velitel průzkumné hlídky musí věnovat zvláštní pozornost dovednému a skrytému přiblížení k objektu přepadu. Každý důležitý objekt bude protivník vždy pečlivě chránit před pozemním a vzdušným napadením. Přiblížení k objektu může provést průzkumná hlídka po jedné nebo několika osách. Proniknutí nástrahami zabezpečuje zabezpečovací podskupina, která plně využije poznatků z předběžného průzkumu, jehož se celá podskupina zúčastní, aby tak získala co nejvíce údajů potřebných k splnění stanovených úkolů.

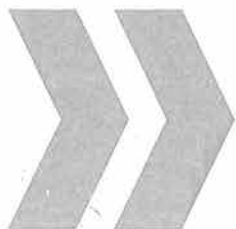
Vlastní přepad musí být proveden rychle, důrazně a vyžaduje odvahy a chladnokrevnosti. Při ničení objektu se velitel průzkumné hlídky musí vždy přesvědčit, zda je objekt skutečně zničen (vyřazen).

Po přepadu musí průzkumná hlídka vhodnou organizací odchodu, klamáním a maskováním zabránit pronásledování a ohrožení své bezpečnosti. K tomu je velitel průzkumné hlídky povinen předem stanovit:

- směr odchodu a shromaždiště hlídky po přepadu a dobu zaujetí,
- organizaci odchodu hlídky a její sestavu,
- kdo a jak bude klamat pronásledovatele o směru odchodu,
- signály pro vzájemné prověření příslušníků hlídky.

—pokračování—

Poznámka: V dalším čísle – Činnost při napadení protivníkem.

Činnost obsluhy

120mm samohybného minometu

metodiky činnosti – přílohy

Ing. BOHUMÍR DANIEL, plk. v zál.

(dokončení z čísla 3/1996)

Činnost obsluhy 120mm ShM při střelbě s automatickým nabíjením

Příloha 7

Velitel minometu	Číslo 1 (mířič)	Číslo 2 (nabíječ)	Číslo 3 (řidič)
1. Pohotovost obsluhy – na panelu m4 velitele přepne vypínač „POHOTOVOST“ do polohy „Zapnuté“, přitom se na panelech m6 mířiče, m3 nabíječe a m5 řidiče rozsvítí signalizační štitky „POHOTOVOST“. Hovorovým zařízením zahlásí veliteli minometu svoji pohotovost.			
2. Nastavení prvků střelby – hovorovým zařízením navěsí obsluhy prvky střelby (úprava mín, náměr, odměr, střelba s chodem nebo bez chodu motoru, druh chlazení hlavně) – vydá povel na kontrolu chlazení hlavně – po kontrole chlazení a výfuku hlavně otevře hlavě do nabíjecí polohy (hlavě otevřít do nabíjecí polohy až po kontrole chlazení a výfuku, aby se zbytečně nezmáčela vnitřní část hlavně) – zkontroluje, zda na čtyřhranu nabíječky nezůstala klika nebo kolečko ručního ovládání nabíječky – zkontroluje základní polohy nabíjecího automatu na panelu m4 velitele – zkontroluje základní polohu tlačky článkového nabíjáku, která musí být dosedlá na dně nabíjecího žlabu. – zapíše jednotlivé prvky střelby na tabulku, umístěnou na sloupku řidičů – nastaví prvky na zaměřovači a udělí hlavní náměr a odměr – zkontroluje chlazení a výfuk hlavně tak, že krátkodobě stlačí tlačítko „CHLAZENÍ A VÝFUK HLAVNĚ“. Přitom musí dojít k vytrysknutí chladicí kapaliny spolu se vzduchem ze trysek. Proud chladicí kapaliny se projevují jako dva viditelné kužely rozprášené kapaliny, směřující na horní část hlavně. Přitom musí být slyšet silný charakteristický sykavý zvuk – kontrolu opakuje ještě jednou krátkodobým stlačením tlačítka „CHLAZENÍ A VÝFUK HLAVNĚ“ – vytře do sucha vnitřní zadní část hlavně (v prostoru, kde se bude nacházet výmetná náplň), v případě, že hlavě byla při kontrole chlazení a výfuku otevřená (doporučuje se kontrolovat chlazení při uzavřené hlavě). – zapíše velené prvky (zapalovač, náplň, číslo lůžka, počet ran) na osvětlený štítek panelu m3 nabíječe – zapne hlavní vypínač na panelu m3 nabíječe – upraví příslušný počet mín v dopravníku: • naváže výmetné náplně • odkukluje a nastaví funkci zapalovačů (hned po navázání náplní na tři miny v plnicím otvoru dopravníku je nutné tyto miny odkuklovat a nastavit funkci zapalovače, až potom přestřelovat dopravník o tři lůžka a pokračovat v úpravě dalších mín. Nepovoluje se odkuklovat a nastavit funkci zapalovače mimo plnicího otvoru – k zamezení spadnutí kukly do prostoru dopravníku – vypne vypínač „CHLAZENÍ“ na panelu m3 nabíječe při střelbě s dílčí náplní č. 1, při střelbě s ostatními náplněmi je vypínač vždy zapnut – hovorovým zařízením hlásí splnění povelu. Dodatek k činnosti mířiče při zamíření minometu: – na dalekohledu PP-81 nastaví velený stranový úhel – na zaměřovači nastaví velenou dálku a polohový úhel – točítky příčného a podélného urovňování vyrovná libely – odměrovým řídítkem zamíří na zajišťovací bod – opraví vyrovňování libel – náměrovým řídítkem udělí náměr, až se rozsvítí všechna tři kontrolní světla indikátoru na skříňce m9 mířiče. Když svítí kontrolní světlo „H“, je nutno hlavě zvedat směrem nahoru, když svítí „D“, směrem dolů. Při poruše indikátoru udělovat náměr až když jsou sesouhlaseny rysky stejného čísla na kotoučích sesouhlasení – zkontroluje a případně opraví urovňování libel a zamíření na zajišťovací bod.			
3. Vedení střelby a) střelba jednotlivými ranami – zruší pohotovost přepnutím vypínače „POHOTOVOST“ do polohy vypnuté, přitom zhasnou signalizační štitky „POHOTOVOST“ na panelech m4 velitele, m6 mířiče a m5 řidiče – po povelu „PAL!“ stlačí tlačítko „PAL“ na panelu m6 mířiče a drží ho tak dlouho, až dojde k výstřelu. Na signalizačních štitcích „POČET ODPÁLENÝCH RAN“ na panelech m4 velitele a m3 nabíječe se objeví – na panelu m3 nabíječe přepne přepínač „PALBA“ do polohy „JEDNOTLIVĚ“ – stlačí tlačítko „PRACOVNÍ CHOD DOPRAVNÍKU“ a drží ho tak dlouho, až se navelená mina dostane			

– hovorovým zařízením vydá nabíječi povel: „PALBA JEDNOTLIVĚ“ a navolí minu, která se má nabít – hovorovým zařízením vydá povel „PAL!“ a postupně stlačí tlačítko „PAL“ a „NABÍJENÍ“ na panelu m4 velitele. Přitom se rozsvítí signalizační štítky „PAL“ na panelech m4 velitele, m3 nabíječe, m6 mířiče a m5 řidiče. Podrží tlačítko „NABÍJENÍ“, pokud nabíječ nespustí nabíjení na panelu m3 nabíječe. Po skončení palběného úkolu (palby) stlačí tlačítko „PALBU STAV“.	číslo 1 (při každé další ráně se toto číslo o 1 zvýší). Po odpálení se hlaveň automaticky otevře do nabíjecí polohy, dojde k chlazení a výfuku hlavně a může se nabít další mina. Po odpálení každé miny zhasnou signalizační štítky „NABITÉ“ na panelech m4 velitele, m6 mířiče a m3 nabíječe a signalizační světlo vzadu na vozidle.	do nabíjecí polohy (oproti nabíječe) • Poznámka: V případě, že je třeba přesunout lůžko dopravníku jen o jeden krok, krátkodobě stlačí tlačítko „PRACOVNÍ CHOD DOPRAVNÍKU“ a pustí. – po povelu velitele „PAL!“ krátkodobě stlačí tlačítko „NABÍJENÍ“.	
Každému členu obsluhy se rozsvítí signalizační štítek „PALBU STAV“ a zhasnou signalizační štítky „PAL“.			
b) střelba dávkou			
– hovorovým zařízením vydá povel „STŘELBA DÁVKOU“ a navolí počet ran – vydá povel ke spuštění FVZ s nezařazeným filtrem při střelbě v nezamořeném prostoru s uzavřenými dveřmi a příklopy – hovorovým zařízením vydá povel „PAL!“ a postupně stlačí tlačítko „PAL“ a „NABÍJENÍ“ na panelu m4 velitele. Při tom se rozsvítí signalizační štítky „PAL“ na panelech m4 velitele, m3 nabíječe, m6 mířiče a m5 řidiče. Podrží tlačítko „NABÍJENÍ“ dokud nabíječ nespustí nabíjení na panelu m3 nabíječe. • Poznámka: Při střelbě dávkou v náměrových úhlech 40° a 45° může dojít k neodpálení miny, zejména je-li hlaveň velmi znečištěna. Je nutné zopakovat odpálení (náboj nestačil dosednout na opěrku těsnícího dna).	– po povelu velitele „PAL!“ stlačí tlačítko „PAL“ a drží ho do vystřelení veleného počtu ran. Na signalizačních štítcích „POČET ODPÁLENÝCH RAN“ na panelu m4 velitele a m3 nabíječe se objeví číslo počtu odpálených ran.	– na panelu m3 nabíječe přepne přepínač „PALBA“ do polohy „RÁZ NA RÁZ“ – tlačítka „DESÍTKY“ a „JEDNOTKY“ nastaví velený počet ran – stlačí tlačítko „PRACOVNÍ CHOD DOPRAVNÍKU“ a drží ho tak dlouho, až se první z navených min dostane do nabíjecí polohy – po povelu velitele „PAL!“ krátkodobě stlačí tlačítko „NABÍJENÍ“ na panelu m3 nabíječe, čímž dojde k nabití miny do hlavně, k uzavření hlavně a k odpálení. Po nabití miny se na panelech m4 velitele, m6 mířiče a m3 nabíječe rozsvítí signalizační štítek „NABITÉ“ a rozsvítí se signalizační světlo vzadu na vozidle (krátkodobě).	– zapne FVZ s nezařazeným filtrem.
• UPOZORNĚNÍ: 1. Při střelbě dávkou nebo jednotlivě musí být příklon řidiče uzavřen! Otevřený příklon blokuje odpálení! 2. Při střelbě dávkou mířič a velitel pozorují správnou funkci chlazení a výfuku hlavně. V případě poruchy funkce chlazení a výfuku hlavně je nutné okamžitě přerušit palbu! 3. Po skončení delších dávek palby „RÁZ NA RÁZ“ je nutno spustit levý i pravý odsávací ventilátor a nechat je běžet až do vyčištění ovzduší. Levý ventilátor spouští mířič, pravý velitel minometu přepnutím páčky spuštění směrem nahoru. Odsávací ventilátory se vypínají páčkou vypnutí směrem dozadu vozidla.			
4. Ukončení střelby			
– stlačí tlačítko „PALBU STAV“, přitom se na panelech m4 velitele, m6 mířiče, m3 nabíječe a m5 řidiče rozsvítí signalizační štítky „PALBU STAV“ – povel „PALBU STAV“ zruší vypnutím vypínače do polohy „ZRUŠENÍ POVELŮ“ (po puštění vypínače se jeho páčka vrátí do střední, základní polohy)	– vypne „INDIKÁTOR“ a „OSVĚTLENÍ“ na skříňce m9.	– vypne hlavní vypínač na panelu m3 nabíječe.	– sníží otáčky motoru na volnoběh (v případě, když se střelba prováděla za chodu motoru).
– vypnou odsávací ventilátory přepnutím páčky vypnutí směrem dozadu vozidla. • UPOZORNĚNÍ: V případě, že při střelbě dávkou byly uzavřeny všechny dveře a příklopy, je nutné po střelbě nechat zapnuté odsávací ventilátory a zapnuté filtračně ventilační zařízení (FVZ) po dobu 20 minut!			

Velitel minometu	Číslo 1 (mířič)	Číslo 2 (nabíječ)	Číslo 3 (řidič)
V případě selhání dopravníku nebo nabíjecího ústrojí je možno pokračovat ve střelbě s ručním nabíjením do hlavně minometu.			
1. Pohotovost obsluhy			
- vypne jističe na stykačové skříni m8 ● Poznámka: V případě, že v dopravníku není závada, nechá zapnutý jistič dopravníku na stykačové skříni m8. - V případě, že v elektrickém odpalování není závada, nechá zapnutý jistič „ODPÁLENÍ“ na stykačové skříni m8. - na panelu m4 velitele přepne vypínač „POHOTOVOST“ do polohy „ZAPNUTÉ“, přitom se na panelech m6 mířiče, m3 nabíječe a m5 řidiče rozsvítí signalizační štítky „POHOTOVOST“.	Hlásí veliteli minometu svou pohotovost.		
2. Nastavení prvků střelby			
hovorovým zařízením navolí jednotlivým členům obsluhy prvky střelby (úprava mín, náměr, odměr).	- zapiše navené prvky na tabulku umístěnou na sloupku řididel - nastaví navené prvky na zaměřovači a udělí hlavní náměr a odměr a zamíří na zajišťovací bod	- zapiše navené prvky (zapalovač, náplň, počet ran a v případě, že v dopravníku není závada, číslo lůžka na osvětlený štítek panelu m3 nabíječe - upraví maximálně tři miny v plnicím otvoru dopravníku anebo v lůžku před plnicím otvorem.	● Poznámka: V případě navení většího počtu mín, postupně vyjímá miny, vkládá je do lůžka před plnicím otvorem, kde je upravuje a upravené vkládá zpět do zásobníku. - Když v dopravníku není závada, upravené miny není nutné překládat do zásobníku. Mířič zapne hlavní vypínač na panelu m3 nabíječe a podle potřeby krokuje lůžka s minami k úpravě, doplnění nebo vyjmutí.
3. Střelba			
- hovorovým zařízením vydá povel k nabíjení - ručně zasune minu do hlavně až za přední záchyt miny.	vyjme minu z dopravníku nebo zásobníku a uličkou mezi schránkami náplní a sedačkou velitele ji podá veliteli.		
● Poznámka: V případě, že střílí s náměrem nad 60°, je nutné při ručním zamíření, z důvodu usnadnění nabití miny do hlavně, snížit náměr cca na 60° a po uzavření hlavně vrátit náměr hlavně na požadovaný úhel. - ručně uzavře hlavě zatáhnutím za západku uzavírací páky hlavně směrem dozadu - hovorovým zařízením vydá povel „PAL“ a současně stlačí tlačítko „PAL“ na panelu m4 velitele. Přitom se na panelech m4 velitele, m3 nabíječe a m5 řidiče rozsvítí signalizační štítek „PAL“.	stlačí tlačítko „PAL“ na panelu m6 mířiče, tím dojde k výstřelu. (V případě, že závada je v elektrickém odpalování, ručně odpálí zatáhnutím odpalovací páky směrem dozadu.)	Na signalizačním štítku „POČET ODPÁLENÝCH RAN“ na panelu m3 nabíječe se objeví číslo 1.	
Po odpálení se hlavě automaticky otevře do nabíjecí polohy a dojde k chlazení a výfuku hlavě. Potom se může nabíjet další mina.			
4. Ukončení střelby			
Činnost členů obsluhy je stejná jako při střelbě s automatickým nabíjením minometu.			

Krátkodobé ukládání ženijní techniky

Major Ing. BOHUMIL KRAJČA

Ukládání ženijní techniky patří mezi důležité činnosti při zabezpečování bojovosti ženijních vojsk. Tato činnost svým určením a obsahem prací podstatnou měrou ovlivňuje technický stav a spolehlivost ženijní techniky, neboť výrazně omezuje nepříznivé působení koroze a stárnutí materiálu.

Rozsah a intenzita korozního napadení se mění v závislosti na době od ukončení použití (provozu), na použitém způsobu konzervace, umístění techniky a na použitých konzervačních prostředcích dočasné nebo trvalé protikorozi ochrany. Proto se i způsoby, metody a rozsah prací při ukládání ženijní techniky řídí předpokládanou dobou, po kterou bude technika mimo použití.

Ženijní techniku lze ukládat při splnění následujících podmínek:

- suché a stálé počasí,
- teplota vzduchu minimálně +14 °C,
- relativní vlhkost vzduchu maximálně 65 %,
- teplota rosného bodu.

Před každým uložením ženijní techniky je třeba:

- zkontrolovat a změřit parametry, stanovené v přípravě daného typu techniky k uložení,
- zkontrolovat úplnost výbavy,
- doplnit chybějící materiál,
- zkontrolovat provozní dokumentaci techniky,
- provést revizi nebo obměnu tlakových nádob, hasicích přístrojů, zdvihacích zařízení a prostředků, aby byla po celou dobu uložení zabezpečena jejich životnost a spolehlivost,
- provést revizi elektrické sílové části, pokud je jí technika vybavena.

Uložená ženijní technika musí být ve správném technickém stavu, předepsaným způsobem zaběhnuta, úplná, správně ošetřená (provedena technická údržba) a s předepsanou zásobou provozních jednotek do následující nálezové opravy.

Všecký materiál, který je skladován v uložené technice, musí svou životností, způsobem dočasné ochrany, nároky na údržbu a kontrolu, odpovídat druhu a příslušné použité metodě uložení techniky. Technika se ukládá s doplněnými nádržemi a přídavnými obaly na pohonné hmoty, maziva a speciální kapaliny (mimo techniku v zásobách). Technika s dvoudobým spalovacím motorem se ukládá bez paliva. Palivo se ukládá mimo techniku v baňkách (zvlášť olej a benzin).

Mimo techniku se rovněž ukládá materiál s korozivními a agresivními účinky. Dále je povoleno ukládat mimo techniku:

- signální a osvětlovací prostředky,
- odmořovací a dezaktivací látky,
- akumulátory (za sucha nabitě) a monočlánky.

Způsob uložení materiálu mimo techniku musí zabezpečit jeho zpětné vložení do techniky, ze které byl vyjmut, do doby dosažení bojové připravenosti. Způsob manipulace s materiálem a úkoly spojené s doplněním techniky musí být zahrnuty v plánech uvádění uložené techniky do bojové připravenosti a v plánech konečné úpravy techniky a materiálu.

Krátkodobý druh ukládání ženijní techniky se realizuje schválenými a povolenými způsoby, metodami, technologiemi a předepsanými prostředky. Rozsah a podmínky ukládání techniky stanoví podle konkrétních podmínek a situace velitel útvaru. Ve svém rozhodnutí musí vycházet z odborných předpisů „Konzervace a ukládání ženijní techniky (Žen-3-10)“, „Konzervace a ukládání tankové a automobilní techniky a materiálu (Tank-30-6)“, „Technologické postupy pro ukládání tankové a automobilní techniky (Tank-30-7)“ a z reálných materiálních a personálních možností útvaru.

Krátkodobé ukládání se provádí zejména prostředky útvaru. U ženijní techniky zařazené do skupiny provozní (BP-P) se krátkodobé ukládání realizuje v přestávkách provozu, které trvají déle než 30 pracovních dnů. Stejně zásady platí pro ženijní techniku s vyčerpanou provozní normou nebo pro ženijní techniku připravenou do opravy.

Krátkodobé ukládání ženijní techniky lze provádět následujícími metodami:

- krátkodobé uložení – I (KU-I),
- krátkodobé uložení – II (KU-II),
- krátkodobé uložení – III (KU-III).

Krátkodobé uložení – I (KU-I) představuje nejnižší stupeň ochrany ženijní techniky. Realizuje se u ženijní techniky, která bude mimo použití déle než 30 pracovních dnů a méně než 3 měsíce. Zahrnuje především dočasnou ochranu soustav, skupin a dílů, kde vzniká koroze zhoršuje funkční vlastnosti ženijní techniky. KU-I zahrnuje provedení základní údržby ženijní techniky (ZÚ) a zkráceného rozsahu konzervačních úkonů (zejména konzervaci spalovacího prostoru motoru a ostatních nechráněných kovových částí).

Krátkodobé uložení – II (KU-II) představuje vyšší stupeň ochrany ženijní techniky. Provádí se u techniky, která bude mimo použití déle než 3 měsíce a méně než 1 rok. KU-II navazuje na provedenou technickou údržbu (obvykle TÚ č. 1) a zahrnuje úplnou dočasnou ochranu techniky. Jednotlivé úkony představují dosud používané technologické postupy krátkodobého uložení ženijní techniky.

Krátkodobé uložení – III (KU-III) představuje nejvyšší stupeň krátkodobé ochrany ženijní techniky. Provádí se tehdy, jestliže bude technika mimo použití déle než 1 rok a méně než 3 roky. Svým rozsahem představuje přípravné práce a vlastní dočasnou ochranu stanovenou úkony dosud používaného dlouhodobého ukládání ženijní techniky. Navazuje na stanovenou technickou údržbu (obvykle TÚ č. 2). U této metody se však neprovádí hermetizace ani balení ženijní techniky. Technika, u které se provádí KU-III, nesmí být umístěna na odstavných plochách nebo pod otevřenými přístřešky parku.

Pro překonzervaci techniky uložené metodou KU-II a KU-III se plánuje na 1 kus ženijní techniky spotřeba provozních jednotek v tomto rozsahu:

- * pro podvozek ženijní techniky: – pásový – 5 km,
– kolový – 10 km,

* pro speciální nástavby ženijní techniky a pro ostatní ženijní techniku všech typů – 1 Mh.

Pro úplný přehled o uložení technice se vede na stupni útvar následující dokumentace:

- * záznamník uložení ženijní techniky,
- * měsíční plán údržby a kontrol uložené techniky,
- * roční plán údržby a kontrol uložené techniky,
- * perspektivní plán ukládání a skladování techniky.

Uvedené dokumenty se vedou pro krátkodobě uloženou ženijní techniku metodou KU-III. Pro KU-II slouží „Záznamník uložení ženijní techniky“ pouze jako technologický postup. Záznamník uložení ženijní techniky je uložen společně s provozní dokumentací.

Závěrem lze konstatovat, že všichni velitelé a funkcionáři logistického zabezpečení vojsk na všech stupních velení musí znát nové pojetí systému krátkodobého ukládání ženijní techniky, aby byli schopni provádět vysoce odborně a profesionálně stanovené kontroly uložené techniky, zabezpečit její ukládání podle technologických postupů předepsaných na jednotlivé typy a podle stanovených metod krátkodobého ukládání techniky.

Využití nevýbušných zátarasů

Major Ing. PAVEL LIPOWSKÝ

K hlavním úkolům ženijního zabezpečení obranného boje patří bezesporu zatárasování. Jde také o jednu z možných cest, jak zvyšovat odolnost vojsk i při nižším početním stavu vlastních sil.

Zátaras se zřizují s cílem způsobit protivníkovi ztráty, omezit nebo znemožnit pohyb a manévr jeho vojsk a umožnit jeho ničení palběnými prostředky vlastních vojsk.

Zřízené zátarasy musí přinutit protivníka k vedení činnosti na nevýhodném směru, v prostorech vhodných k jeho ničení a ničení především jeho obrněných cílů. V souladu s plánem palby a manévrem vojsk se zřizují zátarasy výbušné, nevýbušné, kombinované a vodní, v návaznosti na přírodní překážky.

Vedle přijetí nových účinnějších zatárasovacích prostředků, jako jsou např. prostředky pro minování na dálku, hraje však v obranném boji zřizování nevýbušných zátarasů stále důležitou roli.

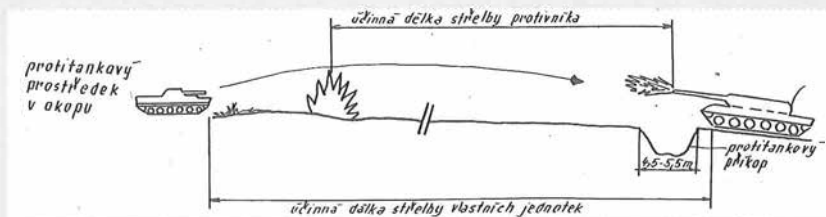
Vzhledem k tomu, že v počáteční fázi přípravy obrany nelze zřizovat výbušné zátarasy, je důležité využít času, materiálových a lidských zdrojů právě ke zřizování nevýbušných zátarasů. Jejich výhodnost je patrná i z hlediska vlastností terénu ČR, především z rozsahu horského a zalesněného území.

Nevýbušné zátarasy se budou zřizovat současně s budováním ochranných staveb především na přehrazení přechodů přes státní hranici, tankodostupného terénu, na možných směrech napadení protivníkem a k doplnění systému obrany stálých opevnění. Zpravidla bude výhodné zřizovat protitankové příkopy, stěny, srázy ap. před a na čarách předpokládaného zasazení (palběných čarách) bojových prostředků protivníka (na základě vyhodnocení jeho palběných možností), pokud nám to dovolu vlastní palběné možnosti (obr. 1, 2). Výhodnost bude spočívat v možnosti ničit protivníka na vzdálenost, která mu neumožní efektivně zasahovat naše vlastní bojové prostředky.

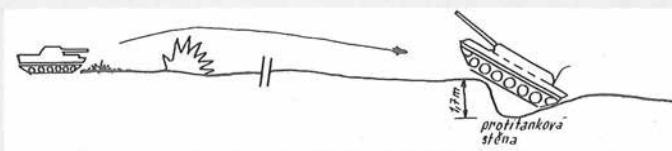
Na přechodech přes státní hranici se budou zřizovat především takové nevýbušné zátarasy jako železobetonové zátarasy, jehlany, kovové ježky a různé kombinované zátarasy (vzhledem ke stávajícím zásobám v příhraniční oblasti). Důležitou roli zde budou hrát i stromové záseky (obr. 3), které mohou být zřizovány v členitém zalesněném terénu. S jejich pomocí je možno účinně zatárasit značné úseky při nasazení relativně menších sil (spotřeba sil a prostředků není tak značná jako např. u zemních výbušných zátarasů). V členitém terénu budou dále zřizovány především zemní zátarasy jako protitankové stěny a srázy.

Některé nevýbušné zátarasy budou zřizovány vševojskovými jednotkami. Již např. na stupni četa se předpokládá zřizování těchto nevýbušných zátarasů: drátěné ploty, rohatky, ježky, rozbahněné úseky terénu a další.

Část úkolů zatárasování budou ve prospěch prvosledových jednotek vykonávat ženijní podpůrné útvary (ženijní opevňovací prapor, ženijní silniční prapor). Je zřejmé, že u vlastních mechanizovaných praporů je nedostatek prostředků pro zemní práce, potřebných ke zřizování především zemních zátarasů. Jejich nedostatek je ještě zřetelnější, když si uvědomíme značnou potřebu zemních strojů ve prospěch budování ochranných staveb. Navíc výkonnost stávajících prostředků již zaostává za současnými požadavky i s ohledem na náročné terénní podmínky ČR.

Obr. 1

Obr. 2

Určitou pomocí při zřizování nevýbušných zátarasů může být zapojení odpadů, vytvářených z civilního obyvatelstva, které je možno použít i k jejich sřezání a údržbě. Tato varianta by se nedala však vždy použít. Její použití se předpokládá především na pasivních směrech útoku protivníka, k zesílení stávajících přírodních překážek, zejména na přechodech přes státní hranici a v pásmu příkrytí státní hranice.

Co se týče ostatních druhů nevýbušných zátarasů (dřevěných, betonových, kovových, drátěných atd.) nebude rovněž na jejich zřízení na stupni mechanizovaný prapor (bez dalšího posílení) dostatek sil.

Zřizování nevýbušných zátarasů se neobejde bez demaskujících příznaků. Existují však situace, kdy se dá tato nepříznivá skutečnost využít ve vlastní prospěch. Jedná se o realizaci

klamných opatření a demonstrační činnost vojsk. V současné době je požadavek „odradit protivníka od jeho úmyslu zaútočit“ zvlášť dáván do popředí.

Důležitou podmínkou pro využívání nevýbušných zátarasů je kvalitní výcvik v jejich zřizování. V současné době se však tento výcvik provádí jen v omezeném rozsahu.

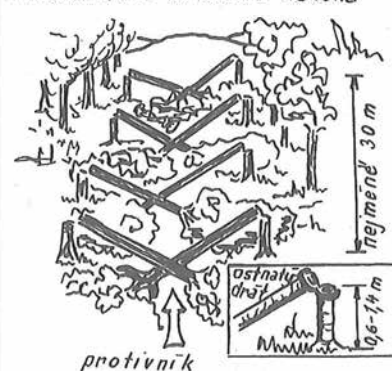
Skutečným řešením k podstatnému zlepšení uvedeného stavu ve zřizování nevýbušných zátarasů na stupni mechanizovaný prapor vidím, kromě dostatečného zabezpečení materiálem (např. ostnatý drát ap.), v zavedení vyššího počtu zemních strojů a malé mechanizace, kterou je možné používat v kombinaci s trhačinami, a v zabezpečení odpovídajícího výcviku.

Využitím všech možností nevýbušných zátarasů, efektivním nasazením sil a prostředků na jejich zřízení, se podstatně zvýší obranné možnosti jednotek ACR. Jejich maximální využití plně odpovídá současnému pojetí obrany.

Použité prameny:

Sochr, J., Ženijní zabezpečení vševojskového boje II, Vyškov 1995, s. 32–34

Protitanková stromová záseka

Obr. 3

Elektronická pošta podle standardu X.400

Podplukovník Ing. JAROSLAV KRBEC, CSC.

Pojem „pošta“ jsme si zvykli spojovat s poštovními schránkami a doručovateli s nezbytnou brašnou. Už před sto lety převzaly pošty pod svou střechu první „elektrické“ služby – nejprve telegraf a potom telefon. Telegraf jako první dokázal nejprve na kontinentech a potom po kabelech i přes oceány přenášet textové depeše na dálku.

Z potřeby umožnit písemné dorozumívání dvou a více účastníků píšících na stroji, na libovolnou dálku, se zrodil dálnopis, tzn. telex a později i telefax.

Operativnímu spojení, zabezpečenému ať již telefonem nebo telefaxem, brání to, že adresát nemusí být vždy přítomen na svém pracovišti. Jako odezva na tyto skutečnosti podporované dynamickým rozvojem počítačových sítí, začaly vznikat v organizacích a na poštách tzv. elektronické schránky (mailbox). Do této schránky se na kódovanou adresu uživatele sbíhají písemné zprávy nebo telefonické vzkazy v digitální formě. Do své schránky můžeme také podat jakékoliv zprávy s adresami a elektronická pošta se nám postará o jejich odeslání.

Na tomto základě vznikla celá řada poměrně velkého počtu instalací elektronické pošty, ale za jednu z nejrozšířenějších lze považovat elektronickou poštu dle doporučení X.400 CCITT.

X.400 je mezinárodní standard, popisující komunikaci mezi různými systémy, zabezpečující zprostředkování zpráv. Potřeba standardu byla evidentní na počátku 80. let, kdy si rostoucí počet uživatelů rozličných systémů privátní i veřejné elektronické pošty uvědomil neperspektivnost dalšího rozšiřování navzájem neslučitelných systémů. Standard byl schválen CCITT v roce 1984, v letech 1988 a 1992 byl doplněn a modifikován.

Standard X.400 se stal základem pro celosvětový systém zprostředkování zpráv, který již kromě tradiční elektronické pošty umožňuje i další moderní služby jako např. elektronickou výměnu dokumentů (EDI – Electronic Data Interchange).

Standard definuje prvky a služby univerzálního celosvětového systému zprostředkování zpráv. Určuje poměrně přesná pravidla pro vytváření programů, které slouží jako brány mezi systémy nebo systémem a jednotlivými uživateli.

Můžeme definovat následující klíčové znaky:

- je určen pro síťové propojení mezi libovolnými počítačovými systémy;

- slouží přenosu zpráv metodou „ulož a pošli dál“ (store and forward) mezi uživatelskými aplikacemi;

- nemění žádným způsobem uživatelské aplikace, které si vyměňují zprávy dle X.400.

Typy služeb elektronické pošty

Elektronická pošta je jedním z nejmodernějších a nejrychlejších způsobů přenosu zpráv. Zabezpečuje komunikaci na vzdálenosti tisíce kilometrů a v čase měřeném na sekundy. Doručování zpráv elektronickou cestou zabezpečuje kromě rychlosti a spolehlivosti také přímou vazbu na využití výpočetní techniky. Odpadá pracné a nákladné převedení dopisů a zpráv vytvořených na počítači do tištěné podoby a jejich odeslání klasickou poštou nebo faxem.

Velkou výhodou je přehledná evidence o přijatých a odeslaných zprávách i jejich poměrně důsledná ochrana proti ztrátě či zneužití. Každá doručovaná zpráva má charakter doporučeného dopisu. Elektronickou poštou lze posílat datové soubory vytvořené v různých aplikačních programech jako např. textové

editory, tabulkové procesory, grafické a databázové soubory.

V souvislosti s elektronickou poštou existují **dvě základní kategorie** programových produktů:

MTA (Message Transfer Agent) – přenosová složka, zajišťující vlastní přenos zpráv, ale nikoliv již komunikaci s uživatelem,

UA (User Agent) – uživatelská složka, která bezprostředně komunikuje s uživatelem, umožňuje číst došlé zprávy, sestavovat nové zprávy atd., ale skutečné odeslání provádí MTA.

Veřejná elektronická pošta poskytuje na území České republiky dva základní typy služeb:

- přenos zpráv
- mezosobní výměna zpráv.

Služba přenosu zpráv

Doporučení X.400 definuje dvě základní formy systémů, poskytujících služby zprostředkování zpráv v závislosti zda jsou tyto služby poskytovány veřejně nebo privátně.

Administrativně managementová doména (ADMD – Administration Management Domain) představuje správní oblast poskytující veřejné služby zprostředkování zpráv na národní bázi, viz obrázek 1. Zajišťuje mezinárodní spojení a vzájemné propojení privátních domén. Provozovatelem ADMD může být např. provozovatel veřejných telekomunikačních služeb, který je členem Mezinárodní telekomunikační unie, v případě České republiky je to společnost Eurotel.

Privátní managementová doména (PRMD – Private Management Domain) zabezpečuje služby zprostředkování zpráv zpravidla v rámci vlastní organizace. S jinými PRMD se propojuje obvykle prostřednictvím ADMD. Propojení mezi ADMD a PRMD jsou zabezpečena na základě standardizovaných přístupových protokolů a postupů pro přenos zpráv dle řady doporučení X.400.

Služba přenosu zpráv umožňuje výměnu zpráv prostřednictvím protokolu P1, který definuje komunikaci mezi jednotlivými doménami. V hierarchické struktuře propojení systémů elektronické pošty podle doporučení X.400 zajišťuje ADMD přenos zpráv mezi jednotlivými privátními doménami navzájem a zabez-

pečuje propojení s ostatními administrativními doménami.

Standardně je PRMD systém privátní elektronické pošty plně odpovídající doporučením řady X.400. Stejně však lze k ADMD připojit i řadu jiných systémů elektronické pošty, které samy neodpovídají doporučením X.400, např. MS Mail, Mail 602 aj. V takovém případě je nezbytné použít bránu, která zajistí převod posílaných a přijímaných zpráv z formátu X.400 na formát nestandardní elektronické pošty a naopak. Tato brána může být umístěna na zařízení uživatele.

Doporučení řady X.400 je založeno na využití referenčního modelu otevřených systémů (OSI) a podporuje tak komunikaci mezi systémy elektronické pošty od různých výrobců. Jednoznačné adresování umožňuje téměř nekonečný adresový prostor pro přenos zpráv mezi uživateli veřejných nebo privátních systémů elektronické pošty.

Služba meziosobní výměny zpráv

Každý uživatel služby meziosobní výměny zpráv (IPM InterPersonal Messaging) veřejné elektronické pošty k ní přistupuje prostřednictvím agenta vzdáleného uživatele (Remote User Agent – RUA) a je dále nazýván koncovým uživatelem elektronické pošty, viz obrázek 2. RUA je funkční jednotka v systému

zprostředkování zpráv, která zabezpečuje výměnu zpráv mezi koncovým uživatelem a ADMD (nazvané v ČR ET 400).

Firma Eurotel zajišťuje pro Českou republiku funkci ADMD, tzn. spravuje celou uživatelskou doménu. Název služby provozované touto firmou je ET-Mail. Poskytuje meziosobní výměnu zpráv i přenos zpráv.

RUA je realizováno počítačovým programem na PC uživatele. V paměti zpráv (MS – Message Store), která je součástí ADMD ET 400, je pro koncového uživatele vyčleněna elektronická schránka. Do této elektronické schránky jsou pro něj ukládány veškeré doručené zprávy. Přenos zpráv mezi RUA a pamětí zpráv je zabezpečen protokolem P 7.

Struktura adresy X.400

Adresování zpráv, založené na přesně strukturalizovaném základě, umožňuje jednoznačnou identifikaci odesílatele a příjemce každé zprávy. Struktura této adresy odpovídá hierarchickému členění systému elektronické pošty a začlenění odesílatele či příjemce do jeho organizace. Adresa X.400 je složena z několika prvků, které odrážejí strukturu celého systému zprostředkování zpráv v dané zemi a přístup k těmto službám.

Adresa X.400 se skládá z následujících prvků:

C = stát, **A** = jméno ADMD, **P** = jméno PRMD, **O** = jméno organizace, **OUI** = jméno organizační jednotky 1, **OUI2**, **OUI3**, **OUI4** = jméno organizační jednotky 2, 3, 4, **S** = příjmení, **G** = jméno, **I** = iniciály, **Q** = kvantifikátor, **CN** = přezdívka.

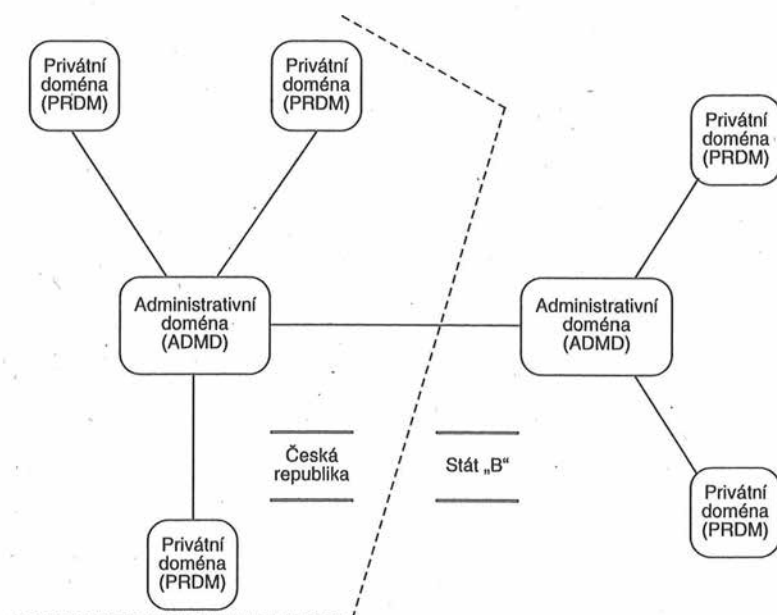
Některé prvky nemusí být v adrese X.400 daného uživatele specifikovány. Využitím celého souboru prvků v jedné adrese X.400 lze jednoznačně definovat uživatele elektronické pošty včetně jeho organizačního zařazení i v rámci velmi členité organizace, kde se mohou vyskytovat i uživatelé se stejným jménem. Zpravidla však postačí v adrese specifikovat stát, jméno ADMD, jméno PRMD, jméno organizace, příjmení a jméno uživatele.

Principy přenosu zpráv

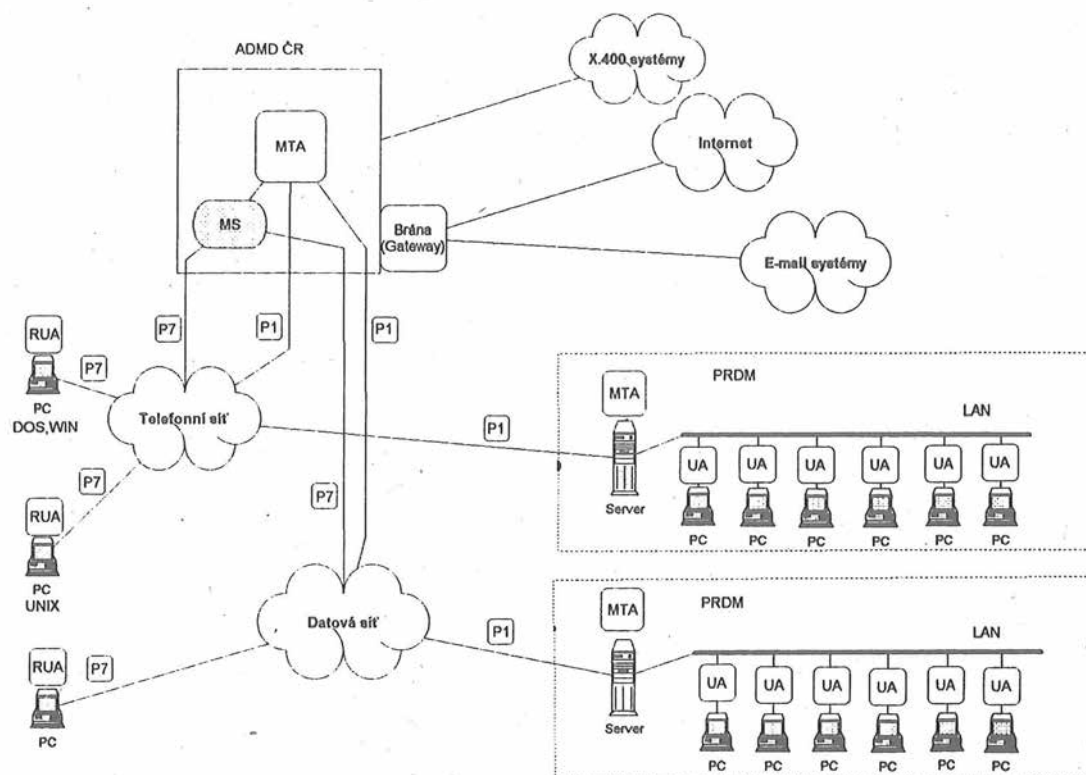
Vlastní přenos zpráv (messaging) je jediný aplikační program, který může běžet na libovolné počítačové platformě. Tato služba byla v době velkých salových počítačů zabezpečována aplikací běžící na tomto výpočetním prostředku a zabezpečovala přenos dat z jednoho terminálu na druhý.

V současné době je převážná část počítačových sítí postavena na bázi osobních počítačů (PC). Přestože v těchto sítích zabezpečují směrovače efektivní směrování, nelze hovořit o „inteligenci“ pohybu dat. Inteligentní síť dosáhneme spojením software vlastního přenosu zpráv a propojením sítě na úrovni směrovačů. Jediné co potřebujeme k přenosu dat na nejbližší server je programový produkt, tzv. klient software. Takto vytvořená inteligentní síť transparentně přenáší data jiným uživatelům, tzn. rozhoduje, které trasy jsou nejrychlejší a nejspolehlivější. Tento způsob doručování se vyznačuje vysokou spolehlivostí.

Vlastní přenos zpráv má stejnou účinnost v individuální nebo plošné komunikaci, na rozdíl např. od faxu, klasické pošty nebo hlasové komunikace. Pokud zprávu posíláme stovkám lidí, naše činnost je stejná jako bychom posílali zprávu jednomu člověku. Tato skutečnost ovlivňuje sice provozní náklady, ne však pořizovací a v tom je obrovský rozdíl. Pokud bychom chtěli něco podobného provést s faxem, potřebovali bychom sto

Obr. 1. Schematické propojování domén

Obr. 2. Schéma koncepce elektronické pošty

faxů a sto telefonních linek na naší straně.

Podniková elektronická pošta předpokládá komunikaci ve dvou rovinách. Je to komunikace **uvnitř pracovní skupiny** (uvnitř geografického místa) a elektronická pošta **mezi těmito skupinami**.

Na úrovni první skupiny existují tzv. poštovní servery, které obhospodávají poštu jednotlivých uživatelů. Tito uživatelé mohou být jak fyzické osoby, tak i aplikace. Aplikace generuje zprávu (např. požadavek na aktualizaci údajů), opatří ji adresou a potřebnými atributy a odešle ji prostřednictvím příslušného aplikačního rozhraní na server. Tento server periodicky odesílá a přijímá zprávy od vzdálených serverů.

Poštovní servery, propojené mezi sebou, vytvářejí jakousi páteřní síť pro odesílání a příjem zpráv. Výměna zpráv se provádí v souladu s filozofií X.400, kdy agenti přenosu zpráv (MTA) provádějí směrování a doručování zpráv.

Vznik X-400 aplikací podle doporučení z roku 1988, ale i konkurence mezi

výrobci tohoto software, umožňuje v současné době efektivní nasazení X.400 produktů v rozsáhlých sítích pro výměnu zpráv.

Možnosti v AČR

Základem modernizace stacionárního telekomunikačního systému AČR je digitální spojovací systém na bázi ústředny 4. generace ALCATEL 4300L. Tyto ústředny mají v budoucnosti zabezpečit uživatelům širokou škálu služeb, včetně datových přenosů dle protokolu X.25. Jako aplikační nadstavbu mají tyto ústředny zabudovaný modul pro zprostředkování a výměnu zpráv dle doporučení X.400.

V budoucnosti lze očekávat, že i armádní uživatelé budou využívat služby, které standard X.400 nabízí.

Otázky spojené s nasazením **elektronické pošty v armádním prostředí** jsou úzce spojeny s bezpečnostním managementem, který je zaměřen na podporu dostupnosti všech služeb, jak poštovních, tak i bezpečnostních.

Závěr

Elektronická pošta se postupně stává nejpobulárnější službou dnešních počítačových sítí a podle zkušeností svých uživatelů se jedná o největší přínos, který se získal vzájemným propojením počítačů. Je to prostředek, který zásadním způsobem racionalizuje a usnadňuje celý proces výměny zpráv.

Elektronická pošta dle standardu X.400 umožňuje komunikovat bez ohledu na výrobce počítače a na to, od koho je programové vybavení, s externími partnery nejenom v rámci České republiky, ale i s celým světem.

Zapojení do globálního systému zprostředkování zpráv rozšiřuje dosah elektronické pošty. Tím se otvírají nejen možnosti přímé komunikace mezi jednotlivými pracovišti a partnerskými organizacemi, ale díky mezinárodnímu propojení systémů elektronické pošty také s ostatními uživateli na celém světě.

Charakteristika	Číselná hodnota
Plocha vytvořené horizontální dýmové clony	15 – 30 km ²
Délka lineární dýmové clony	do 15 km
Dosah příjmu signálu přístroje IRP	do 15 km
Doba dýmování kompletem (12 kusů) dýmovnic BDS-5 (UDŠ)	od 5 (10) do 60 (120) min
Počet iniciací jedním kompletem dýmovnic	do 12
Počet skupin kódovaných radiosignálů k iniciaci dýmovnic	4
Doba předání kódovaných radiosignálů k iniciaci dýmovnic	11 s
Rok zavedení do výzbroje	1982

Základní takticko-technická data velitelského stanoviště KPU

Tabulka 2

Charakteristika	Číselná hodnota
Čas potřebný k rozvinutí	12 min
Hmotnost	5650 kg
Počet obslužného personálu	3 osoby

Základní takticko-technická data přístroje IRP

Tabulka 3

Charakteristika	Číselná hodnota
Doba průceschopnosti přístroje v pohotovostním režimu bez výměny napájecího bloku	7 – 10 dnů
Doba potřebná k přípravě přístroje k činnosti	1,5 min
Hmotnost přístroje	15 kg

Základní takticko-technická data přístroje PKP

Tabulka 4

Charakteristika	Číselná hodnota
Doba potřebná k přezkoušení přístroje IRP a připojovacích kabelů s iniciátory dýmovnic	2 min
Doba potřebná k přípravě přístroje k činnosti	10 s
Hmotnost přístroje	15 kg

Základní takticko-technická data přístroje UŠ

Tabulka 5

Charakteristika	Číselná hodnota
Doba potřebná k zavedení kódu do přístroje IRP	10 s
Doba potřebná k přípravě přístroje k činnosti	25 s
Hmotnost přístroje	1,2 kg

Zařízení pro řízené vytváření dýmových clon

Major Ing. STANISLAV FLORUS, CSc.

Ve výzbroji moderních armád je velké množství zadýmovacích prostředků různé konstrukce, jež mají přesně vymezené místo při vytváření dýmových clon různého určení (rozdělení zadýmovacích prostředků je uvedeno např. v časopise Vojenský profesionál 4/95). Do širokého spektra zadýmovacích prostředků patří i zařízení pro řízené vytváření dýmových clon.

Podle dostupných informací je zařízení tohoto typu zařazeno pouze ve výzbroji ruské armády. Pro orientaci čtenáře je možné uvést, že se jedná o zařízení, která jsou schopna pomocí radiosignálu předávaného z řídicího centra na přijímač s výkonnou jednotkou iniciovat dýmovnice, které byly umístěny na terénu v určité vzdálenosti od tohoto centra. Tato vzdálenost je limitována pouze výkonem radiostanice a technickými a meteorologickými podmínkami, které tento dosah snižují. V ruské armádě má toto zařízení označení SDU-D (systéma distancionno upravlenija dymopuskom).

Zařízení pro řízené (dálkové) vytváření dýmových clon – SDU-D, je určeno pro vytváření dýmových clon po aktivaci dýmovnic, které jsou rozmístěny na terénu, pomocí kódovaného radiosignálu.

Používá se pro vytváření horizontálních dýmových clon určených k maskování letišť, míst velení, přeprav přes vodní překážky, vojenských námořních základů, železničních stanic, skladů či jiných vojenských významných objektů či prostorů. Může být rovněž využito k vytváření klamných cílů a rovněž k vytváření různých typů dýmových clon (viz pomůcka „Použití dýmů malými jednotkami“, ev. č. Vševojsk-51-11).

U zadýmovací roty se zařízení pro řízené vytváření dýmových clon skládá ze tří kompletů velitelských stanovišť – KPU (komandnyj punkt upravlenija), 288 kompletů výkonných radiopřijímačů – IRP (ispolnitelnyj radiopribor), 10 kusů přístrojů k nastavení kódu – UŠ (pribor dlja ustanovki šifra), 10 kusů přenosných kontrolních přístrojů PKP (perenosnyj kontrolnyj pribor) a 3456 kusů dýmovnic BDS nebo UDŠ.

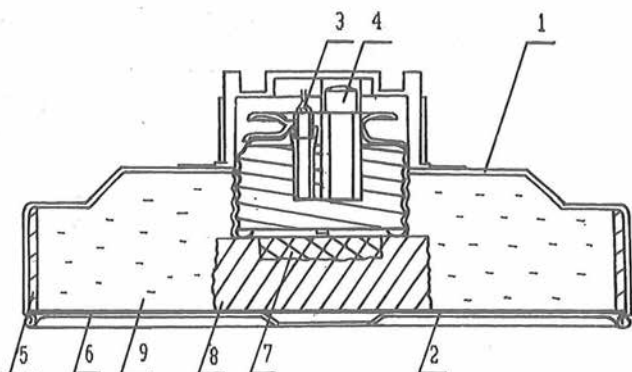
Základní takticko-technická data zařízení pro řízené vytváření dýmových clon jsou uvedena v tabulce 1.

Velitelské stanoviště KPU je montováno na podvozek automobilu GAZ-66 se skříňovou nástavbou K-66. Součástí velitelského stanoviště je řídicí přístroj velitele KP (komandnyj pribor), dvě radiostanice R-111, dva telefony TA-57, meteosouprava M-49, benzinová elektrocentrála AB-1-0/230, akumulátory, teleskopická a tyčová anténa. Základní takticko-technická data velitelského stanoviště jsou uvedena v tabulce 2.

Přístroj IRP je určen pro příjem kódovaného radiosignálu. Po příjmu příslušného signálu iniciuje přístroj jednu z dvanácti dýmovnic, které jsou k přístroji připojeny pomocí kabelů. Přístroj IRP je složen z přijímače s výkonnou jednotkou pro iniciaci dýmovnic, tyčové antény, napájecího bloku a dvanácti kabelů s kontakty k připojení dýmovnic. Základní takticko-technická data přístroje IRP jsou uvedena v tabulce 3.

Přístroj PKP je určen ke kontrole frekvence a napětí. Kontroluje se jím neporušenost výstupních kabelů k připojení dýmovnic z přístroje IRP a elektrických iniciátorů dýmovnic a funkčnost přístroje IRP v KPU. Takticko-technická data přístroje PKP uvádí tabulka 4.

Přístroj UŠ slouží k zavedení spouštěcího kódu radiosignálu do přístroje IRP. Kód nastavuje zpravidla velitel SDU-D. Po nastavení kódu přístroj uzavírá, pečeti a předává podřízeným vojákům, kteří kód k ini-

Obr. 1. Řez dýmovnicí UDŠ

1 – pouzdro dýmovnice, 2 – dno, 3 – elektrický iniciátor, 4 – mechanický iniciátor, 5 – papírová vložka, 6 – podložka z kartonu, 7 – přechodová slož, 8 – zážehová slož, 9 – dýmotvorná slož

ciaci IRP do tohoto přístroje zavádějí. Základní takticko-technická data přístroje UŠ jsou uvedena v tabulce 5.

Princip činnosti zařízení pro řízené vytváření dýmových clon SDU-D spočívá v tom, že na velitelském stanovišti KPU je nastaven a radio-stanicí odeslán kódovaný signál k iniciaci dýmovnic. Přístroje IRP, které jsou umístěny v terénu na dýmových polích nebo na čarách zadýmování, přijímají kódovaný signál (jsou-li na tento signál nastaveny) a po každém příjmu iniciují jednu z dvanácti připojených dýmovnic.

V závislosti na velikosti maskovaného objektu či požadavku na charakter vytvářené dýmové clony jsou v zájmových prostorech vytvářena dýmová pole nebo čáry zadýmování. Přitom je třeba brát v úvahu převládající směr větru.

Každé dýmové pole nebo čára zadýmování je složena z určitého počtu zadýmovacích stanovišť. Jedno zadýmovací stanoviště tvoří jeden přístroj IRP a maximálně dvanáct dýmovnic BDS nebo UDŠ.

Jedním vojákem může být zadýmovací stanoviště, při použití dýmovnic BDS, připraveno v létě do 20 minut a v zimě do 25 minut. Při použití dýmovnic UDŠ pak za 10 až 15 minut.

K rozvinutí velitelského stanoviště KPU je třeba plochy 40krát 40 metrů. Vzdálenost stanoviště od dýmových polí nebo čar zadýmování může být maximálně 15 km.

Zařízení využívá jako dýmotvorných prostředků dýmovnic s označením BDS a UDŠ. Dýmovnice BDS-5 nebo BDS-15 byly zavedeny v naší armádě a jsou dostatečně známé. Dýmovnice UDŠ (unifikační dýmovná šaška) je svými rozměry shodná s protitankovou minou M-62. Výhoda tohoto tvaru spočívá v tom, že čáry zadýmování mohou být utvářeny ručním způsobem nebo mechanizovaně – minovými ukladacími.

Dýmotvorná směs je tvořena metalochloridovou dýmotvornou směsí s označením 52-08 nebo 52-09 s obsahem 63 (67) % hexachlorethanu, 4 (10) % hliníkového prachu PA-4, 30 (20) % oxidu zinečnatého a 3 (3) % fluorkaučuku SKP-32. Hmotnost dýmovnice je 13,5 kg, z čehož 10 kg připadá na dýmotvornou směs. Doba potřebná k rozdělení dýmovnice se pohybuje od 10 do 30 sekund. **Doba intenzivního dýmání** je 8 až 10 minut. **Délka neprůhledné části** dýmové clony ve viditelné oblasti elektromagnetického záření při středních meteorologických podmínkách je 100 až 150 metrů. **Iniciaci dýmovnic** je možné provádět elektrickým nebo mechanickým roznětem. Řez dýmovnicí UDŠ je uveden na obrázku 1.

Nevýhody zařízení lze spatřovat ve velké časové náročnosti při budování čar zadýmování nebo dýmových polí; v nutnosti periodické výměny vyhořelých dýmovnic a napájecích bloků, v závislosti dosahu radiosignálu na členitosti terénu; v malém dosahu radiostanice v členitém terénu; v nemožnosti práce přístroje IRP v naprogramovaném automatickém režimu; ve velkých rozměrech a hmotnosti přístroje IRP; v celkově malé rychlosti systému a ve velké časové náročnosti a objemu nutných prací pro aktivaci systému a jeho obsluhu.

Úloha NL-ZV mechanizované brigády v rozhodovacím procesu velitele a při plánování logistické podpory

Podplukovník Ing. MIROSLAV CEMPÍREK, CSc.,
Ing. VLADISLAV POLÁCH, plk. v záloze

(dokončení z čísla 3/1996)

Fáze návrhu možných variant velitelů (4)

Na základě předcházející fáze se NL – ZV zúčastní výběru možných variant a navrhne veliteli logistickou podporu k vybrané variantě.

Fáze optimalizace a rozpracování vybrané varianty (5)

Detailní rozpracování logistické podpory a příprava bodu „IV.“ BR a přílohy „V“ BR.

Uvádíme možný příklad.

Příspěvek logistiky do Bojového rozkazu

Čl. IV. Logistická podpora

a) hlavní koncept logistické podpory mb – zahrnuje:
– obecný popis logistické podpory mb při plnění úkolu (včetně rozvinutí zásobovacího místa a shromaždiště poškozené techniky)

- priority (hlavní úsilí)
- 1. před zahájením bojové činnosti
- 2. v průběhu bojové činnosti (fáze I. a II.)
- b) materiální zabezpečení
 - vytváření zásob a doplňování materiálů
 - normy spotřeby
 - c) technické zabezpečení bojové činnosti
 - způsob evakuace poškozené techniky
 - provádění údržby a oprav
 - 1. před zahájením bojové činnosti
 - 2. v průběhu bojové činnosti (fáze I. a II.)

Příloha V. BR LOGISTICKÁ PODPORA

V/A Nařízení pro logistickou podporu 6. mb

I. SITUACE

a) Protivníka Příloha B (Zpravodajská)

b) Vlastní

Síly, které mají být zabezpečovány:

6. mb	5283
1/1. db	300
11/1. žb	340

c) logistiky – 6. mb má vyčleněny zásoby materiálu pro splnění úkolu v teritoriálních skladech:

munic	2400 tun
PHM	1000 m
ostatní	1013 tun

d) Přivolení a odvolení. (Organizace pro úkol.)

e) Předpoklady

Jednotky mb jsou téměř na 100% tabulkových počtech osob a výzbroje. Pro přemístění jednotek, jejich rozmístění a vytvoření pohyblivých zásob byl dostatek času.

II. ÚKOL

Provádět logistickou podporu 6. mb při vedení bojové činnosti.

III. PROVEDENÍ

a) Materiál a služby

Zásoby

Do doby pohotovosti mít vytvořeny úplné pohyblivé zásoby, po splnění úkolu mít u vojsk nejméně 80 % PZ. Důraz položit na zásobování vojsk municí, materiálem PHM a ženijním materiálem. Způsob doplňování materiálu řešit odběrem po materiálových třídách.

Povolena spotřeba munice: 3,5 pp pro 122mm ShH

4,0 pp pro 152mm ShKH

Voda: norma spotřeby vody pro osobní použití 4 l.

b) Doprava

Určené automobilní silnice:

Brigádní silnice: (viz příloha A)

c) Brigádní silnice: (viz příloha A)

c) Služby

Předpokládá se využití místních zařízení prostřednictvím civilní / vojenské činnosti.

Polní služby. Příloha A

d) Technické zabezpečení

Opravy

– priorita zasazeným jednotkám

– evakuace neopravitelné výzbroje a techniky

– vyčlenění úsilí ve prospěch podřízených

IV. ZABEZPEČENÍ OSOB

Váleční zajatci a internované nebo zadržené civilní osoby.

a) Odsunout na nejbližší brigádní sběrné místo.

b) Zajatecký tábor 1. armádního sboru v prostoru:

Vojeňští vězni.

V. CIVILNÍ / VOJENSKÁ SPOLUPRÁCE

a) Spojení s civilními úřady cestou Vyšších doplňovacích velitelství.

b) Požadavky na místní pracovní síly a zásobování odesílat na VS mb.

VI. RÚZNÉ

a) Jednotky přidělené 6. mb budou zabezpečovány 6. prab. Podrobnosti pro poskytování zabezpečení budou s nimi koordinovány.

b) Hlášení.

c) Tento plán je účinný pro plánování po obdržení, provedení na rozkaz.

d) Nouzové ničení zásob a vybavení je povoleno v případě zabránění jeho ukofistění protivníkem.

VII. VELENÍ A SPOJENÍ

a) Velení.

VS 6. mb ...

Přílohy: Příloha A (Organizace pro úkol)

Příloha B (Oleáta zabezpečení)

Příloha C (Oleáta řízení dopravy)

Příloha D (Seznam zabezpečovacích jednotek)

Příloha E (Umístění zásobovacích míst).

V/B Nařízení pro činnost praporu zabezpečení

I. SITUACE

a) Protivníka: Příloha B (Zpravodajská)

b) Vlastní:

Síly, které mají být zabezpečovány:

6. mb 6283

1/1. db 400

11/1. žb 440

c) Přední okraj:

d) Rozhraní:

Logistická situace:

Organizace logistické podpory nadřazeným:

Úsilí logistické podpory 2. as je zaměřeno na 6. mb. 6. mb má vyčleněny zásoby materiálu pro splnění úkolu v teritoriálních skladech: viz Příloha č. ...

Munice 2400 tun

PHM 1000 m

Ostatní 1013 tun

Opravy a evakuace

SPT č. 2 (22. prko) v prostoru ..., OVTE v prostoru ..., evakuaci provádí 23. prete.

f) Předpoklady

Jednotky prab jsou téměř na 100% tabulkových počtech osob a výzbroje. Přemístění jednotek, jejich rozmístění a vytvoření pohyblivých zásob byl dostatek času.

II. ÚKOL

Provádět logistickou podporu 6. mb při vedení bojové činnosti.

a) dokončit ošetřování a opravy techniky

b) doplnit spotřebované zásoby materiálu, rozvinout ZM a připravit materiál k výdeji

c) vyčlenit síly a prostředky TEZ pro prvosledové prapory a rozvinout brigádní SPT

d) doba pohotovosti prvků prab k činnosti:

III. PROVEDENÍ

Organizace logistické podpory

a) Do doby pohotovosti prab:

– odebrat, (vytvořit, obnovit) brigádní PZ materiálu

– dokončit opravy a ošetřování výzbroje a techniky, opravenou výzbroj a techniku předat do útvarů do ... hodin v prostoru SPT ..., neopravitelnou výzbroj a techniku předat orgánům Velitelství logistiky

– vyčlenit DVS č. 1 a č. 2 za prvosledové prapory.

b) K zabezpečení vojsk rozvinout:

– prab v prostoru: ...

– zásobovací místo brigády č. 1 v prostoru ... s dobou výdeje materiálu od ... do ... pro ...

– zásobovací místo č. 2 v prostoru ... s dobou výdeje materiálu od ... do ... pro ...

– připravit záložní prostory pro ZM č. 1 a č. 2 v ...

– SPT č. 1 v prostoru ..., záložní prostor č. 1 v ..., č. 2 v ...

c) Dopravní zabezpečení

– přesuny provádět po určených automobilních silnicích: číslo 1 ..., číslo 2 ..., číslo 3 ...

– brigádní silnice: ...

d) Technické zabezpečení

Evakuaci neopravitelné výzbroje a techniky útvarů provádět do brigádního SPT č. 1 s využitím brigádních odsunových os: č. 1 ..., č. 2 ... Nálezové op

vy provádět do ... h. K opravám využívat náhradní díly těžené z neopravitelné techniky. Technický průzkum organizovat vlastními silami a prostředky.

Pořadí oprav výzbroje: ...

Pořadí oprav techniky: ...

Pořadí oprav měřicích přístrojů: ...

IV. LOGISTICKÁ PODPORA

viz Příloha V/A

V. VELENÍ A SPOJENÍ

NŠ 6. mb NL – ZV 6. mb

Fáze objasnění bojového rozkazu podřízeným (6)

– objasnění záměru logistické podpory v průběhu plnění úkolu

– objasnění hlavních otázek pro koordinaci logistické podpory.

Fáze porada s podřízenými ke způsobu plnění úkolu (7)

– informace NL – ZV útvarů a velitele prab o svých záměrech plnění úkolu

– požadavky k naplnění záměru.

• **Poznámka:** NL – ZV mb se zúčastní rekognoskace prostorů pro logistiku v časech jejího provádění štábem.

Závěr

Při hodnocení zkušeností z provedení brigádního VŠC-95 „Moravský spár“ v oblasti logistiky můžeme říci, že klady integrovaného rozhodovacího procesu jsou nesporné. Integrovaný rozhodovací proces a na něj navazující způsob velení a řízení umožňuje NL – ZV využít komplexně poznatky kolektivního ujasnění úkolu a hodnocení situace, rychlé reagování v průběhu plánování s využitím vyhodnocených variant činnosti, atd.

Rozhodovací proces dává NL – ZV větší manévrovací prostor a větší pružnost při vlastním rozhodování a organizaci logistické podpory.

Kromě nesporných kladů však přetrvávají i nedostatky, které se netýkají rozhodovacího procesu, ale především ujednacení pojmů a názorů, které s touto oblastí souvisejí a stanovení odpovědnosti za oblasti, které prozatím v rámci AČR nejsou řešeny. Uvedené poznatky v oblasti velení a řízení logistické podpory bude nezbytné co nejdříve realizovat v praxi.

• **Poznámka:** V článku jsou používány symboly NATO G1 až G5 pro označení funkcí štábu mb, účastnících se integrovaného rozhodovacího procesu.

G1 – Náčelník personálního a administrativního štábu svazku, G2 – Náčelník oddělení průzkumu štábu svazku, G3 – Náčelník operačního a výcvikového oddělení, G4 – Náčelník logistiky štábu svazku, G5 – Důstojník pro civilní záležitosti.

Literatura: Návrh Polního řádu, Předpis FM-101-S

Situační značky chemického vojska (I.)

Major Ing. JOSEF KOUDELKA
Ing. LADISLAV TRTÍLEK

V tomto a v následujícím čísle časopisu pokračujeme ve volném cyklu statí o nových situačních značkách.

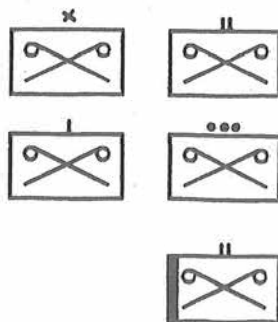
Cílem těchto dvou článků je, informovat čtenáře o způsobech zakreslování útvarů a jednotek chemického vojska a jejich úkolů do map a schémat. Měl by překlénout dlouhou časovou prodlevu, která vzniká mezi zpracováním a vydáním nového odborného předpisu.

Novou situační značkou vyjadřující chemické vojsko jsou dvě stylizované křivule, kdysi používané v chemických laboratořích

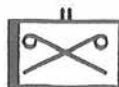
V některých dokumentech, zejména amerického původu, se můžeme setkat s touto grafickou podobou symbolu chemického vojska

Znárodnosti jednotek chemického vojska důsledně vychází z obecných zásad tvorby situačních značek. Organizační stupeň (prapor, rota, četa...) se označuje jako u ostatních druhů vojsk chemické ochrany.

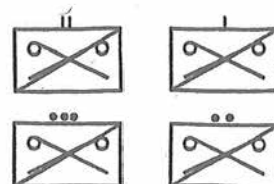
Brigáda, prapor, rota, četa chemické ochrany

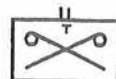
Smíšený prapor chemické ochrany

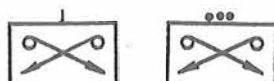
Prapor, rota, četa, družstvo
radiačního a chemického průzkumu

Výcvikový prapor chemického vojska (T – training)

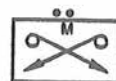
Rota, četa dekontaminace
(speciální očišty)

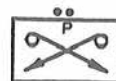
Rota, četa dekontaminace
(speciální očišty) terénu (GR – ground)

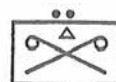
Družstvo dekontaminace
(speciální očišty) bojové techniky (M – machine)

Družstvo dekontaminace
(hygienické očišty) osob (P – person)

Družstvo dozimetrické kontroly

Zadýmovací četa, družstvo
(SMOKE – dým)

Radiační středisko, výpočetní analytická skupina

Řídicí radiační skupina teritoriální radiační sítě (M – manage)

Okresní radiační skupina teritoriální radiační sítě (D – district)

Družstvo teritoriální radiační sítě

Chemická laboratoř

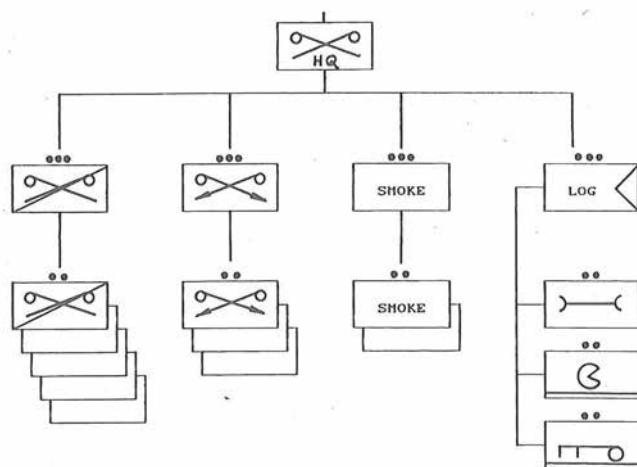

Pro znázornění techniky chemického vojska se používá značek určených pro vozidla. Do značky se wpisuje bližší označení techniky. Jde-li o průzkumné vozidlo, wpisuje se RECCE (reconnaissance – průzkum), jde-li o dekontaminační vozidlo, wpisuje se jeho označení (např. ARS).

Chemický průzkumný obrněný transportér (BRDM-2rch)

Chemický průzkumný automobil (UAZ-469CH)

Dekontaminační vozidlo (ARS-12M, ACHR-90, TZ-74, ST T-815)

Jako příklad využití situačních značek pro znázornění organizační struktury jednotky uvádíme schéma rotý chemické ochrany (varianta)

Vojenský pentatlon

– součást speciální tělesné přípravy

Major PaedDr. LUBOMÍR PŘÍVĚTIVÝ, CSc.

Vojenský pentatlon – pětiboj – je jednou ze soutěží Mezinárodní vojenské sportovní rady C.I.S.M. (Conseil International du Sport Militaire). Tato organizace byla založena 18. února 1948 v Nice (Francie). Zakládajícími státy rady byly Belgie, Dánsko, Francie, Lucemburk a Holandsko.

Jejím cílem je ustanovit stálé vztahy v oblasti sportu a tělesné výchovy mezi ozbrojenými silami ve světě. Motto, kterým se řídí, zní: „Přátelství díky sportu“. V současné době sdružuje C.I.S.M. armádní sportovce z více jak 100 zemí a jejich počet stále vzrůstá. Sporty, které jsou do soutěží C.I.S.M. zařazovány, mají převážně vojenský charakter. Jsou organizovány na úrovních světového, kontinentálního nebo regionálního mistrovství.

Vojenský pentatlon má svou historii. U jeho zrodu stál francouzský důstojník kpt. Henri Debrus (později plukovník a prezident C.I.S.M.), který přišel s myšlenkou organizovat sportovní soutěže speciálně pro armádu.

Základem se stal fyzický trénink a praxe prováděná u holandských výsadkových jednotek – parašutismus, přesuny, překonávání překážek, nácvik bojových operací s malými zbraněmi a ručními granáty. Vylepšená pravidla byla autorizována a celoplošně přijata francouzskou armádou pod názvem vojenský pentatlon. První závody s mezinárodní účastí se konaly v roce 1950. Od té doby zájem o pentatlon neustále vzrůstá.

Vojenský pentatlon je soutěží jak jednotlivců, tak družstev, v níž musí závodníci prokázat nejen všestrannost, ale využít také vysokou úroveň svých schopností (rychlosti, síly, obratnosti a vytrvalosti) ve speciálních pohybových dovednostech.

Zahrnuje tyto vojenskopraktické dovednosti: střelbu z pušky, překonávání překážek na speciální překážkové dráze, plavání v uměle ztížených podmínkách (období překážkové dráhy), házení granátem na cíl a na dálku a přespolní běh.

Soutěž ve střelbě je tvořena ze dvou položek a to přesné střelby a rychlé střelby. V první položce má závodník na 10 ran čas 12 minut, ve druhé má na 10 ran 1 minutu. Výkony v obou se sčítají. Při vlastním závodě má každý soutěžící 5 nástřelných ran. Také zde je čas omezen na maximálně 7 minut. Střílí se na vzdálenost 200 m ze sportovních pušek, jejichž specifikace je určena pravidly.

Překážková dráha je 500 m dlouhá a obsahuje 20 překážek. Na rozdíl od naší je její náročnost dána především její délkou, obtížnost jednotlivých překážek je až na výjimky srovnatelná a jejím obsahem není hod granátem na cíl.

Plavání s překážkami probíhá v 50m bazénu. Závodník překonává 4 překážky. V podstatě se jedná o přelézání nebo podplavání překážek či o kombinaci obou těchto činností. Překážky jsou pevně uchyceny, mají standardní rozměry a rozmístění. Stejně jako při soutěži na překážkové dráze i zde se pro zvýšení atraktivity soutěží ve dvou drahách.

Čtvrtou soutěží je hod granátem na cíl a na dálku. Háže se kovovými granáty stanovených rozměrů o váze 600 g. Celkový čas výkonů je omezen hranicí 7 minut, z nichž jsou určeny maximálně 4 minuty pro hod na cíl a maximálně 2 minuty pro hod na dálku. Jedna minuta může být využita na odpočinek. Cílem při hodu na přesnost jsou dva soustředné kruhy o poloměru 1 a 2 metry (podle přesnosti se přiznávají body) vzdálené 20, 25, 30 a 35 metrů. Na každý se háže 4x, to znamená, že závodník má celkem 16 hodů. Pro hod na dálku má 3 pokusy, z nichž se započítává nejlepší. Obě položky se hodnotí dohromady.

Výkony všech disciplín jsou tabelovány. Po čtyřech disciplínách se provádí součet. Na základě pořadí a bodových rozdílů, kterým je přiřazen adekvátní čas, jsou závodníci handicapovou startovací metodou od nejlepšího k nejhoršímu pouštěni ke startu v běhu. Vítěz v cíli poslední soutěže vojenského pentatlonu – přespolního běhu na 8 km – je tak i celkovým vítězem soutěže.

Vojenský pentatlon je i soutěží družstev a soutěží nejenom mužů, ale i žen. Družstvo mužů (žen) je tvořeno šesti (čtyřmi) soutěžícími, z nichž se do celkového hodnocení počítá umístění čtyř (tří) nejlepších v každé disciplíně. Pro ženy platí stejná pravidla jako pro muže, s výjimkou hodu granátem (ženy hází granátem o váze 400 g na vzdálenost o 5 m kratší, tedy na 15, 20, 25 a 30 metrů) a přespolního běhu, kde musí překonávat vzdálenost pouze 4 km.

Všechny závody, konané na úrovni C.I.S.M., mají nejenom militantní charakter, ale jsou zároveň i velkou **společenskou událostí a kvalitními sportovními výkony**. Na závodech, které se konaly 31. 7. – 5. 8. 1995 ve Wiener Neustadtu v Rakousku, a které se staly poslední velkou prověrkou na úrovni evropského mistrovství před světovými hrami v Římě, dosahovali armádní sportovci z 11 zúčastněných států špičkové výkony.

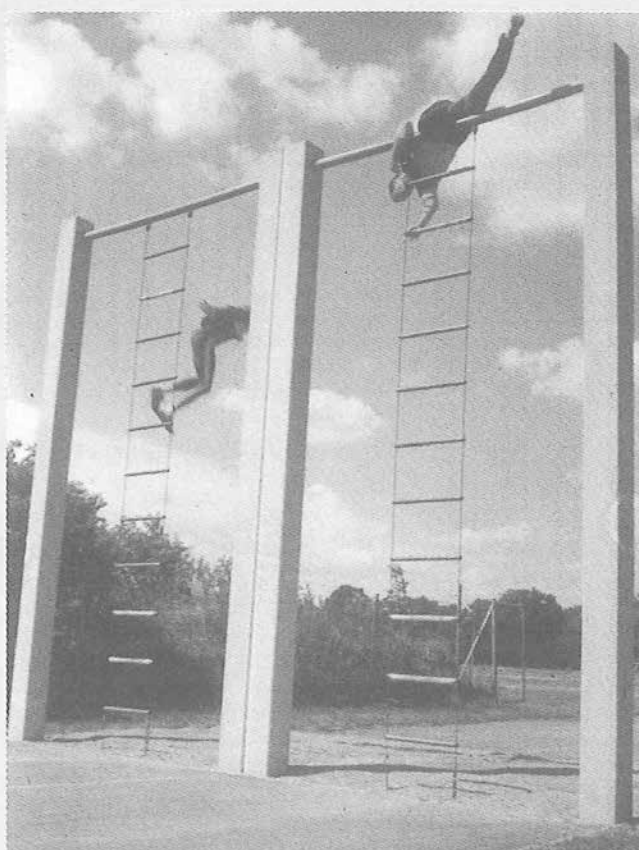
Pro orientaci uvádím dosažené nejlepší výkony a v závorce průměrný výkon. Střelba – 200 bodů, což je plný počet (180), překážková dráha 2:12,1 min (2:30), plavání s překážkami 25,3 s (30,0), hod granátem na cíl 128 bodů ze 136 možných (110), hod granátem na dálku 71 m (50) a přespolní běh na 8 km 25:40,6 min (28:30). **Vysoká výkonnost** závodníků byla dána téměř profesionální přípravou k závodům, protože, jak jsme zjistili, u většiny závodníků převažuje sportovní příprava nad vojenskou a to v poměru zhruba 3 : 1.

V současné době nejsou v AČR adekvátní podmínky pro pořádání tohoto závodu (chybí především speciální překážková dráha a překážky, které se instalují v bazénu). Avšak podobně jako v případě leteců nebo příslušníků brigád rychlého nasazení, kteří už úspěšně vstoupili do podobných soutěží jim „šitých na míru“, měla by se v budoucnu také tato soutěž stát soutěží pro všechny příslušníky pozemního vojska.

Pro kalendářní rok 1996 se počítá s vytvořením reprezentačního družstva AČR, za které ponese odpovědnost **Vysoká vojenská škola pozemního vojska Vyškov**, jakožto garant speciální tělesné přípravy příslušníků pozemního vojska.

Disciplíny, tvořící obsahovou náplň vojenského pentatlonu, jsou totiž přímo **součástí speciální tělesné přípravy**. Na jejím prosazování do praxe jako nedílné součásti profesionální přípravy vojsk se vedle tělovýchovných pracovníků podílejí a budou podílet i velitelé a to většinou právě z řad absolventů VVŠ PV Vyškov. Především na jejich teoretické a praktické připravenosti bude záviset fyzická připravenost vojáků AČR, proto musí být jejich příprava na co nejvyšší možné úrovni.

Napomoci by tomu měl nový učební plán předmětu tělesná výchova, plně odrážející současné požadavky kladené na vojenského profesionála, i další pohybové aktivity zaměřené přímo na jednotlivé prvky speciální tělesné přípravy, jakými jsou sportovní den rektora, vojenskopraktické soutěže ap. Nezbytná bude i samotná realizace plánované překážkové dráhy C.I.S.M. a technická úprava 50m bazénu, který škola k výuce využívá.

Záběr ze závodu v běhu na překážkové dráze ve Wiener Neustadtu

foto: autor

Základ reprezentačního družstva vytvoří nejúspěšnější sportovci z kontrolních závodů, které se budou konat po soustředění vytipovaných jednotlivců 11. – 15. března 1996 ve VVŠ PV.

Systémem týdenních soustředění se budou vybraní sportovci připravovat na vrchol sezóny, kterým bude **účast na světových hrách C.I.S.M. ve Wiener Neustadtu** na přelomu července a srpna. Věříme, že se podaří překonat všechny počáteční potíže a vojenský pentatlon si najde své pevné místo mezi armádními soutěžemi jak v republikovém, tak i mezinárodním měřítku.

Stanovisko k článku

V časopisu Vojenský profesionál č. 2/96 bylo uveřejněno třetí pokračování článku Ing. Stanislava Kočře, CSc. (plk. v záloze) pod názvem **Bojová činnost mechanizované brigády**.

Telefonické dotazy velitelů dělostřeleckých útvarů, ale také důstojníků vševojských štábů svědčí o dezinformaci velitelského sboru všech stupňů, způsobené autorem článku.

Vzhledem k závažnosti problematiky budou úloha a místo dělostřelectva a jeho bojové možnosti objasněny v následujících číslech časopisu.

Omlouváme se čtenářům za uvedení nesprávných informací.

Cvičení COOPERATIVE NUGGET '95

– 1. část

Kapitán Ing. ROMAN SIWEK

Příslušníci 4. brigády rychlého nasazení se v srpnu 1995 zúčastnili ve výcvikové základně FORT-POLK (USA) cvičení pod názvem COOPERATIVE NUGGET '95 (CN-95).

Cílem třítydenního pobytu bylo procvičit hlavní druhy taktiky mírových jednotek na stupni četa – rota a příprava na případné společné mírové operace. Záměrem cvičení bylo i vzájemné poznání účastníků a seznámení se s výcvikovými metodami a prostředky americké armády.

Cvičení se zúčastnilo více než 4000 vojáků z USA, Velké Británie, Kanady a z tohoto počtu okolo 600 vojáků ze 14 zemí střední a východní Evropy – účastníků programu Partnerství pro mír. Z posledně jmenovaných zemí se cvičení zúčastnily jejich perspektivní jednotky, například z Polska příslušníci 6. vzdušné výsadkové brigády, z Maďarska jednotka Peace keeping, ze Slovinska příslušníci 1. Speciální brigády MORIS, z Litvy posluchači Vojenské akademie a vojáci ze speciální jednotky Šedí vlci. Ze zemí bývalého Sovětského svazu se společně akce zúčastnili převážně výsadkáři.

Americká pořadající strana byla zklamaná neúčastí vojáků z Ruské Federace, přestože jim byla účast také nabídnuta.

Z Armády České republiky se cvičení zúčastnila skupina jedenapadesáti vojáků ze 4. brigády rychlého nasazení. Všichni příslušníci českého kontingentu byli vojáci z povolání a dělesloužící poddůstojníci z útvarů této brigády. Tato skupina byla sestavena výhradně pro toto cvičení a setkala se v tomto složení týden před odletem do USA.

Vojenská základna Fort-Polk

Výcviková základna jednotek Rangers a Airborne – JOINT READINESS CENTRE je umístěna asi 40 km jihozápadně od Alexandrie ve státě Louisiana. Základna je tvořena severní částí kasárny a sklady a jižní částí, kterou tvoří městečko s obchody, kulturními centry, letištěm, sportovišti i infrastrukturou potřebnou pro život a pobyt vojáků základny a jejich rodin.

K těmto obytným částem přiléhá výcvikový prostor s veškerým výcvikovým vybavením. Zajímavostí je, že značná část výcvikového prostoru zasahuje do Národního lesa KISATCHIE a činnost vojáků ho žádným způsobem nepoškozuje.

Základna je určena k výcviku a přípravě amerických jednotek před nasazením do bojových akcí v různých částech světa. V současné době je zde dislokován 2. lehký obrněný pluk, 42. dělostřelecká brigáda, 108. protiletadlová brigáda, tzv. WARRIOR BRI-

GADE, 509. prapor vojenské policie a různé týlové a zabezpečovací jednotky.

V blízkosti základny je rekreační zóna tzv. ALIGATOR LAKE (Aligátoří jezero), s množstvím sportovišť a zařízení k pořádání pikniků, které jsou neodmyslitelnou součástí každé společenské akce. V kasárenské části je také osm kaplí pro vojáky různých náboženských vyznání a každá zde dislokovaná jednotka má svůj klub.

Kasárna nejsou oplocena a prochází jimi veřejná komunikace. Pouze do některých částí základny jako např. ubytovací a výcvikové prostory složky Special division operations a sklady nebyl přístup a byly přísně střeženy.

Organizace cvičení

Cvičení bylo pečlivě připravováno déle než rok a byla mu věnována značná pozornost sdělovacích prostředků. Všichni američtí novináři zdůrazňovali fakt, že je to poprvé, kdy cvičí na americké půdě vojáci bývalého Varšavského paktu. Tato informace se však později promítla v určité nedůvěře některých američanů k nám a v rozhovorech s nimi bylo cítit, že ještě nepochopili všechny změny ke kterým v Evropě došlo.

Dle propozic byl každý národní kontingent členěn na cvičící čet, rozhodčí, příslušníky tiskového střediska, logistickou buňku, psychologa (duchovního) a velitele kontingentu.

Národní čety byly organizovány do rot (tři národní čety a jedna americká), kterým veleli Američané. Velitel rot organizoval každodenní porady s veliteli čet, bez dalšího mezistupně. V tomto ohledu měla naše četa výhodu oproti většině jiných čet. Velitelem naší čety byl kpt. Petr Miler, absolvent kurzu Rangers, který bez problémů komunikoval ve vojenské angličtině.

Po aklimatizaci a sportovním dni bylo cvičení slavnostně zahájeno na Poli cti základny Fort Polk za přítomnosti ministra obrany USA Williama Perryho.

Pak již probíhal intenzivní výcvik a cvičná mírová operace.

Zabezpečení kontingentů

Veškeré náklady, mimo kapesného vojáků, hradili Američané, i dopravu oběma transportními letouny C141B STARLIFTER za-

bezpečili z území každé účastnické armády. Každý jednotlivec byl vybaven americkými polními letními stejnozkroji, systémem MILES a potřebnou výstrojí pro činnost v subtropickém podnebí (například pláštěnky a moskytiéry).

K jazykové podpoře byli ke každé jednotce přiděleni příslušníci 10. speciální skupiny (dislokované v Evropě), kteří ovládali velmi dobře jazyk dané země.

Ubytování účastníků cvičení bylo zabezpečeno v klimatizovaných kasárenských objektech severní části Fort Polku. Každý kontingent byl ubytován v jednom objektu s veškerým sociálním zařízením. Klimatizace zde není žádný přepych, ale vzhledem k podmínkám životní nutností. Při vlastní cvičné operaci přespávali vojáci ve stanech.

Systém stravování byl dobře organizován, pouze pestrost stravy si nežadá s českou kuchyní: Denně k snídani míchaná vajíčka se slaninou, k obědu konzervovaná dávka a k večeři se střídala kombinace hamburger – brambory nebo rýže a hotdog – maso, brambory, rýže.

Je třeba uznat, že ke každému jídlu bylo množství ovoce a zeleniny, jakož i pití dle výběru, od skoro rituální COCA-COLA, až po kávu. K večeři byla vždy zmrzlina. Skoro celý proces výdeje stravy byl samoobslužný a množství jídla bylo téměř neomezené.

Zde bych se chtěl pozastavit u konzervovaných dávek. Tzv. MEAL-READY-TO-EAT má velmi daleko do našich elegantních dortových beden firmy Zeman a Zeman, kde je jídlo umístěno v igelitové tašce spolu s konzervativem, které před nedávkem velice překvapily naše vojáky.

Americká konzervovaná dávka je malý zázrak, jelikož obsahuje celodenní stravní dávku v dostatečném sortimentu a přesto se vleze do kapsy v kalhotách maskáčů a pomocí chemického přípravku a malého množství vody umožňuje ohřát jídla kdekoliv. Z naší dortové bedny se voják téměř nenajde. Tento rozdíl nebude pravděpodobně dán vyspělostí amerických technologií...

Průběh cvičení

Cvičení bylo rozděleno do dvou částí:

1. Nácvik taktiky mírových jednotek
2. Polní cvičení – cvičná mírová mise

Nácvik činnosti a taktiky mírových jednotek

V této části byla sedm dní pod vedením amerických instruktorů cvičena tato tematika:

- zabezpečení prostoru rozmístění jednotky,
- doprovod a ochrana důležité osoby a konvojů,
- ochrana objektů,
- reakce na terorismus proti civilním osobám,
- činnost proti odstřelovačům,
- reakce na média,
- zřízení místa pro rozdělení humanitární pomoci,
- pozorovací stanoviště,
- reakce na miny – vyhledávání a označení,
- CHECK POINT – kontrolně propouštěcí místo,
- patrolování.

Kromě těchto témat byli vojáci proškoleni o první pomoci, poučeni o jedovatých rostlinách a nebezpečných živočíchů, se kterými se zde mohou setkat (jedovatí hadi, pavouci, moskyti atd.), prováděli odsun raněného vrtulníkem a viděli ukázkou min a nástrah.

Denně probíhal desetihodinový výcvik v různých částech výcvikového prostoru, na který vojáci vstávali o půl čtvrté ráno a vraceli se k večeři. Denně se teploty pohybovaly přes 40 °C ve stínu, což při vysoké relativní vlhkosti znamenalo stále neschnoucí propocené maskáče. Při maximálních teplotách (při zahájení mírové operace 52 °C ve stínu) vojáci vypili 1–2 litry vody za hodinu.

Cvičná mírová operace

Námětem týdenního cvičení byl konflikt mezi fiktivními státy Acadia a Cortina. Po dohodě o zastavení palby bylo vytvořeno nárazníkové pásmo, do kterého byly nasazeny mnohonárodnostní jednotky mírových sil pod velením NATO.

V průběhu cvičné mírové operace každá jednotka plnila úkoly formou rotace mezi pozorovacími stanovišti a kontrolními body, prováděla patrolování a ostatní činnosti, které byly procvičeny v předchozí části. Naše jednotka byla zařazena do roty spolu s bulharskou, polskou a americkou četou.

Nasazení vojáků proběhlo leteckým mostem letouny C-130 Hercules a vrtulníky CH-47 Chinook a UH-60 Black Hawk. Samotné výsadkové operaci byl přítomen předseda Sboru náčelníků štábů U. S. armády generál John Shalikashvili.

Proti cvičícím vojákům bylo nasazeno množství příslušníků značkovacích skupin, kteří naprosto věrně imitovali činnost nepřátelů stran a domorodého obyvatelstva. Denně značkáři vytvářeli různé situace, jako například napadení stanoviště odstřelovači, různé problémy při pronikání přes kontrolní stanoviště, konflikty mezi domorodým obyvatelstvem a teroristické útoky nepřátelů stran atd.

Press centrum

Činnost tiskového střediska byla zpočátku obtížná z toho důvodu, že organizátoři vyžadovali placení poplatků za využívání faxu a telefonu, na což většina účastníků z jednotlivých kontingentů neměla prostě peníze. Ve prospěch press centra měla působit podle propozic tzv. Combat Camera, což byl početný tým vojenských kameramanů a fotografů s prvotřídním technickým vybavením. Tato skupina denně natočila množství materiálu, výsledkem jejich práce na konci cvičení byl patnáctiminutový sestřih na videokazetě (v normě, která se v Evropě neuvádí) a několikastránková brožura s různými výjevy ze cvičení.

Český tým v tiskovém středisku odesílal své zprávy pro naše sdělovací prostředky prostřednictvím zastoupení ČTK v New Yorku. Jako první jsme vytvořili v press centru tzv. Národní stůl, na kterém jsme prezentovali naši zemi a armádu pomocí všech dostupných materiálů. Mezi propagační materiály jistě nebylo možno počítat pytlík knoflíků a poddůstojnických „pecek“, které nám dovezl pracovník naší mise při ambasádě.

Na tomto místě bych chtěl velice poděkovat panu pplk. Václavu Kupilkovi, který byl členem českého týmu v tiskovém středisku a svojí „novinářskou dotěrností“, ale hlavně profesionálním přístupem, v mnohém pomohl dobré prezentaci naší armády mezi ostatními novináři.

Celkově je možno říci, že i přes mnohé problémy byla práce v tiskovém středisku pro naši reprezentaci velice úspěšná.

Program pro duchovní a psychology

Formou přednášek a seminářů byly probírány různé otázky z duchovní, psychologické a sociální oblasti. Účastníkům byl vysvětlen přístup americké armády k sociálnímu zabezpečení vojáků a jejich rodin, který mají skutečně dobře propracovaný. Závěrem je, že manželka velitele základny vede klub manželek vojáků, v němž mají například skupinové terapie k řešení problémů manželství a předcházení krizovým jevům v rodinném soužití.

Američané chápou, že důležitou podmínkou pro maximální výkon vojáků je klidné rodinné zázemí. O víkendech je na této základně organizováno množství kulturních a sportovních akcí právě pro rodiny vojáků.

Na některé dotazy však instruktoři nebyli ochotni odpovídat. Například jak je řešen problém bojových psychologických traumat v americké armádě.

—pokračování—

Zákon o státních vyznamenáních ČR

Ing. FRANTIŠEK JEDLÁNEK

Téměř každý stát zřizuje státní vyznamenání jako odměnu za hrdinství, zásluhy a další prospěšnou činnost občanů svých a ostatních států.

V tradicích vyznamenání ČSR je zajímavý vývoj. Revoluční nadšení v r. 1918 přineslo, jako jeden z prvních, zákon Prozatímního Národního shromáždění o zrušení šlechtických titulů, hodností a řádů rakousko-uherské monarchie. Jako výraz demokracie nebyla zřízena nová vyznamenání. Tehdy se však zapomnělo, že na válečných frontách ještě bojují desítky tisíc občanů nového státu v řadách legií, a nejlepším byla udělována vyznamenání, založená Československou národní radou v Paříži. Mezi ně patřil Řád Sokola, Válečný kříž 1918, Revoluční medaile a Medaile Vítězství. Musela být přijata novela zákona, která dovolila nošení již udělených vyznamenání, včetně dekorací spojeneckých států.

Bohaté zahraniční styky, často spojené s udělováním řádů čelným představitelům našeho státu, si vynutily v r. 1922 zřízení řádu, který byl podle zákona vyhrazen pouze pro cizí státní příslušníky. Byl to známý Řád Bílého lva, jeden z nejkrásnějších řádů světa. Až do r. 1939 se neprosadila myšlenka zřídit další řády pro naše občany.

První vyznamenání, udělená našim občanům za hrdinství na bojištích II. světové války, byly francouzské, polské Válečné kříže a anglická vyznamenání. Počátek II. světové války přinesl zvrat i v naší legislativě. Československá vláda v Londýně zřídila již v r. 1940 Válečný kříž 1939, Medaili Za chrabrost před nepřítelem a postupně další dekorace pro ocenění našich občanů a občanů spojeneckých států, kteří bojovali na frontách proti nacistickému Německu.

Po skončení II. světové války a v padesátých letech byl vytvořen rozsáhlý systém řádů, vyznamenání a dalších ocenění, který se rozvíjel až do r. 1989. V souladu se zákonem byly zřizovány resortní dekorace, čestné a pamětní odznaky, až se tento systém stal téměř nepřehledným. Výrazně se dotýkal armády, kde se podle výstrojního předpisu upravovalo nošení vyznamenání na stejnokroji. Velký počet dekorací, u některých i důvod udělování, snižoval vážnost a úctu k vyznamenáním.

Avšak přišel listopad 1989 a politický systém s některými atributy odnesl čas. Bylo nutno reagovat na změnu Ústavy, znaku a názvu státu a tak, po skončení tahanic o pomlčku a jiné důležité věci, přišla doba na přípravu nového zákona o státních vyznamenáních. Dne 10. října 1990 byl přijat zákon č. 404/1990 Sb. o státních vyznamenáních. **Udělování vyznamenání bývalé ČSSR bylo zastaveno.**

Nově byly zřízeny:

- Řád Bílého lva – pouze pro občany cizích států,
- Řád Tomáše G. Masaryka,
- Řád Milána R. Štefánika,
- Medaile Za hrdinství,
- Medaile Za zásluhy.

Tato vyznamenání byla za krátkou existenci ČSFR udělována velmi zřídka. Např. Medaile Za hrdinství byla udělena jen jedenkrát, důstojníkovi naší armády, za záchranu lidského života.

Rozdělení ČSFR a vznik nového státního útvaru, České republiky, přinesly staronový problém, zřídit také nová vyznamenání. Výrazně déle trvalo, než se zákonodárné iniciativy chopila skupina poslanců Sněmovny a v prosinci 1993 začala pracovat komise, složená z poslanců, zástupců MO ČR, Kanceláře prezidenta ČR a odborných expertů, která vypracovala v únoru 1994 paragrafované znění zákona. Byly brány v úvahu tradice, evropské zvyklosti, ekonomické možnos-

ti, umělecké pohledy a vzory, včetně výrobních možností doma i v zahraničí. Poslední varianta návrhu obsahovala širší spektrum odměňování, včetně hrdinství, záchranu života, zásluh v odporu proti totalitě, službu v mírových silách v zahraničí. Byly odmítnuty návrhy na zřízení služebních medailí pro příslušníky ozbrojených sborů a vypuštěn návrh na zrušení některých vyznamenání ČSSR.

Dne 2. července 1994 byl zúžený návrh zákona schválen a přijat zákon č. 157/1994 Sb. o státních vyznamenáních.

Podle nového zákona byly zřízeny:

- Řád Bílého lva (pět tříd ve vojenské a civilní skupině),
- Řád Tomáše G. Masaryka (pět tříd),
- Medaile Za hrdinství,
- Medaile Za zásluhy (tři stupně).

Zákon přesně specifikuje provedení řádů a medailí, způsob podávání návrhů, způsob udělování a další údaje.

Pro čtenáře je důležitá znalost znění § 12, kde je stanoveno **pořadí nošení vyznamenání:**

- a) Řád Bílého lva podle pořadí udělení,
- b) Řád Tomáše G. Masaryka podle pořadí udělení,
- c) *československé řády* (zvýrazněno autorem),
- d) zahraniční řády v pořadí podle tříd a pořadí, jak byly uděleny,
- e) Medaile Za hrdinství,
- f) Medaile Za zásluhy,
- g) *československé kříže, medaile a další dekorace podle stupňů a pořadí, v jakém byly uděleny* (zvýrazněno autorem)
- h) zahraniční kříže, medaile a dekorace podle stupňů a pořadí, v jakém byly uděleny.

Tak se dostávám k účelu článku. Chci objasnit některé skutečnosti, které se projevují v armádě. Od určité doby začaly z blůz uniform mizet stužky vyznamenání, ožývaly se různé narážky a stanoviska o vhodnosti nošení, osobním postoji a jiné postranní formulace, čímž u nás vždy prokazujeme náročnost a postoje „za pět minut dvanáct“. U některých vojáků šlo o pozdní výčitky svědomí, závist, o nejasnost a také o skryté obavy a tendence neupozorňovat na sebe a přejít.

Vedením resortu MO ČR nebyla ani nemohla být vydána nějaká nařízení nebo pokyny, které by nebyly v souladu s platným zákonem. Základním přístupem k nošení udělených vyznamenání je ustanovení platného zákona a zásada, že „co není zakázáno, to je dovoleno“. To platí v pojetí celého našeho prvního řádu.

Zákon č. 157/1994 Sb. zrušil platnost zákona č. 404/1990 Sb. o státních vyznamenáních ČSFR, kromě § 16 a 18, nikoliv vyznamenání jako taková. A zákon č. 404/1990 Sb. **zastavil udělování vyznamenání ČSSR**, nikoliv jejich nošení a **žádná vyznamenání nezrušil**. Paragraf 18 zákona č. 404/1990 Sb., který zůstal v platnosti, stanoví:

„*Ode dne účinnosti tohoto zákona nelze udělovat nebo propůjčovat řády, medaile nebo jiná obdobná ocenění podle dosavadních právních předpisů, tím není dotčeno právo nosit insignie těchto řádů, medailí nebo obdobných ocenění...*“ (zvýrazněno autorem).

Z právního hlediska mohou občané ČR (vojáci v činné službě a v záloze) na blůze stejnokroje nosit ta vyznamenání, která byla zřízena a udělena do r. 1992, včetně dekorací států zaniklých jako SSSR, NDR, SFRJ.

Z vyznamenání ČSSR lze nosit např.: Řád Rudé hvězdy, Řád práce,

Medaili Za zásluhy o obranu vlasti, Medaili Za službu vlasti, Medaili Za upevňování přátelství ve zbraní, Medaili Za zásluhy o ČSLA a další.

Ze zahraničních vyznamenání je povoleno nosit podle pořadí udělení např.:

- Kampforden NDR,
- medaile za upevňování bojové družby NDR, PLR, BLR, SSSR,
- pamětní medaile k výročí vítězství nad Německem,
- pamětní medaile k výročí vzniku ozbrojených sil BLR, SSSR, KUBY a další vyznamenání.

Mezi nová vyznamenání patří Medaile Za službu míru OSN (IN THE SERVICE OF PEACE), která se uděluje příslušníkům mírových sil a pozorovatelům mírových misí OSN. Bohužel velmi málo vidíme na blůžkách vojáků AČR vyznamenání udělená účastníkům operací DESERT SHIELD a DESERT STORM ze Saúdské Arábie.

Způsob a pořadí nošení vyznamenání v Armádě ČR je řešeno v souladu § 12 zákona č. 157/1994 Sb. výstojním předpisem a nemůže být porušováno.

Po výrazném odchodu tisíců vojáků z povolání z armády již asi nikdo nebude hledat „staré struktury“ a vyčítavě sledovat dvě tři stužky na blůze. Ti, co zůstali sloužit v armádě, se nemusí stydět za ocenění minulé práce, která nebyla nikdy lehká a doceněná, když byla dělana s lidmi a poctivě.

Při stále častějších setkáních s vojáky zahraničních armád při návštěvách a společných cvičeních, je na první pohled zřejmé, že většina států věnuje značnou pozornost viditelnému ocenění zásluh, hrdinství, služby, a kvalit osobnosti vojáka z povolání tak, aby bylo ve společnosti místo vojáka z povolání zvýrazněno. Markantní je ocenění v armádě USA, skromnější v armádě SRN, Belgie nebo Rakouska.

U nás uplynul již více než rok platnosti zákona a přesto není možné nikoho vyznamenat. Teprve byly přijaty umělecké návrhy na nové řády, zadány do výroby, na ostatní vyznamenání je vypsána veřejná soutěž. Když připočteme dobu na výrobu, podání a schválení návrhů na udělení a propůjčení, je zřejmé, že první udělení může být snad 28. října 1995. Tímto stavem byly poznamenány oslavy 50. výročí vítězství nad Německem.

Pro ucelenou informaci čtenářů ukáží řešení stejné problematiky ve Slovenské republice. Národní radou SR byl 2. února 1994 přijat zákon č. 37/1994 Sb. o státních vyznamenáních SR.

1. Byly zřízeny tyto řády:

- a) Rad Bieleho dvojkríže (jen pro cizí občany)
- b) Rad Andreja Hlinku (za zásluhy o vznik SR – uděluje se pouze do r. 1998)
- c) Rad Ludovíta Štúra (občanská a vojenská skupina). Všechny řády jsou udělovány ve třech třídách.

2. Byly zřízeny tyto kříže:

- a) Kříž Milána Rastislava Štefánika (ve třech stupních),
- b) Pribinov kříž (ve třech stupních).

Paragraf 15 stanoví pořadí nošení vyznamenání, kde je mezi jiným uvedeno:

- b) česko-slovenské řády, udělené nebo propůjčené do 25. února 1948 a od 10. října 1990 v pořadí v jakém byly uděleny
- e) česko-slovenská vyznamenání udělená do 25. února 1948 a od 10. října 1990 v pořadí, v jakém byla udělena.

V odst. 2 § 15 se zakazuje nosit vyznamenání, propagující hnůt, která prokazatelně směřují k potlačení práv a svobod občanů a nebo hlásají národnostní, rasovou, třídní nebo náboženskou nenávisť.

Tím je vyřešeno nošení téměř všech dekorací bývalého režimu, protože byly převážně zřízeny v rozmezí let 1951–1955 a později.

Jako dlouholetý sběratel vyznamenání jsem se pokusil popsat stávající situaci v této oblasti. V současné době je v AČR dosahováno některými jednotlivci a jednotkami takových výsledků, které by si zasloužily veřejné a viditelné ocenění. Současná soustava řádů a medailí takové ocenění vrchním velitelem ozbrojených sil umožňuje. Lze uvést i novou iniciativu MO ČR k novelizaci zákona č. 157/1994 Sb.

Kodifikační systém NATO

*Ing. ROMAN ŠTRUNC,
Ing. MIROSLAV LORENC, CSc.,
Dr. Ing. PETR SAZEČEK*

(dokončení z čísla 3/1996)

Prvky kodifikačního systému NATO

• Položka zásobování

Kodifikační systém NATO je založen na konceptu položky zásobování, který zaručuje unikátní identifikaci pro každou položku výroby.

Je třeba znát rozdíl mezi položkou zásobování a položkou výroby:

Položka výroby – je výrobkem dodávaným pod stejným referenčním číslem – RN (Reference Number) jediného výrobce. Referenční číslo dává výrobku jedinečnou identifikaci danou technickým výkresem, normou či jiným označením u konkrétního výrobce. Vazba RN na výrobce je v civilním sektoru běžně identifikovatelná, např. pomocí čárového kódu EAN.

Položka zásobování – v kodifikačním systému NATO označuje tento pojem předmět nebo skupinu předmětů, které mají uživatelsky shodné vlastnosti. Přesné určení položky zásobování tedy závisí na technických a logistických úvahách uživatele. Příkladem může být elektrický akumulátor, který může být nakoupen se shodnými technickými parametry od různých výrobců. Jednoznačným identifikátorem položky zásobování může být vázáno více položek výroby.

• Název položky

Výběr nebo sestavení pouze jednoho názvu pro jeden zásobovací druh zboží je předpokladem pro společný jazyk v materiálovém hospodářství.

Základní informační bázi pro pojmenování položky je **Seznam názvů položek NATO, příručka H6**. Obsahuje schválené, hovorové a základní názvy položek.

Schválený název – AIN (Approved Item Name) se používá pro popisnou metodu identifikace položek a tam, kde je to vhodné, i pro referenční metodu. **Hovorový název** má odkaz ke schváleným názvům položek. Když nemůže být název položky uveden s odkazem ke schválenému názvu položky, může být výji-

mečně použit **neschválený** název položky.

Základní název je základem schváleného názvu. Pro pojmenování položky se samostatně nepoužívá.

• Klasifikace položek

Klasifikační systém zásobování NATO – NSC (NATO Supply Classification) se zakládá na federálním klasifikačním systému zásobování Spojených států – FSC (Federal Supply Classification). Jeho struktura stanoví seskupování položek a jejich vztah k plnění potřeb řízení v logistice.

Klasifikační systém umožňuje, aby byly položky rozděleny do skupin (Groups), z nichž každá je podrozdělena do tříd (Classes). Každá třída pokrývá homogenní oblast produktů, které jsou spojeny na základě jednoho z následujících kritérií:

- jejich fyzické nebo výkonnostní charakteristiky
- vztah jejich součástí, příslušenství a doplňků k nejbližším skupinám vyššího řádu, pro které jsou specificky určeny
- skutečnost, že tyto položky jsou zpravidla obstarávány nebo vydávány společně.

Účelem klasifikačního systému NATO je usnadnit řízení zásobování seskupením zásobovacích položek do skupin a tříd, z nichž každá z nich pokrývá oblast příbuzných položek s podobným použitím.

Tento klasifikační systém používá čtyřmístnou číslovací strukturu. První dvě čísla identifikují skupinu a poslední dvě číslice třídu ve skupině.

Z 99 skupin dovolených podle tohoto systému číslování se v současné době používá 78 skupin podrozdělených zhruba do 600 tříd.

• Identifikace položek

Identifikace položky je nejdůležitějším prvkem kodifikačního systému NATO, jelikož vytváří jednoznačnou identifikaci každé položky zásobování. Pojem položky zásobování je vyjádřen identifikací položky.

Identifikace položky se skládá z údajů postačujících k vytvoření základní informace o položce, která určuje její jedinečný charakter a odlišuje ji ode všech ostatních položek zásobování. V závislosti na kvalitě a množství dostupných údajů o položce může být použito různých metod a typů identifikace položky.

K realizaci procesu identifikace položek byly v kodifikačním systému NATO stanoveny dvě metody: **popisná metoda** a **referenční metoda**. Přednost se dává popisné metodě.

Popisná metoda identifikace položky určuje položku zásobování popisem jejích vlastností. Tyto technicky přesné charakteristiky ji jednoznačně určují. Tím je usnadněn proces identifikace a je umožněno srovnání s ostatními položkami.

Referenční metoda identifikace položek stanoví identitu položky odkazem na výrobce a jeho identifikační číslo položky. K jedné položce zásobování lze přiřadit položky výrobce jednoho nebo více výrobců. U referenční metody tedy nejsou základní charakteristiky položky zásobování vymezeny v identifikaci po-

pisem, ale mohou být ověřeny průzkumem dat podle identifikačního čísla položky výrobce.

• Skladové číslo NATO – NSN

Přidělení nového skladového čísla NATO národním kodifikačním úřadem je potvrzením vzniku nové položky zásobování v rámci kodifikačního systému NATO. Toto nové přidělené NSN budou trvale užívat všichni uživatelé takto specifikované položky zásobování. To znamená, že pokud bylo kdysi v USA přiděleno NSN položkám zásobování, které tehdy používala armáda USA, používá se pro identické položky výroby z celého světa dodnes.

Skladové číslo NATO je skupina 13 čísel, která je rozdělena do 3 částí. První 4 číslice jsou zásobovací klasifikace NATO – NSC. Další 2 číslice jsou kód národního kodifikačního úřadu – NCB. Posledních 7 číslic je pořadové číslo, které přiděluje NCB. Kód NCB a pořadové číslo tvoří národní identifikační číslo položky – NIIN. Příklad je uveden na obr. 3.

Tato struktura skladového čísla umožňuje přidělovat jej až 10 milionům položek zásobování v rámci každého národního kodifikačního úřadu.

Mezinárodní výměna dat

Všichni uživatelé systému udržují kodifikační informace v speciálních databázích, které jsou strukturovány podle zásad pro splnění požadavků na standardizaci, mezinárodní výměnu dat, řízení dat atd. Jedna část databáze obsahuje systém SSR, pomocí kterého je možno vytvořit v požadované kvalitě druhou část – tzv. národní soubor – celkový záznam o položce TIR. Všichni členové kodifikačního systému se mohou na tento národní soubor dotazovat. Tato data jsou přenášena pomocí speciálních transakčních postupů cestou elektronické pošty (MAILBOX SYSTEMU v NAMSA).

Základem pro přenos dat je 80sloupcový kartový formát. Tento formát obsahuje řídící pole, které slouží pro komunikační transakce a minimalizuje vznik chyb a omylů. Dále obsahuje pole, které se označuje jako **segmenty**. Toto pole je identifikováno alfanumerickým kódem. Segmenty se skládají z datových elementů. Základní komunikační segmenty jsou:

Segment A – zahrnuje identifikační data položky

Segment B – informace o uživateli položky (kódy MOE – národní i cizí)

Segment C – informace o referenci – (NSCM, referenční číslo)

Segment H – informace pro řízení materiálu

Segment V – zakódovaná data popisné metody identifikace

Segment M – dekódovaná data popisné metody identifikace

Segment K – informace o zrušených a nahrazených NSN

Segment 8 – informace o výrobci – NSCM, adresa atd.

Každá mezinárodní transakce je identifikována kódem **DIC** (Document Identifier Code). Tento kód má 3 znaky. Pokud je první znak L, jedná se o dotaz (vstup), pokud je to K, jed-

NSN

2310 13 1234585

NSC

NCB pořadové číslo

NIIN

Obr. 3. Příklad skladového čísla NATO

ná se o odpověď (výstup). Druhý znak má význam dopadu transakce na soubor v zemi příjemce. Například A znamená přidání informací o položce, C modifikace existujících dat nebo D zrušení dat.

Třetí znak vyjadřuje ve zkratce anglický význam transakce. Například U pro uživatele (User) nebo R pro referenci (Reference).

Tedy např. LAR znamená dotaz na možnost přidání referenčního čísla, LKD informace o zrušení položky, která byla duplicitní, LSA žádost o kodifikaci, KSR přenos výsledku vyhledávání nebo KDU zrušení uživatele položky.

Transakce se označuje 13místným kontrolním číslem dokumentu DCN (Document Control Number), který vyjadřuje uživatele položky (Originator) a NCB, který je odpovědný za přenos transakce (Submitter). Dále obsahuje datum transakce podle Juliánského kalendáře a pořadové číslo dokumentu.

Závěr

Z výše uvedeného plyne, že dosažení plné kompatibility a interoperability AČR s NATO v oblasti logistiky není zdaleka možné zjednodušovat jen na technickou oblast výstavby a propojení informačních systémů. Mnohem podstatnější a pracnější je oblast sjednocení pracovních postupů a zajištění požadované kvality dat.

Tyto problémy nelze vyřešit žádným revolučním skokem, ani obětováním velkých prostředků na nákup hotového díla zvenčí. Zdá se spíše, že jedinou cestou k danému cíli je obětování velkých prostředků na vlastní mravenčí a dlouhodobou práci, za cílevědomé a důsledné koordinace postupu v armádě a českém průmyslu. Tento nepřehledný potěšující poznatek má však i svou světlou stránku. Tou je snadnost rozhodnutí. AČR není totiž na rozcestí, aby si mohla vybrat. V tomto případě platí jednoznačné – tam – anebo zpátky.

Literatura:

(1) Štrunc, R., Sazeček, P.: **Integrovaná logistická podpora a analýza logistické podpory výzbroje a techniky v armádách NATO**, Vojenský profesionál, 1995, č. 9.

(2) Kolektiv: **Guide To The NATO Codification System**, Material Management Systems Sectio Defence Support Division NATO Headquarters, Brusel, 1989.

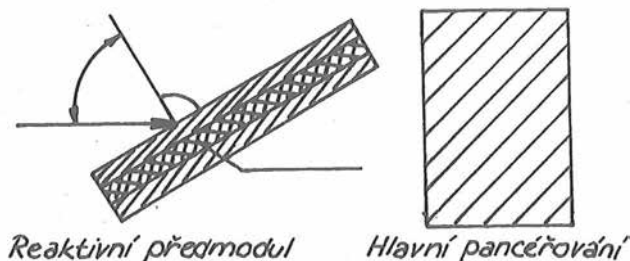
(3) Kolektiv: **NATO Codification System**, Bureau Interforces de Codification, Brusel, 1995.

Možnosti a zdokonalování pancéřové ochrany

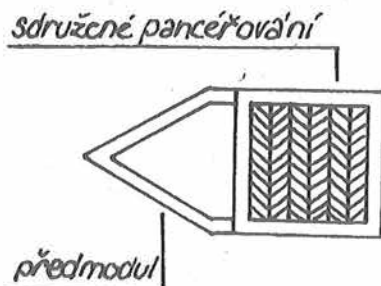
(Dokončení článku z čísla 3/96)

• Reaktivní pancéřování

U reaktivního pancéřování se jedná o „předmoduly“ ze dvou ocelových desek, mezi nimiž leží vrstva trhaviny, a tyto desky jsou uloženy na konvenční pancéřování (obr. 5). Při nárazu jehly kumulativní náplně nebo penetrátoru působícího kinetickou energií je tato trhavina přivedena k rozvětvení, takže ocelové desky jsou velkou rychlostí odvrženy od sebe. Tím bude u kumulativní munice neustále zasouván materiál desek do vznikající jehly a u munice působící kinetickou energií – pokud je skladba reaktivního modulu dostatečně těžká – budou na penetrátor působit tak velké příčné síly, že se zlomí. Tímto způsobem bude u obou principů munice průrazný výkon účinně snížen.

Obr. 5. Reaktivní pancéřování. Velmi dobrá ochrana proti šípovým střelám a jednostupňovým kumulativním náplním. Do vozidla je převáděn intenzivní šok. Uplná ochrana plochy je nesnadno realizovatelná.

Obr. 6. Koncepce ochrany tanku Leopard 2 A5

Na tomto pancéřování jsou problematické – rozdílně podle konstrukce reaktivních modulů – zčásti velký ráz přivedený do vlastního tanku (elektronické a optické díly atd.), jakož i ohrožení v blízkosti se nacházejícího personálu a materiálů střepinami vybuchujících reaktivních předmodulů.

Moderní pancéřování v rámci zvyšování bojové hodnoty tanku LEOPARD 2

Zajisté není zapotřebí žádného zvláštního vysvětlení, že popsané principy ochrany nebudou použity ani v této jednoduše popsané skladbě, ani v této čistotě druhů.

Koncepce ochrany tanku je výsledkem složitého procesu optimalizace, na který působí mnoho parametrů jako např. přijatý profil ohrožení, požadovaná úroveň ochrany, prostorová a hmotnostní účinnost ochranných souborů, prokázaný ochranný výkon, výdaje atd.

Pro zvýšení bojové hodnoty „stupeň II“ tanku LEOPARD 2 byla pro přední část věže a přední části bočních stěn věže realizována kombinace voštinového a sdrúženého pancéřování adaptací těžkých předložných modulů (obr. 6).

Tím je osádce poskytnuta ochrana jak proti těžkým moderním střelám působícím kinetickou energií, tak také proti působení jedno- a dvoustupňové kumulativní munice, a to i nejtěžších ráží. Pro realizaci této bezpochyby vysoké úrovně ochrany v přední části věže proti dnešním moderním zbraním bylo nutno upustit od přiměřené ochrany trupu a střechy věže, a to mezi jiným také z rozpočtových důvodů.

Optimální uspořádání ochrany by však znamenalo také zvýšení bojové hmotnosti značně nad 60 tun. Toto zvýšení hmotnosti by pro vozidlo samotné znamenalo jen nevelká následná opatření, avšak pro vojenskou infrastrukturu by následná opatření a výdaje byly značné (např. silnější dílenské jeřáby, těžší železniční vozy atd.).

Tím jsou zcela zřetelně dokázány hranice realizovatelného v oblasti pancéřové ochrany, a to nejen pro toto zvýšení bojové hodnoty, nýbrž také zásadně a všeobecně.

Závod mezi mečem a štítem vedl k tankům takových rozměrů a hmotností, které musejí být hodnoceny jako nepříjemné, a to z hlediska již dnes dosažené přesnosti zásahu a dosahu protitankových zbraní, jakož i z rozšířeného poslání Spolkových ozbrojených sil, odvozeného z požadavku týkajícího se vyšší operační a strategické pohyblivosti vojenských sil. Zatímco v oblasti zbrojní a muniční technologie již existuje další generace běžných tankových kanonů, jako pokusné vzory ráže 140 mm resp. 152 mm a další zvyšování výkonu novými způsoby pohonu (např. elektromagnetické anebo elektrotermické kanony atd.) je na dosah, není něco srovnatelného v oblasti technologie ochrany dosud na obzoru.

Chceme-li tudíž udržet dosaženou úroveň ochrany také proti již nyní se rýsujícím dalším generacím protitankových zbraní, musejí být kromě konvenční technologie ochrany realizovány také nové technologie, abychom se vymanili z automatismu „Proti silnějšímu kanonu chrání silnější plech“.

Úvahy k budoucímu vývoji pancéřové ochrany

• Zmenšení chráněného prostoru

Plošné hmotnosti moderního pancéřování mají hodnotu 3 až 4 tony na čtvereční metr pancéřování. Má-li být dnešní vysoká úroveň ochrany i proti budoucím protitankovým zbraním zachována a zároveň má velikost a hmotnost bojových vozidel zůstat přinejmenším konstantní, ne-li nižší, je zmenšení chrá-

něného prostoru nyní jedinou technologicky a ihned realizovatelnou alternativou. To nutně znamená zmenšení osádky.

Ze je drastické snížení osádky možné, dokázaly na konci osmdesátých let slibné výzkumy tanku 2000 (PzKpfw 2000), tanku 2x2 muži. Přitom byl nabíječ nahrazen samočinným nabíjecím ústrojem. Úloha řidiče byla plněna střídavě jedním ze zbývajících členů osádky (velitel 1 a velitel 2), vybavených stejnými pracovišti v trupu. Toto řešení znamená konec koncepce, která byla uplatňována od druhé světové války, tj. koncepce tanku, jehož věž má osádku. To nutně vyžaduje úplně nový tank. Tím se ovšem neupouští od pozorování a působení v rozsahu 360°. Je pouze nutno je s využitím nejmodernější technologie nově uspořádat.

Na budoucnost orientovaný výzkum však byl z rozpočtových důvodů zastaven. V jiných státech se na této myšlence – také s využitím našich zkušeností – pracuje stejně jako dříve. Se zřetelem k tomu, že nemá být konstruován žádný nový tank, představují úvahy o zvyšování bojové hodnoty „stupeň III“ tanku LEOPARD 2 (osádka 3 muži s osádkou věže a samočinné nabíjecí ústrojí) sice krok správným směrem, avšak prosazují vlastní a mezinárodní poznatky pouze nedůsledně, a proto málo účinně.

• Distančně působící automatické ochranné systémy

Značný vliv na koncepci ochrany obrněných vozidel všeho druhu je nutno očekávat od úvah zaměřených na to, aby byla přilétávající munice před vlastním tankem úplně nebo částečně zničena nebo přivedena k roznětu, takže tank bude zasažen pouze nekritickým zbytkovým účinkem (např. ARENA Společensví nezávislých států). I kdyby tento systém pracoval s nejvyšší spolehlivostí, nelze vzhledem ke zbytkovému účinku zcela upustit od konvenční ochrany.

Tato myšlenka není nikterak nová. Např. lodi jsou takovými systémy chráněny před přilétajícími raketami a ještě v dobách Sovětského svazu se pracovalo na příslušných ochranných systémech pro tank.

Práce v Německu a v jiných zemích se zabývají tím, aby byl tank chráněn před přilétajícími raketami v rozmezí rychlostí 700 až 800 m.s⁻¹. K tomu je raketa nejdříve zachycena příslušným čidlem. Potom se zjistí, zda raketa letí po dráze střetnutí s vlastním tankem. Zařízení reaguje pouze v tomto případě. Vypočítá se potřebný okamžik výstřelu a konečně se uskuteční zničení rakety k tomu určeným systémem, např. speciální tříštivou střelou. To je možné pouze s rozsáhlou technologií čidel a vyhodnocovací elektronikou.

Výsledky dosažené při pokusech jsou pro budoucnost slibné. Je nutno prozkoumat, do jaké míry mohou být představy o „sestřelení“ relativně pomalé a velké protitankové rakety přeneseny na protitankovou munici používanou tankovým kanonem, zvláště munici působící kinetickou energií. Existuje také otázka ohrožení vojáků a materiálů v určitém okruhu kolem tanku, kterou je nutno prozkoumat zvláště se zřetelem k součinnosti tanků s mechanizovanou pěchotou.

V principu stejnou filozofii sledují maskovací a klamné systémy. Také ony chtějí zabránit zásahu tanku ničivými projektily. K tomu se zkouší rychle vytvořitelnou multispektrální mlhovou clonou přerušit „pozorovací přímkou“ mezi cílem a střelcem, resp. ozařujícím přístrojem nebo automatickou samonaváděcí hlavici na tak dlouho, aby nebylo možno spolehlivě působit proti cíli. Zároveň budou v této mlhové cloně vytvořeny klamné cíle zářící vysokou intenzitou, které mají klamat a odchýlit zvláště automatické samonaváděcí hlavice.

Také tyto systémy předpokládají rozsáhlou technologii čidel a vyhodnocovací elektroniky, která bude schopna zjistit a lokalizovat ohrožení a potom, vzhledem ke krátkosti disponibilního reakčního času, samočinně vytvořit maskovací mlhu. Tato technologie přirozeně vykazuje jen poměrně nízkou ochrannou hodnotu a může být jistě použita pouze jako pomocné opatření v kombinaci s jinou technologií ochrany.

• Multispektrální ochranná opatření

Pod multispektrálními ochrannými opatřeními je nutno chápat **opatření zaměřená na snížení rizika zjištění tanku na bojišti.** Doplňují konvenční balistickou ochranu snížením de-maskujících příznaků:

- optického,
- infračerveného,
- radiolokačního a
- akustického.

V dobách, kdy technická čidla hrozí, že zbaví lidské oko jako průzkumný prostředek jeho přednostního postavení, resp. kdy ho již tohoto postavení zbavila jako u námořnictva a letectva, musejí být taková ochranná opatření realizována také u bojových vozidel pozemního vojska. Toho však lze dosáhnout pouze tehdy, když bude při konstrukci celého vozidla brán zřetel k vnější formě tak, aby byla vytvořena nejvyšší míra kombinací efektů mezi balistickou a multispektrální ochranou.

U technologického vozidla „**experimentální vozidlo s celkovou ochranou**“, které bylo předvedeno v roce 1993, se v jednom dílčím pokusném vozidle zdařila integrace balistické a multispektrální ochrany.

Shrnutí

Rychlé operace velkého rozmachu, vedené vysokou intenzitou a na základě rozvoje nočního vidění vedené ve dne i v noci, tj. nepřetržitě, určují ráz boje obrněných vojsk budoucnosti. K tomu patří, především na základě možných nových úkolů ozbrojených sil, požadavky přepravitelnosti po moři a dokonce vzduchem také pro obrněná vojska.

Tyto určující veličiny a požadavky nemohou být při plánování pro stavbu tanků orientovanou na budoucnost ponechány bez zřetele.

To se vztahuje k pancéřové ochraně, avšak stejně také k oblastem velení, palebné síly a pohyblivosti. Neboť když proti sobě postavíme účinek a schopnost přežití, je zřejmé, že jsou závislé nejen na zdokonalení pancéřové ochrany, nýbrž že jsou spíše součinem zdokonalení ve všech výše uvedených oblastech, totiž možnosti velení, palebné síly, pohyblivosti a pancéřové ochrany.

Jak bylo uvedeno na začátku, německé pozemní vojsko v tanku LEOPARD 2 A5 u hlavních jednotek sboru rychlé reakce disponuje tankem, který odpovídá úkolu a ohrožení. Z dlouhodobého hlediska se při úvahách o zdokonalení pancéřové ochrany nabízí nejlépe kombinace výše uvedených možností, které jsou technologicky perspektivní. Avšak z hlediska celkového plánování – a to nelze zdůrazňovat dost často – musí být sledována koncepce zcela nového tanku; jinak by Německo ztratilo kontakt s moderní mezinárodní tankovou technologií a svoje ve světě uznávané místo národa budujícího tanky.

Připravil plk. v zál. Ing. Josef Nastoupil

Konference

o komunikačních a informačních systémech

Major dr. PAVEL PAZDERA

V listopadu minulého roku uspořádala česká pobočka světové organizace AFCEA na půdě Vojenské akademie v Brně mezinárodní konferenci věnovanou problematice komunikačních a informačních systémů pro velení a řízení v období příprav na připojení k NATO. Záštitu nad touto významnou akcí převzal náčelník Generálního štábu AČR generálporučík Jiří Nekvasil.

AFCEA, Armed Forces Communication and Electronic Association, což bychom mohli volně přeložit jako Společnost pro komunikaci a elektroniku v ozbrojených silách, se profesionálně zabývá problematikou řízení, velení a informatizace, jakož i technickými a aplikačními disciplínami, které souvisejí se spojením, počítači a elektronikou z hlediska jejich využití v ozbrojených silách svobodného a demokratického světa.

V současné době má AFCEA na 40 000 členů, sdružených do 23 regionů. Evropská oblast sestává z 6 regionů, v nichž pracuje téměř 30 poboček, mezi nimiž nyní i česká. Hlavní sídlo organizace je ve Fairfaxu v USA, ve státě Virginia. Činnost AFCEA sponzoruje v současné době přes 1000 významných podniků z celého světa.

Konferenci, které se zúčastnilo 140 domácích odborníků a 20 zahraničních expertů z NATO, Belgie, Dánska, Francie, Německa a Polska, zahájil generální ředitel AFCEA pro Evropu generál Emmanuel Greindl a prezident české pobočky AFCEA a rektor VA Brno plukovník Jiří Moc. Poté předal prezident AFCEA z Dánska náčelníkovi Generálního štábu AČR a rektorovi Vojenské akademie historické mapy českého území z 18. století, jako symbol jednotné Evropy.

Referát náčelníka Generálního štábu AČR charakterizoval současný stav informatizace systému velení a řízení AČR, a následně trendy a zkušenosti z jeho výstavby. Jak generál Nekvasil uvedl, je výstavba komplexního systému na bázi C4I, plně interoperabilního s obdobnými systémy NATO, hlavní prioritou současného procesu transformace AČR.

Podle náčelníka Generálního štábu jsou v současném systému velení a řízení AČR operace prováděny především neautomatizovaným způsobem, s minimální podporou moderních komunikačních a informačních prostředků. Informační a komunikační systémy pracují pouze na strategické a operační úrovni a kvalita jejich vzájemného propojení je dosud nízká. Mnoho organizačních prvků a útvarů, především na taktické úrovni, má pouze jednotlivá výpočetní pracoviště obsazená samostatnými počítači typu PC, která nepracují v síti a softwarové prostředky nejsou standardizovány. Informace v systému velení a řízení AČR se předávají většinou buď hlasem, často také v papírové, nestandardizované formě, nebo faxem. Informační tok je nedostatečný a mnohdy dochází k duplicitě a chybám.

Generál Nekvasil zdůraznil, že největší význam pro komplexní systém C4I AČR má Štábní informační systém Armády ČR označovaný zkratkou ŠIS. Realizace ŠIS pro strategický, operační a taktický stupeň velení a řízení AČR (bude podporovat jak administrativní činnosti štábů, tak řešení operačních požadavků velení a řízení, výcviku a přípravy vojsk) byla už schválena. V současné době je dokončován druhý stupeň veřejné obchodní sítě ze výběr hlavního dodavatele.

Dále se připravuje výstavba Střediska plánování a řízení obrany ČR, které se stane centrem, do něž budou ústít informační výstupy jednotlivých subsystémů systému C4I, AČR. Na úrovni Ministerstva obrany ČR se také připravují k realizaci informační systémy Administrativního informačního systému MO, které zabezpečí informační podporu finančním, logistickým a personálním složkám rezortu.

Všechny uvedené systémy a budovaná moderní digitální komunikační infrastruktura AČR budou poskytovat pevný základ pro systém C4I AČR.

V druhé části svého vystoupení se generál Nekvasil zaměřil na zhodnocení současného stavu spolupráce AČR se zeměmi NATO a účastníky

projektu Partnerství pro mír (PfP) a krátké vyhodnocení aktivit a cvičení v této oblasti. Výstavba systému C4I AČR je podle jeho slov svázána s rozvíjející se spoluprací a konzultační činností odborníků české armády se specialisty členských států NATO, zabývajícími se touto problematikou.

V závěru svého vystoupení náčelník Generálního štábu AČR zhodnotil proces přibližování Armády ČR k NATO. Nový systém C4I AČR, jehož architektura je zatím vyvíjena, bude schopen kooperovat se systémy jiných rezortů České republiky na podporu rozhodovacích činností v době míru, a bude mít významnou roli a podíl při podpoře spojených operací jednotlivých druhů ozbrojených sil AČR a v průběhu společných operací se silami NATO.

Na cvičení a plánovací konferenci „Combined Endeavor 95“ bude navazovat cyklus akcí „Combined Endeavor 96“.

Hlavním cílem podle generála Nekvasila by měl být rozvoj interoperability v komunikačních a informačních prostředcích, zejména v oblasti rádiové techniky, linkových a satelitních prostředků a spojovacích ústředí. Čtyři až pět plánovacích konferencí v rámci této akce by mělo připravit velké množství specialistů z každé zúčastněné země (50–60 osob z každé země) na závěrečné společné cvičení. V rámci programu Mil-to-Mil je plánováno na rok 1996 okolo 20 akcí ve spolupráci s ozbrojenými silami USA, které budou řešit specifické části rozvoje systému C4I AČR. V rámci programu PfP se uskuteční další konference a jednání, které se zaměří na oblast standardizace a kooperace při výstavbě těchto systémů v rámci PfP a NATO.

Druhým neméně významným a ze strany domácích a zahraničních odborníků očekávaným vystoupením byl referát zástupce náčelníka GŠ AČR pro rozvoj velení a řízení generálmajora Pavla Jandáčka k budování komunikačních a informačních systémů AČR na bázi C4I. Soustředil se především na objasnění výstavby komunikačních systémů. V digitální telefonní a datové síti ALCATEL s provozem elektronické pošty X.400MIL je v současnosti vybudováno okolo 40 telefonních ústředí. Nové digitální ústředny ALCATEL 4300 L pro hlasové a datové spojení jsou instalovány na pevných stálých zařízeních AČR a jsou kompatibilní s ISDN. Program instalace začal v roce 1992 a bude dokončen v roce 1998.

V roce 1995 byla zahájena realizace systému TEMPO, což je vícekanálový digitální dálkový komunikační systém, který nahradí v současné době pronajatá vedení. Další částí budované komunikační infrastruktury AČR je nový rádiový systém s názvem PEGAS. Tento systém poskytne možnost komunikace pro mobilní jednotky AČR a rovněž pro policii, požární ochranu, záchrannou službu i jiné rezorty. Půjde o jednotnou státní celulární síť, sestávající z terminálového vybavení, digitálních rádiových stanic, ústředí a vedení. Propojení ústředí PEGAS se uskuteční pomocí kanálu TEMPO i veřejné telefonní sítě PSTN.

AČR rovněž připravuje nový operačně taktický komunikační systém TAKOM 98 k propojení taktických dálkových komunikací a VKV/KV rádiové komunikace pro mobilní jednotky. Systém bude poskytovat „horké“ linky mezi velitelskými stanovišti pro zabezpečení přenosu hlasové, datové, faxové a video informace.

Poté generál Jandáček hovořil o výstavbě informačních systémů AČR tak, jak je již ve svém vystoupení nastínil náčelník Generálního štábu AČR. V současnosti zaváděný Automatizovaný informační systém letectva a PVO je zatím nejdále. Vedle takových nosných informačních komunikačních systémů jsou realizovány nebo se připravují k realizaci informační systémy vojenského zpravodajství, vojenské policie, vojenského zdravotnictví a topografické služby, ale i informační systémy bojových jednotek a sil rychlého nasazení.

Mozaiku záměrů a konkrétních podob budování komunikačních a informačních systémů AČR poté doplnil velitel 2. armádního sboru AČR generálporučík František Podešva, který hovořil o základních doktrinárních a operačně taktických otázkách velení, řízení, spojení a informatizace v nových podmínkách činnosti velitelů a štábů české armády.

Právo vystoupit na mezinárodní konferenci CICS-C2 pak využili zahraniční účastníci. O budování komunikačních a informačních systémů v rámci NATO hovořil například představitel NACISA pan Harrison, o interoperabilitě informačních systémů pro velení a řízení (CCIS), založené na mezinárodních standardech, promluvil německý odborník Karlheinz Wagner, s principy projektování systémů C3I v Polsku seznámil účastníky konference plukovník Andrzej Stokalski.

Účastníci mezinárodní konference měli vzácnou příležitost k osobním setkáním a k vzájemné výměně poznatků z dané oblasti, a také možnost podělit se o zkušenosti z používání komerčně dostupných produktů, které zdokonalují vojenské rozhodovací procesy a zajišťují řešení, uspokojující každodenní potřeby vojenského managementu.

Bezpečnost občanů v podmínkách tržního hospodářství

Ing. PAVEL MILKA

Každý z nás touží po tom, aby se mohl volně a bezpečně pohybovat a nemusel se obávat o život nebo majetek, ani svůj ani svých blízkých. Pociť bezpečnosti je základní životní potřebou každého člověka. Čím více se cítí ohrožen, tím více si to uvědomuje.

Zajištění vnější a vnitřní bezpečnosti je jednou z hlavních funkcí státu. Plní ji veřejné ozbrojené složky, limitované co do počtu, výzbroje, vybavení apod. Při zajišťování vnitřní bezpečnosti občanů mají dominantní postavení příslušníci Policie České republiky, jejichž práva a povinnosti jsou stanoveny zákonem. Všechny další složky bezpečnostního systému musí v tomto směru roli Policie ČR plně respektovat. Žádná jiná složka totiž nemá sílu, ani prostředky, ba ani právo uplatňovat svou roli při zajišťování bezpečnosti občanů tak, jak to zákon umožňuje republikové policii a jejím orgánům.

Další složkou vnitřního bezpečnostního systému je obecní anebo městská policie. Její příslušníci mají každodenní, bezprostřední kontakt s občany a v jejich zájmu řeší všechny místní záležitosti související se zajišťováním bezpečnosti a veřejného pořádku.

Jako třetí složku tohoto systému lze uvést soukromé bezpečnostní služby. I s nimi se dnes naši občané setkávají při různých příležitostech. Pracovníci těchto agentur na smluvním základě chrání majetek a bezpečnost svých zákazníků, zpravídlá uvnitř soukromých objektů. Pomáhají zajišťovat plynulý a hladký chod činností vyplývajících ze soukromopodnikatelských aktivit různých institucí i jednotlivých občanů.

Je třeba nezakřít přiznat, že místo a úloha jednotlivých složek bezpečnostního systému v podmínkách tržního hospodářství nejsou dosud v civilní ani vojenské veřejnosti plně zřejmé.

Republiková policie

Policie České republiky je podle zákona č. 283/91 Sb. ozbrojeným bezpečnostním sborem, který má zejména tyto povinnosti: chránit bezpečnost osob a majetku; bojovat proti terorismu; spolupůsobit při zajišťování veřejného pořádku a při jeho porušení přijímat opatření k jeho obnovení; odhalovat a vyšetřovat trestné činy, zajišťovat jejich pachatele; ve vymezeném rozsahu zajišťovat ochranu státních hranic; dohlížet na bezpečnost a plynulost silničního provozu a spolupůsobit při jeho řízení; odhalovat, objasňovat a projednávat přestupky, pokud tak stanoví

zákon; vyhledávat, pronásledovat a zajišťovat osoby, které uprchly z výkonu vazby či trestu odnětí svobody.

Každý občan má ze zákona právo obrátit se na policisty a policejní útvary se žádostí o pomoc. Policejní útvary nebo policisté jsou mu povinni v rozsahu své působnosti tuto pomoc poskytnout. Na druhé straně jsou policisté oprávněni požadovat od státních orgánů, orgánů obcí, právnických a fyzických osob potřebnou pomoc, aby své úkoly mohli splnit.

Čtenáře časopisu *Vojenský profesionál* může zvláště zajímat, že vláda má možnost v době mimořádné situace, při zajišťování ochrany státních hranic, při plnění úkolů pořádkové policie anebo ochranné službě povolát – v rozsahu stanoveném branným zákonem – vojáky v činné službě na pomoc policii, pokud její síly a prostředky nebudou k zajištění vnitřního pořádku a bezpečnosti státu stačit.

Vojáci v činné službě povolání k plnění úkolů policie mají oprávnění a povinnosti policistů, pokud vláda rozsah těchto oprávnění a povinností neomezí. Příslušnost k policii při plnění těchto mimořádných úkolů prokazují vojáci svým předepsaným stejnojmenným se zevním označením „POLICIE“, popřípadě také ústním prohlášením nebo průkazem, potvrzujícím oprávnění k plnění úkolů policie.

Obecní (městská) policie

Obecní (městskou) policii může na základě zákona č. 553/91 Sb. zřídit obecní zastupitelstvo vydaním obecně závazné vyhlášky. V zákoně se hovoří o tom, že obecní policie zabezpečuje místní záležitosti veřejného pořádku v rámci působnosti obce a při plnění svých úkolů spolupracuje s Policií České republiky.

Strážníci obecní policie jsou v pracovním poměru k obci. Při zabezpečování místních záležitostí veřejného pořádku dohlížejí zejména na dodržování předpisů o jeho ochraně, přispívají k ochraně bezpečnosti osob a majetku, odhalují přestupky a v rozsahu stanoveném zákonem za ně ukládají a vybírají v blokovém řízení pokuty, upozorňují fyzické i právnické osoby na zjištěné nedostat-

ky a podle konkrétní situace činí opatření k jejich odstranění.

Každý občan má právo obracet se na pracovníky obecní policie (strážníky) se žádostí o pomoc a strážníci jsou povinni mu ji v rozsahu svých práv a povinností poskytnout.

Soukromé bezpečnostní služby

Dokonce i oficiální údaje o tom, kolik dnes působí v České republice soukromých bezpečnostních služeb, se značně liší. Uváděná čísla se pohybují v rozmezí od dvou a půl do čtyř tisíc firem. Počet jejich zaměstnanců je odhadován na čtyřicet tisíc. Mnozí občané si však stále ještě kladou otázku, proč vlastně soukromé bezpečnostní služby potřebujeme a proč nestačí k zabezpečení pořádku veřejné policejní sbory.

Odpověď je nasnadě. V podmínkách tržního hospodářství, jak je to ostatně naprosto normální ve všech vyspělých zemích, zodpovídá každý soukromý podnikatel za bezpečnost osob a majetku ve své firmě. V těchto podmínkách nelze takové služby zajišťovat jinak, než na smluvně komerčních základech. Není přece možné, aby byla bezpečnost soukromé podnikatelské činnosti řešena veřejnými sbory a tedy placena z peněz daňových poplatníků.

Soukromé bezpečnostní agentury jsou podnikatelskými subjekty, které poskytují svému klientovi nadstandardní ochranu. V České republice působí na základě živnostenského zákona od roku 1990. Jejich práva a povinnosti nejsou tedy zatím upraveny samostatným zákonem.

Pracovníci soukromých bezpečnostních služeb jsou v podstatě vybaveni týmiž právy a povinnostmi jako každý jiný občan našeho státu. Jakmile zjistí, že došlo k porušení zákona, případně ke spáchání trestného činu, dávají průchod nápravě buď sami – v duchu zákonných norem – nebo ve spolupráci s policií.

Dnes již nelze o významu soukromých bezpečnostních služeb pochybovat. Jestliže například v Praze klesl v roce 1995 počet

vloupání do kanceláří, skladů a dalších soukromých objektů oproti předchozímu roku o tři sta případů, byla to podle názoru představitelů pražské policejní správy do značné míry zásluha právě soukromých bezpečnostních agentur.

Zkušenosti z praxe podobných firem v zahraničí rovněž svědčí o tom, že už jejich samotná existence napomáhá prevenci, předcházení trestné činnosti. Přítomnost pracovníků bezpečnostních agentur v soukromých objektech nejenže zabraňuje páchaní přestupků či trestných činů, ale také škodám způsobeným živelnými pohromami, ekologickými haváriemi, požáry ap.

Statistiky hovoří o tom, že ochrana střežených objektů před útoky zvenčí představuje zhruba deset až patnáct procent činnosti bezpečnostních pracovníků. Specialisté dobré bezpečnostní agentury jsou schopni navrhovat a realizovat nejmodernější způsoby kontrol vozidel, osob, pohybu materiálu, jeho evidence či skladování, jsou také schopni vypracovávat projekty zdokonalující stávající ochranné systémy.

Zákon o SBS

Ministerstvem vnitra ČR zpracovaný návrh příslušného zákona o soukromých bezpečnostních službách byl už projednán vládou a odevzdán do parlamentu. V současné době čeká na své posouzení a schválení.

Některé bezpečnostní agentury, spojené především v Českém klubu SBS a Sdružení SBS, však nesouhlasí zejména s ustanovením o výlučnosti podnikání v tomto oboru, s udělováním licencí a současnou kontrolou ministerstvem vnitra i některými povinnostmi bezpečnostních pracovníků.

Securitas = bezpečí

Jednou z mála bezpečnostních služeb, která nemá proti znění navrhovaného zákona podstatné výhrady, je největší soukromá agentura v naší zemi, akciová společnost Group 4 Securitas. „Stát je oprávněn činnost

bezpečnostních služeb kontrolovat,“ říká PhDr. Michal Fábera, generální ředitel Group 4. „Očekáváme, že zákon stanoví kvalitativní pravidla činnosti soukromých bezpečnostních služeb, pravidla výběru personálu apod. A vůbec nám nevadí, zda bude ministerstvo vnitra kupříkladu kontrolovat povinný výcvik našich pracovníků či další naši činnost. Myslím, že tím budou dány předpoklady určité kvality následného výkonu služby a tudíž i spokojenost zákazníků.“

Group 4 Securitas, a. s., prostřednictvím svých bezmála 2500 pracovníků – členů profesionálního týmu poskytuje komplexní ochranné služby více než dvě stě dvaceti klientům v celé České republice. Je nezávislou součástí mezinárodního holdingu Group 4 Securitas (International) BV, který pracuje ve 43 zemích světa a zaměstnává přes 35 000 mužů a žen. Od roku 1990 je vedoucí společností na českém trhu soukromých bezpečnostních agentur. Je jednou z prvních služeb v tomto oboru, která se přihlásila k získání certifikátu kvality ISO 9001. Svými zkušenostmi, tradicí a obchodními úspěchy dává záruku dlouhodobé pracovní příležitosti, jistoty a perspektivního uplatnění všem, kteří s ní spojí svou budoucnost.

Jasná koncepce, dlouhodobá strategie, plná oddanost zájmům zákazníků, postupné budování vnitřního systému rozvoje a vzdělávání zaměstnanců dávají této agentuře na trhu soukromých služeb velmi dobrou perspektivu. Navíc je společnost seriózní i finančně silnou, takže poskytuje záruky jak kvalitních služeb svým klientům, tak i možnost růstu a rozvoje vlastním zaměstnancům.

Group 4 sklízí úspěchy nejen díky pomoci zkušených bezpečnostních manažerů ze zemí, kde působí již řadu let, ale i díky nadanému a dnes už se dá říci, že rovněž zkušenému českému managementu, který stojí v čele společnosti. Není tajemstvím, že k dobrému jménu agentury přispívají i bývalí vojenští profesionálové.

Pracovníci SBS

Není pochyb o tom, že každý klient své ochrany svého majetku jen lidem spolehlivým a odborně způsobilým. Toho jsou si solidní bezpečnostní agentury dobře vědomy, a proto své pracovníky, stále vzdělávají. Je pochopitelné, že také stát má zájem, aby v těchto agenturách taková lidé pracovali.

Mýlí se ten, kdo si představuje pracovníky soukromých bezpečnostních služeb pouze jako někdejší vrátné, sedící ve vrátnici a mačkájící knoflík od závor. Při ostraze objektu kontrolují pracovníci agentur nejen vstup osob, vjezd a výjezd vozidel (čímž zabraňují nedovolenému „přemísťování“ materiálu), ale střeží zpravidla také obchůzkami celý perimetr objektů, včetně rizikových míst. Navíc mohou – na přání klientů – obsluhovat telefonní ústředny nebo odečítat potřebné údaje z měřicích přístrojů. Častou součástí služeb bezpečnostních firem jsou také převozy hotovosti a cenin speciálními pancéřovanými vozidly, popřípadě bezpečnostní doprovody kamionů s cenným zbožím.

Poměrně ve značné míře se některé agentury zabývají detektivními službami, osobní ochranou (tzv. bodyguardingem), či poradensko-projekční činností v oblasti bezpečnostně technické ochrany objektů. Leckteré k tomu ještě přidávají zajišťování a vedení speciálních výcvikových kurzů pro bezpečnostní pracovníky nebo manažery, zabývající se ve svých podnicích problematikou ochrany a bezpečnosti.

Dobré zkušenosti agentur s pracovníky, kteří měli něco společného s bezpečností a ochranou, zejména s vojenskými profesionály, policisty, hasiči ap., se opírají o jejich smysl pro pořádek, kázeň, o respektování vztahu podřízeného a nadřízeného pro plnění povinností, byť sebenepříjemnějších. Tito pracovníci mají zpravidla potřebnou fyzickou i psychickou kondici, dovedou se orientovat v nebezpečných a složitých situacích a jejich adaptace na plnění nových povinností bývá poměrně rychlá a výkon služby odpovědný.

V souvislosti s rozvojem soukromého podnikání a celkovou bezpečnostní situací v naší zemi, která není pro podnikatele ani pro občany vždy na žádoucí úrovni, poptávka po službách bezpečnostních soukromých agentur roste. Potřebují je nejen průmyslové a obchodní podniky, ale také banky, hotely, nemocnice, sportovní a kulturní zařízení. Pravidelně vyžadují jejich služby také zahraniční firmy vstupující na český trh.

Lze očekávat, že po přijetí příslušného zákona, který patrně zpřísní požadavky na služby bezpečnostních firem, dojde ke snížení jejich počtu. O pozitivním vlivu, který mají na bezpečnostní situaci v naší zemi, však není pochyb. Soukromé bezpečnostní služby nabízejí – a jistě tomu bude i v budoucnu – řadu různorodých pracovních příležitostí. Uplatnění v nich nacházejí nesporně především fyzicky a psychicky způsobilí a bezúhonní lidé. I v tom je jedna z perspektiv rozvoje tohoto podnikatelského oboru.

Jazykový koutek

DoD takes offensive on hackers

(DoD = Ministerstvo obrany USA, hacker = počítačový podvodník)

U.S. Defense Department troops on the forward lines of cyberspace are planning a pre-emptive strike against hackers, spies and on-line vandals.

With attacks against DoD computer systems doubling every year, and more than 500 attacks on defense information systems expected by year's end, defense planners must increase their vigilance to secure their systems from amateur hackers who break into DoD systems for kicks (zde: pro zábavu).

The planners are putting more emphasis on stopping computer system intrusion instead of waiting for attacks to occur and then simply plugging the holes in security.

The difficulty in protecting information systems is that no one really knows what is happening in cyberspace. It is difficult to determine that a computer is being broken into, and if it attacked as an act of war by an enemy seeking to cripple defense computers, or if it simply is a computer program that has gone haywire („zbláznil se“).

If defense officials are able to stop thrill-seekers from accessing their systems they will know they are being attacked and can react accordingly when computer intrusions occur.

To defend against the onslaught of break-ins, a new laboratory dedicated to the investigation of hacker attacks is established.

Military to test intelligence delivery system

Intelligence shortfalls that bedeviled U.S. and coalition officials during the Persian Gulf war may be alleviated with a new information system that will provide U.S. forces, allies and coalition partners in a war zone with a common (společný) picture of the battlefield.

The Multi-Level Secure Releasability Server (MLS+) automatically will classify (označí stupněm utajení) intelligence and disseminate (doručí) it to the proper user.

The way intelligence is shared among allies and coalition partners today is ineffective, as the allies must first request the intelligence they seek, wait for it to be altered to protect sources and then wait for delivery. The time it takes for delivery often renders the intelligence useless.

Using information systems that link Pentagon leaders with battlefield commanders, intelligence could be sent instantly to the field instead of using a courier. Intelligence officers also can store information, such as maps for U.S. forces and allies, in the MLS+ system before the battlefield commanders need it.

Also, when the intelligence officer receives satellite imagery or other critical intelligence, that officer can designate its sensitivity level and send it to all the necessary forces.

The computer automatically will determine who receives the intelligence.

MLS+ disseminates intelligence via secure computers on a secure military network linked by satellites – the Defense Information Systems Network and the classified Intelink – which allows government agencies to share secrets.

Using the DoD (Ministerstvo obrany), MLS+ can carry intelligence directly to the laptop computer-equipped soldier on the battlefield.

Security measures will ensure that a captured (zde: ukofistěný) laptop will not provide the enemy with a clear view of the U.S. intelligence picture.

Airborne laser for additional missions

Lasers are being considered for battlefield roles that span the gamut from

shooting down enemy fighters and cruise missiles to theater missile defense.

U.S. Air Force officials have been promoting the Airborne Laser (ABL) program as a way to down enemy theater ballistic missiles in the early boost phase, but they also are exploring quietly an array of other applications for the developmental system to include air superiority.

While Airborne Laser (ABL) is being designed to use a powerful laser to explode the fuel casing of a ballistic missile in the boost phase if its flight, between 39 000 and 70 000 feet in the air, it is being considered for many other roles.

Two competing ABL firms are conducting a classified (utajovaný) adjunct mission study to assess ABL's potential for self-defense against air-to-air and surface-to-air missiles, cruise missile defense and air superiority as a part of their concept design contract.

In a time where the Air Force has limited financial options, broadening the value of a specific weapon system is wise. The ABL could revolutionize air warfare. There is no doubt the job can be done. The question is when.

The Pentagon has only recently begun to ponder cruise missile threats and is considering a host of existing and planned theater missile defense systems to counter the threat.

Using ABL as an air superiority asset also has broad implications. The ABL could reduce the workload for future Air Force air superiority aircraft, or even reduce the number of aircraft needed to carry out the mission.

La 11ème division parachutiste

Forte de 14 000 hommes, la 11ème Division parachutiste est une grande unité qui occupe une place particulière au sein de la Force d'Action Rapide. Conçue pour la projection d'urgence, par la troisième dimension, ses capacités reposent sur des structures souples, des équipements performants, une instruction et un entraînement exigeants et rigoureux. L'engagement de ses unités sur de nombreux théâtres extérieurs lui apporte en outre une expérience très large.

Organisée en 12 régiments, la 11ème DP est un ensemble interarmes cohérent. Elle se compose principalement de six régiments d'infanterie légère spécialisée auxquels s'ajoute le 1er RPIM (vzdušný výsadkový pluk námořní pěchoty), placé pour emploi aux ordres du commandement des opérations spéciales. Trois de ces régiments sont professionnalisés, les trois autres sont à base d'appelés volontaires. Les cinq autres régiments organiques de la division sont pour leur part en partie professionnalisés.

Le 1er Régiment de Hussards parachutistes est blindé et entièrement aérotransportable. Il met en oeuvre trois escadrons blindés et un escadron de reconnaissance et d'intervention antichar. Le 35ème Régiment d'artillerie parachutiste conjugue puissance de feu et légèreté. A cet effet, ses quatre batteries sol-sol ont une double dotation (výzbroj dvojího druhu). Il dispose également d'une batterie sol-air. Le 17ème Régiment de Génie parachutiste, avec trois compagnies de combat et une compagnie d'appui est en mesure d'effectuer un large éventail de missions, allant de l'aménagement sommaire d'une plate-forme aéroportuaire, à la reconnaissance et l'équipement de sites de franchissement, à la dépollution de zone minée et aux actions de contre-mobilité (ztěžování pohybu, zatarasování).

Dans le domaine du soutien, le 14ème RPCS (velitelský a podpůrný vzdušný výsadkový pluk) met en oeuvre deux escadrons de transport et de circulation, un bataillon du matériel et un dispositif santé-ravitaillement, tous aéroportés. Les transmissions dont il dispose permettent à l'état-major de la division de commander une opération après largage ou aérotransport. Deux PC (velitelská stanoviště) peuvent être mis en oeuvre. La Base opérationnelle mobile aéroportée peut déployer deux bases opérationnelles aéroportées pour assurer la mise à terre et le ravitaillement de deux groupes.

A cet ensemble s'ajoute le Groupement de commandos de recherche et d'action dans la profondeur.

La capacité opérationnelle des unités de la division est entretenue par une instruction soutenue, régulièrement sanctionnée par des contrôles opérationnels. Ces contrôles permettent d'évaluer toutes les formations par des

épreuves techniques et tactiques qui comprennent toujours une opération aéroportée ou aéromobile und des tirs.

La coopération interarmes (vševojšková), interarmées (mezi druhy ozbrojených sil) et interalliée est systématiquement recherchée dans l'entraînement.

A l'instruction et à l'entraînement des unités s'ajoute une solide expérience de l'engagement outre-mer, partagée par l'ensemble des officiers, sous-officiers et parachutistes de la division.

L'armée de l'air française

La guerre du Golfe a confirmé l'importance de l'arme aérienne dans la stratégie moderne. Elle est irremplaçable pour assurer la protection du déploiement des forces terrestres et maritimes à proximité de la zone du conflit. Elle est indispensable pour réduire la puissance des forces adverses grâce à sa puissance de feu, la précision de ses tirs et sa capacité d'attaque dans la profondeur. Elle est le moyen unique nécessaire pour préparer l'action des forces de mêlée par voie de terre et de mer dans des conditions de pertes humaines acceptables par le monde médiatisé qui nous entoure.

De toute évidence, la France a besoin de conserver une force aérienne crédible adaptée aux hypothèses d'emploi nouvelles. Le Livre blanc fixait le niveau à environ 400 avions de combat.

L'armée de l'air confrontée, de façon immédiate, au problème du renouvellement de sa flotte d'avions de combat, constate que la cadence de livraison prévue pour le Rafale est tout à fait insuffisante pour atteindre, à terme, le format d'environ 400 appareils.

48e Congrès de la Confédération Interalliée des Officiers de Réserve

Plus de mille délégués représentant les 800 000 officiers de réserve des pays de l'Alliance Atlantique ont participé au 48e congrès de la Confédération Interalliée des Officiers de Réserve. Avec pour thème général „Employeurs-Réservistes-Armées-Familles: une alliance pour l'avenir“, ce congrès a été effectivement celui de l'avenir des réserves, traitant du dossier essentiel que sont les relations entre les réservistes et leurs employeurs, impliquant les familles, renforçant la représentativité et la crédibilité de la Confédération Interalliée des Officiers de Réserve et réalisant de nouvelles ouvertures.

Le **sniping** se définit comme une action visant à appliquer des tir précis, localisés et sélectifs, mettant en danger la vie de la population, mais aussi celle des éléments de la FORPRONU. Le sniping n'est pas un phénomène récent, ni exclusif à la ville bosniaque, mais son intensité, le nombre de ses victimes et surtout son impact médiatique en font une particularité de l'enceinte.

Elite- und Spezialeinheiten

Die modernen Spezialeinheiten und Eliteverbände sind eine Besonderheit in unserem konfliktreichen Zeitalter, dessen militärische Auseinandersetzungen von Materialschlachten, dem Einsatz komplizierter, seelenloser Technik und der Verwendung von Massenheeren geprägt sind. Sie bilden einen Gegenpol zu den mehr schlecht als recht ausgebildeten Wehrdienstpflichtigen der normalen Einheiten. Einsatzfreude und Leistungsbereitschaft zeichnen die Angehörigen dieser Minderheit aus. Individueller Mut, hohe Motivation, körperliche Fitness führen im Verein mit einem hohen Ausbildungsstand zu einem kollektivem Selbstbewusstsein, dem „esprit de corps“, das zur Treibkraft von Handeln und Erfolg wird.

In allen Auseinandersetzungen zählen solche Einheiten einen hohen Preis: Oft in krisenhaften Situationen entstanden, stehen sie stets in vorderster Linie, als Kommando, Speerspitze eines Angriffs oder tief hinter den Linien des Feindes auf scheinbar verlorenem Posten. Wie ein roter Faden zieht sich auch der Mißbrauch durch die Geschichte der Spezialeinheiten. – in nutzlosen Attacken verbraucht, zweckentfremdet als Nachhut oder reguläre Truppe zermüht und nicht selten als zu kostspielig erkannt, waren besonders ausgewählte und geschulte Verbände den Entscheidungsträgern in Generalstaben und Regierungskreisen manchmal nur entbehrlicher Spielball.

Angesichts der leidvollen Erfahrungen des 20. Jahrhunderts und des vielfältigen Mißbrauchs, der von Diktatoren und Systemen mit dem Idealismus und der Opferbereitschaft ganzer Generationen getrieben wurde, stehen wir heute mißtrauisch und kritisch gegenüber einem Elitedenken. In Europa sind Begriffe wie Pflichttreue, Patriotismus, Selbstlosigkeit usw. leer und unbrauchbar geworden – das Erbe zweier Weltkriege und totalitärer Unterdrückung. Es ist schwer, die Notwendigkeit von Leistungseliten in unserer Gesellschaft angesichts von politischen Strömungen zu vertrete-

ten, die Vereinheitlichung und Gleichmacherei auf ihre Fahnen geschrieben hat. Keine Gesellschaft aber kann auf Dauer in Wirtschaft, Bildung und Sicherheitspolitik ohne eine Bestenauslese und ohne die Förderung von Leistung auskommen. Jeder Elite aber droht sofort, den Neid und die Mißgunst der anderen auf den Plan zu rufen. Hier müssen Regulative und Kontrollen geschaffen werden, die dafür sorgen, daß die Elite sich nicht zur auserwählten Gruppe hochstilisiert, sondern sich einzig und allein durch ihre Leistung auszeichnet.

Die modernen Spezialeinheiten sind solche Leistungseliten, die sich durch die Härte und Schwierigkeiten in Auswahltests und Training, in der Bereitschaft zu außergewöhnlichem Einsatz und durch ihren engen, in der Ausbildung gewachsenen Zusammenhalt definieren. Nicht durch Herkunft oder Abstammung, Geld oder Beziehungen kann man den Eintritt in eine solche Gruppe erkaufen, nur durch eigene Fähigkeit und Qualität. Dabei haben solche Verbände Modell- und Vorbildcharakter und können neue Methoden und Einsatztechniken entwickeln und durchsetzen. Sie können damit Veränderungen und Umwälzungen bewirken.

Der lichtwellenleitergelenkte Flugkörper Polyphem

erlebte im Sommer 1995 den ersten erfolgreichen Schuß. Dabei wurden der Flugkörperabgang, Antriebs- und Freiflugphase sowie das Verhalten des Lichtwellenleiters während dieser Phase getestet. Der verwendete Flugkörper mit einer Startmasse von 100 Kilogramm war bereits mit einer für die volle Flugdistanz von 30 Kilometern qualifizierten Lichtwellenleiterspule ausgestattet. Die IR-Kamera für die endgültige Flugkörperkonfiguration war vorher erfolgreich überprüft worden. Damit ist der Weg frei für Flugversuche über 15 und 30 Kilometer, die noch im Jahre 1995 beginnen sollen. An dem 1992 begonnenen deutsch-französischen Experimentalprogramm nimmt seit 1994 auch Italien teil.

NATO-Studie über Osterweiterung: noch ein langer Weg

Die NATO hat die geplante Erweiterung in einen langfristigen Zeitrahmen gesteckt. Das ergibt sich aus einer vom NATO-Rat gebilligten entsprechenden Studie. In dem 30-Seiten-Papier sind die Rahmenbedingungen für die Osterweiterung festgelegt. Dazu gehören unter anderem demokratische Verhältnisse, freie Marktwirtschaft, zivile Kontrolle der Streitkräfte, freundschaftliche Beziehungen zu den Nachbarländern und die Fähigkeit, mit der NATO militärisch zu kooperieren. Namen von Beitrittskandidaten und einen Zeitplan enthält das Dokument nicht. Diese kritischen Fragen wurden – wohl mit Rücksicht auf Rußland – vorerst ausgeklammert. Vor 1997 wird nicht mit einer entsprechenden Entscheidung gerechnet. Einem Beitritt zur NATO müssen alle 16 Mitgliedstaaten zustimmen, die Aufnahme selbst wird erst wirksam, wenn alle 16 Parlamente die Beitrittserklärung ratifiziert haben. Die Dauer des gesamten Aufnahmeverfahrens wird mit mindestens fünf Jahren veranschlagt. Der große Unsicherheitsfaktor ist dabei die Haltung Rußlands, denn Moskau hat seinen Widerstand bis hin zu Kriegsdrohungen dramatisch verstärkt. In der NATO-Studie wird auch die Stationierung von NATO-Truppen in den neuen Mitgliedsländern – und damit bis an die russische Westgrenze – nicht ausgeschlossen. Gerade dagegen richtet sich der Unmut Moskaus. Durch einen besonderen Kooperationsvertrag im Sinne der russischen Vorstellungen hofft man in Brüssel, die Situation zu entschärfen. Diese Sondervereinbarung mit Rußland soll einen Eckpfeiler der künftigen gesamteuropäischen Sicherheitsstruktur bilden.

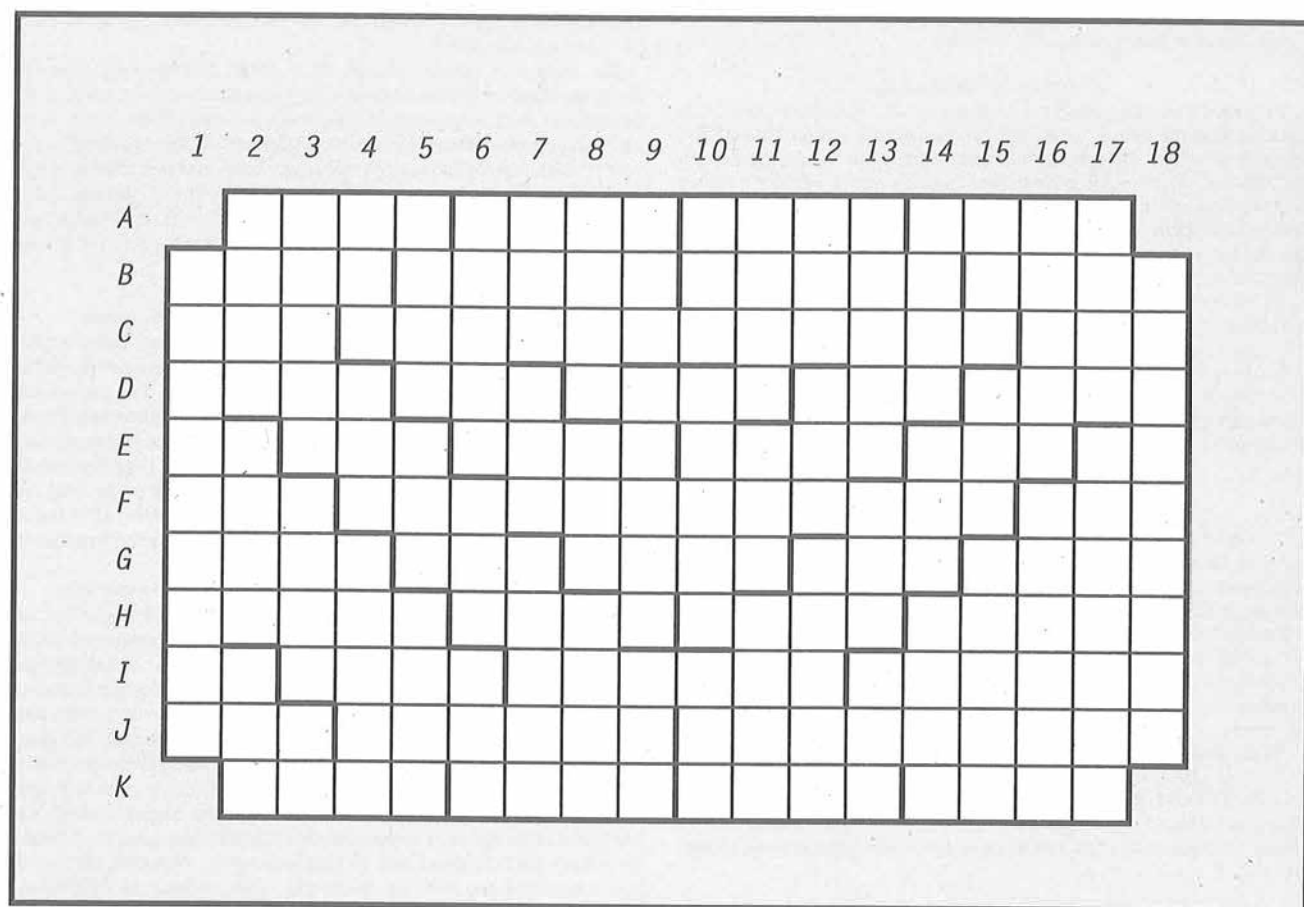
Mehr als 2000 Atombomben sind seit 1945 zu Testzwecken gezündet worden, die meisten davon überirdisch. Allein 1962 wurden 143 Nuklearsprengsätze zur Explosion gebracht. Die meisten Versuche haben die USA (1030) durchgeführt, die Sowjetunion 715, Frankreich 205, Großbritannien 45 und China 41.

Multispektralnebel

Die Überwachungsmöglichkeiten eines modernen Gefechtsfeldes machen es nötig, Tarnmöglichkeiten in Form von Nebeln anzubieten, die größtmöglichen Schutz gewähren. Es gelang im Jahre 1993 erstmalig, weltweit einen multispektralen Nebel vorzustellen, der die Spektralbereiche visuell, infrarot und im Millimeterwellen-Bereich abdeckte. Produktanwendungen sind Großkalibermunition wie MARS (multiple artillerie rocket system), 155-mm, 120-mm (Mörser) und 105-mm-Haubitzen. Eine Adaptation für kleine Kaliber zum Panzerselbstschutz ist derzeit in der Entwicklung.

(-JN-)

Citáty známých osobností:

Johann Wolfgang von GOETHE (1749–1832) patřil k vůdčím osobnostem německé klasiky, proslul nejen jako básník, ale i jako myslitel, vědec, státník. Jeho citát vztahující se k lidskému vědění je tajenkou dnešní křížovky.

VODOROVNĚ:

A. Návod; Fibichova skladba; element chůze; část tenisové hry. – B. Moderní tanec; lemovka; lososovitá ryba; neodborník. – C. Zn. elektrospotřebičů; ??? (1. část tajenky); otázka 1. pádu. – D. Okázalá pocta; náš erotický časopis; číslovka; bratrova dcera (kniž.); český spisovatel. – E. Zkratka Občanského fóra; nizozemská objemová jednotka; pečovat; kyselá pochutina; bývalý český košíkář; latinská dvouhláska. – F. Násep; ??? (2. část tajenky); část těla. – G. Rod sladkovodních kytovců;

obyvatel Chodska; opuchlina; souhlas; kypřit půdu pluhem. – H. Začátek závodu; loňského roku; produkt pláče; společně. – I. Ukazovací zájmeno; spodní vrstva zemské kůry; ??? (3. část tajenky); tkalcovský stroj; chem. značka stroncia. – J. Epoque; řídká tkanina k vyšívání; opuchat; kus ledu. – K. Vnitřní plocha ruky; had; jméno fenky; vzácný kovový prvek.

SVISLE:

1. Svědci Jehovovi. – 2. Placená jízda taxíku; zástava za chybu ve hře; německá televizní společnost. – 3. Vrch u Bělehradu; spodní útvar jury; chemická značka hliníku. – 4. Časový úsek 24 hodin; neuspořádané množství lidí; vřesovec. – 5. Důrazná výzva; pytel (nář.); ekologicky diskutovaná obec v okr. Beroun. – 6. Zařízení k čekání na zvěř; údolí

(bás.); tisk. agentura Nizozemí. – 7. Hornické pracoviště; jedna i druhá; zlost (expr.). – 8. Plynný uhlovodík; slovenský souhlas; naše komerční televize. – 9. Sportovní utkání; utnouti; zn. terénního vozidla. – 10. Lep organického původu (zast.); ryba s chutným masem; velký pytel. – 11. Slavný italský fotbalista; ceknutí; nalévati. – 12. Mládě opice; maďarský zápor; původní obyvatel Mexika. – 13. Žák vojenské školy; bosenská řeka; lyže. – 14. Gangréna; nejvyšší karta; plátěné přístřeší. – 15. Ženský hlas; obec na Plzeňsku; představení klášterů. – 16. Hlavní město Senegal; část domu; slepičí slabika. – 17. Verdiho opera; značka benzínového čerpadla; příslušník slovanského národa. – 18. Oprava chyb v textu.

NÁPOVĚDA:

E. Ezr, 2. ARD, 3. lias, 6. ANP.

Průzkumný obrněný transportér AMX 10RC

Obrněné průzkumné vozidlo AMX 10RC je určeno pro průzkumné úkoly a protitankový boj. Jako základní prostředek vojenského průzkumu francouzské armády plní rovněž úlohu hlavního palebného prostředku pro ničení středně obrněných cílů. Předností je velmi dobrá pohyblivost a průchodivost. Vozidlo vyzbrojené 105mm stabilizovaným kanónem je schopno ničit většinu současných hlavních bojových tanků. Převážná část munice je uložena ve věži. Od základního typu byla odvozena modernizovaná verze s novou věží TML 105 (na snímku).

Důraz byl položen zejména na zvýšení ochrany osádky. Věž byla opatřena přidavným pancířem, který poměrně výrazně změnil vnější siluetu a zvýšil bojovou hmotnost téměř o 3 tony. Rozmístění zadýmovacích granátometů umožňuje rychlé vytvoření dýmové clony kolem celého vozidla. Osádka má k dispozici integrovaný systém řízení palby COTAC se střeleckým počítačem a laserovým dálkoměrem s dosahem 400 až 10 000 m.

Zaměřovací systém tvoří zaměřovač střelce, panoramatický pozorovací přístroj velitele, noční nízkourovňový televizní systém s televizní kamerou a dvěma televizními monitory. Robustní třínápravový podvozek má náhon na všechna kola a hydropneumatické pérování, které umožňuje změnu světlé výšky vozidla v rozsahu 0,2 až 0,6. Ochrana osádky je zajištěna v oblasti biologické a chemické ochrany kolektivním přetlakovým filtroventilačním systémem.

Základní takticko-technická data:

Bojová hmotnost	15 (17,7) t
Hlavní výzbroj – kanón	105 mm
Vezená zásoba střeliva pro kanón	38
Kulomet	7,62 mm
Vezená zásoba střeliva pro kulometry	4000
Maximální rychlost	85 km.h ⁻¹
Jízdní dosah	800 km
Překročitelnost	1,2 m
Výstupnost – kolmá stěna	0,7 m
Výkon motoru	210 kW
Rozměry (d x š x v)	9,1 x 2,95 x 2,7 m

Průzkumný obrněný transportér ROOIKAT

Obrněné průzkumné vozidlo ROOIKAT patří k nejmodernější výzbroji jihoafrické armády. Základním úkolem je samostatná průzkumná a bojová činnost ve prospěch pěších a mechanizovaných jednotek a účinný boj s těžkou obrněnou technikou.

Hlavní důraz byl položen na palebnou sílu, pohyblivost a ochranu. Vozidlo vyzbrojené 105mm stabilizovaným kanónem je schopno ničit většinu současných hlavních bojových tanků. Rychlost střelby se pohybuje okolo šesti výstřelů za minutu.

Pohotovostní munice je uložena v poloautomatickém nabíjecím zařízení, reakční doba pro střelce je cca 9 sekund. Vozidlo je vybaveno plně integrovaným systémem řízení palby s digitálním střeleckým počítačem se senzory náklonu vozidla a směru a rychlosti větru.

Zaměřovací systém s elektromechanickým ovládním tvoří zaměřovač střelce s denním i nočním režimem a integrovaným laserovým dálkoměrem a nezávislý denní panoramatický pozorovací přístroj velitele. Pro jízdu na komunikaci rychlostí až 120 km.h⁻¹ využívá náhonu pouze na čtyři kola (8 x 4). V terénu se pohybuje optimální rychlostí okolo 50 km.h⁻¹. Pancíř chrání osádku před pěchotními zbraněmi do ráže 7,62 mm.

Osádka a „životně důležité“ celky jsou čelně chráněny proti střelám až do ráže 23 mm. Ochrana osádky je zajištěna v oblasti biologické a chemické ochrany kolektivním přetlakovým filtroventilačním systémem. Navíc je vnitřní bojový prostor vybaven klimatizací.

Základní takticko-technická data:

Bojová hmotnost	28 t
Hlavní výzbroj – kanón	105 mm
Vezená zásoba střeliva pro kanón	32
Kulometry	2 x 7,62 mm
Vezená zásoba střeliva pro kulometry	2000
Maximální rychlost	120 km.h ⁻¹
Jízdní dosah	1000 km
Překročitelnost	2 m
Brod	1,5 m
Výkon motoru	417 kW
Rozměry (d x š x v)	8,8 x 2,9 x 2,6 m

Průzkumná obrněná vozidla

